

Å leve i en drapshovedstad

**En komparativ studie om historiske traumer, vold,
forhåndsregler og motstandsdyktige kvinner i Cape Town, Sør-
Afrika**

Madeleine Andreassen

Masteroppgave – 30 studiepoeng

Sosialantropologisk institutt, samfunnsvitenskapelig fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2023

© Madeleine Andreassen

2023

Å leve i en drapshovedstad

<http://www.duo.uio.no>

Sammendrag

I denne avhandlingen skal jeg se på sikkerhetsproblematikken i byen Cape Town i Sør-Afrika, og ta for meg hvordan kvinnene som lever her, blir påvirket av sikkerhetssituasjonen. Som en by med mange merkelapper, er Cape Town kjent som et turistparadis, men også en voldtekts- og drapshovedstad. Det er derfor en svært kompleks by, med mange sider. Hver dag, tar derfor kvinnene valg for å sikre helse, liv og materielle eiendeler. Selv om kriminaliteten og volden skjer hyppigst i området kalt Cape Flats, er det ikke kun innenfor dette området at kvinnene er utsatt. Volden og kriminaliteten er svært tilstedeværende også ellers i byen. Både i sentrum og i forstedene. Ettersom gjerninger som voldtekt eller drap ikke er like forventet utenfor Cape Flats, er ofte innbyggerne i sjokk når en slik hendelse skjer i hva som anses å være de tryggere forstedene. Gjerninger som ran eller innbrudd er typiske hendelser som er mer forventet og av den grunn, også bedre forberedt for. Gjennom et sammenligningsstudie, skal jeg se på forhåndsreglene og tiltakene kvinnene i disse to ulike sosio-økonomiske områdene tar på daglig basis. Sikkerhetssituasjonen er sett på fra en historisk kontekst der vold og undertrykkelse har vært grunnlaget for det politiske styresettet i landet i mange, mange år. På grunn av den voldelige fortiden har det avlet frem gangstere, vigilanter, ekstreme forskjeller mellom fattig og rik og en svært kvinnedrykkende maskulin samfunnskultur. Jeg vil gå nøyere inn på dette.

Studiet er basert på hovedsakelig feltarbeid og litteratur. Jeg vil presentere etnografi basert på egne samtaler med kvinner, men også som jeg har samlet inn fra andre kilder, som nyheter og kvinnedrevne aktivist-sider, samt litterære kilder. Dette gjør at jeg har muligheten til å presentere et vidt spekter av historier og fakta fra kvinners liv, både på Cape Flats og i forstedene. Jeg vil presentere både likheter og ulikheter i sikkerhetsforberedelser, for å vise at valgene kvinnene tar ikke er homogene. Samtidig er det viktig for meg å legge frem at kvinnene på begge sammenligningstedene er forberedt på hendelser som innebærer vold og kriminalitet, og det er nettopp dette vi kan se gjennom deres daglige valg.

Forord

Jeg ønsker først og fremst å takke mine forskningsdeltagere i Cape Town, Belinda, Lilly og Kathy for tilliten og åpenheten rundt kvinners situasjon, samt egne erfaringer. Jeg ønsker også å takke mine venner der nede- for hjelp til tilrettelegging av prosjektet, samt støtte gjennom vanskelige tider i feltet.

Takk til min første veileder Vinzenze Baumer Escobar for hjelp til å utvikle prosjektskisse og grundige tilbakemeldinger. Takk til min nåværende veileder Knut Gunnar Nustad for god støtte, positive tilbakemeldinger, samt konstruktiv kritikk gjennom skriveprosessen, og møter både i Cape Town og Oslo.

Takk til alle medstudenter og spesielt kollokviegruppen min for alle møter, innspill, stunder med pågangsmot, fortvilelse og støtte. Dere har vært en ekstremt viktig del av hele masterprogrammet for meg. Også takk til UiO for økonomisk støtte til prosjektet.

Sist, men ikke minst. Tusen takk til mine foreldre og nære venner for god støtte, både under feltarbeidet og under skriveprosessen. Det at dere har trodd på mine evner og mitt prosjekt har betydd mye for meg og hjulpet meg å stå på videre. En spesiell takk til Rebecca Victoria Haugen og Christopher Christensen for lån av eget kontor de siste ukene av skrivingen.

Innholdsfortegnelse

En innledning til vold og kriminalitet	7
Antropologer om vold og kriminalitet	9
Mine forskingsdeltagere	14
Sammendrag	17
Metode og forskningskapittel	18
Beskrivelse og avgrensning av feltet	18
Forskningsspørsmål	19
Forskningspopulasjon	19
Opprinnelig felt-plan, hindringer og utfordringer i felt	19
Språk	22
“Participant observer VS observing participant”	22
Digitalt felt og digitalt intervju	24
Strukturerte og tilfeldige samtaler	25
Litteratur	25
Posisjonering, refleksivitet, forskerrolle og etikk	26
Refleksjoner i ettertid av feltarbeidet	29
Sammendrag	30
Historisk perspektiv på vold i Cape Town	31
Kolonialisme og apartheid- en splittet by	31
Årsaker til kriminalitet og vold i Cape Town	35
Sammendrag	41
Det enorme Cape Flats “problemet”	43
Hva er Cape Flats og hvem bor her?	43
Statistikk for vold og kriminalitet på Cape Flats	45
Politiets og gangsternes tilstedeværelse	46
Hun er heldig- hun ble bare voldtatt en gang	49
CASE sin rolle på Cape Flats	51
Sikkerhetstiltak og forhåndsregler	53
Sammendrag	56
Kriminalitet i forstedene og sentrum av Cape Town	58
Nabolag med høye strømlerende gjerdet	58
Statistikk i Cape Town sentrum	61
Private sikkerhetselskaper og politiets tilstedeværelse	62
Ulike hendelser og kvinners daglige sikkerhetsproblematikk	64

Å lukke farene utenfor porten	69
Forhåndsregler kvinnene tar:.....	70
Sammendrag	72
Rest in Power	74
Sammendrag	79
Litteraturliste	80

En innledning til vold og kriminalitet

Jeg ønsker i denne avhandlingen å se på valgene og utfordringene til kvinner rundt sikkerhet, i to forskjellige områder av Cape Town. Disse områdene er Cape Flats og forstedene rundt og inkluderende sentrum av Cape Town. Jeg vil se på hvordan de daglige valgene som blir tatt, er styrt av frykt eller forberedelser for kriminalitet og vold, som er hyppig i begge områdene. Jeg skal av den grunn presentere et sammenligningsstudie. Med mange historiske konnotasjoner, er Cape Flats enda et område med høy arbeidsløshet og mye fattigdom. Det blir sett på som selve gropan for volden og kriminaliteten i Cape Town. Kvinnene som bor her, bor derfor på det voldeligste stedet i Cape Town. Den andre siden av sammenligningen er kvinnene som bor i det som anses å være de tryggere forstedene i Cape Town. Disse kvinnene har større økonomisk frihet enn kvinnene på Cape Flats, og bruker gjerne midler på forskjellige sikkerhetstiltak. Kvinnene på begge områdene nevnt over, er på tross av ulike utgangspunkt, utsatt for vold og kriminalitet på daglig basis. Av historiske og sosio-økonomiske årsaker er deres måte å forholde seg til sikkerhetsproblematikken på, tilrettelagt etter deres midler, muligheter og daglige trusler. Det er av denne grunn viktig å forstå bakgrunnen til hvorfor Cape Town er en by med svært mye kriminalitet og vold og hvordan de store sosio-økonomiske forskjellene ble til. Jeg skal derfor se på koloni- og apartheidhistorien til Cape Town, og ulike årsaker som påvirker situasjonen. Før jeg går videre i dette kapittelet, ønsker jeg å presentere to historier av to kvinner som begge ble drept på brutalt vis, som en introduksjon til avhandlingen. Historiene utspiller seg på mine to sammenligningsgrunnlag- en Township på Cape Flats og i en såkalt trygg forstand. Slike drap blir for innbyggerne i Cape Town generelt, mottatt på forskjellige vis. På Cape Flats er ikke overfall og drap på en kvinne uventet, og blir derfor ikke oppfattet som like rystende. Det skjer i høyeste grad hver dag og er noe de fleste er vant til å lese om på nyhetene (hvis det rekker nyhetene). I stor kontrast, var det svært rystende for innbyggerne å lese om drapet som skjedde i forstanden, da dette ikke foregikk et sted forbundet med vold. Drapet skjedde på et postkontor i stille Claremont. Det var denne historien som også inspirerte meg til problemstillingen jeg har valgt. Jeg ønsker med det å vise at vold og kriminalitet foregår også utenfor og uavhengig av områdene som for innbyggerne er kjent som trygge og ikke tryggesoner. Alle kvinner er av den grunn utsatt for voldelige og kriminelle handlinger, uavhengig om du bor på Cape Flats eller i en forstad. Tilbake til historiene så utfolder den første historien seg i en Township på Cape Flats kalt Khayelitsha, og den andre historien skjedde

som sagt i en av forstedene, Claremont, men historien ender i Khayelitha. Begge sakene er hentet fra nyhetskilder.

Sinoxolo Mafevuka

1 Mars, 2016 skulle 19 år gamle Sinoxolo Mafevuka bruke de kommunale toalettene, bare 200 meter fra sitt hjem i Townshipen, Khayelitsha. Selv bodde hun i et hjem som ikke hadde innlagt vann eller toalett. På tidspunktet før hun gikk, var hun opptatt med å lage middag sammen med sin svigersøster og klokken var rundt 7 på kvelden. Hun tok ikke med telefonen sin, da hun mente å komme rett tilbake etter toalettbesøket. På det kommunale toalettet ble hun overfalt, voldtatt og drept. Hun ble senere funnet i en av toalettkabinettene, halvnaken og med hodet i klem under toalettsetet. De antatte morderne som var hennes fettere, ble funnet “ikke skyldig”, og selv 7 år etterpå har hennes familie og venner fortsatt ikke fått noen form for rettferdighet over tapet av henne (Daniels, 2018).

Uyinene Mrwetyana

Uyinene (Nene) Mrwetyana var den 24 August, 2019 på vei til postkontoret i den stille forstaden Claremont for å hente en pakke hun hadde bestilt på nett. Hun hadde tidligere vært på postkontoret for å høre om pakken var kommet og ble fortalt av en ansatt at han skulle kontakte henne når den var klar. Når hun kom denne ettermiddagen var postkontoret offisielt stengt for dagen, men denne ansatte var fortsatt på jobb og slapp Nene inn. Han låste så døren. Her ble hun voldtatt to ganger, før hun ble slått i hodet og døde av skadene. Han kidnappet henne deretter, satte fyr på henne og dumpet den livløse kroppen i Townshipen Khayelitsha. Den ansatte på postkontoret som var Nenes drapsmann fikk tre livstidsdommer. Drapet på Nene fyrte under protestene og demonstrasjonene til “I am next” og mobilisere hundrevis av kvinner rundt om i landet. (Adebayo, 2019) Lilly, som jeg vil presentere senere i dette kapitlet, har fortalt meg at hun kjenner noen av venninnene til Nene, og at grunnen til at denne saken fikk så mye medieoppmerksomhet er blant annet de økonomiske midlene til foreldrene, samt kapasiteten og rettferdighetssansen til venninnene.

Drapsaker som disse er ikke uvanlig å lese om fra Cape Town. På tross av at ikke alle saker rekker nyhetene, er det fremdeles hyppige nyhetssaker som disse. Dersom en hendelse finner sted i en forstad, er det med større sikkerhet at det blir publisert, mens drapene som finner sted på Cape Flats hver dag, kommer ikke alltid i nyhetsbildet. Jeg har derfor funnet historier fra hendelser på andre medier, slik jeg vil utdype i metodekapittelet. Jeg kommer til å komme med flere eksempler som dette, både senere i denne innledningen, men også i de andre kapitlene. Før det ønsker jeg å se på hva antropologer har forsket på og skrevet om tematikken, kriminalitet og vold. Antropologer har nemlig gjort flere studier rundt disse temaene og jeg ønsker å se på de forskjellige tilnærmingene for å kunne redegjøre hvordan vi forstår disse konseptene. Jeg vil også undersøke hvordan disse konseptene passer inn med mine funn.

Antropologer om vold og kriminalitet

Ordet vold har ulike konnotasjoner verden over. Som et eksempel på dette, er praksisen abort sett på som legitim i Norge, mens samme praksis, i noen andre land er ulovlig og sett på som en voldelig handling mot mor og barn (Krohn-Hansen, 1994, s. 368). Fordi hva som er “vold” kan oppfattes ulikt, skal jeg lengre ned i kapittelet forklare to ulike termer innen vold mot kvinner som jeg kommer til å bruke i avhandlingen. Hvis vi følger lovverk vil vold betegnes relativt likt, men det vil alltid være unntak- også ifølge sosiale eller kulturelle koder i samfunnet. Krohn-Hansen (1994) skriver at Riches fokuserer på forholdet mellom offeret og gjerningsmann for å kunne forstå den voldelige handlingen som er gjort. Han mener både offeret, vitner og gjerningsmannen vil påstå at de har gjort en legitim handling (s. 370). Dette gjenspeiles i kommentarer fra gjerningsmenn etter for eksempel voldtekt som “hun ba om det”, eller “jeg ble fristet fordi hun hadde på seg lite eller avslørende klær”. Slike kommentarer gjør at gjerningsmannen tror han kan legitimere sin handling og legge skylden over på offeret. Offeret fra sin side, mener også at hun ikke har gjort noe for å provosere overfallsmannen. Samme mener potensielle vitner, både enkeltindivider og potensielt samfunnet som en helhet. Av og til av kulturelle eller sosiale årsaker kan det være noe motsatt- at samfunnet eller sosiale sfærer legitimerer handlingen til gjerningsmannen. Jeg vil vise til noen slike eksempler senere i avhandlingen.

De fleste antropologer er enige i at økonomiske, kulturelle, økologiske og andre statsprosesser er de største faktorene som påvirker vold i spesifikke situasjoner (s. 373). Slik som jeg vil gå nærmere inn på i historiekapitlet, stammer volden i Cape Town tilbake mange år, på grunn av både kolonitiden og apartheid. Det er derfor ikke kun for eksempel fattigdom eller dårlig styresett som er årsaken til den nåværende situasjonen. Det er et bredt spekter av årsaker og har dype historiske røtter. Annet enn historie, er vi nødt til å se vold gjennom en kulturell kontekst, for å kunne forstå det (Adelman, 2010, s.185). Det er nettopp dette vi er gode på, gjennom vår antropologiske linse, og kan av denne grunn se på vold og kriminalitet på en holistisk måte (s. 186). For å kunne gjøre dette, må vi som Krohn-Hansen (1994) sa, se på vold gjennom ulike statsprosesser, økonomi, økologi osv.

Adelman (2010) tar for seg forskjellige måter sosialantropologer har sett på partnervold/ vold i hjemmet og utfallet av dette. De forskjellige måtene er; “invisible, indirect, inductive, intentional, and international” (s. 187). Noen av Adelmans hovedpoenger er for eksempel hvordan aksept rundt vold kan være styrt av samfunnets lokale regler. Det kan være skilsmisse- lover som gjør det vanskelig for kvinner å komme seg ut av voldelige ekteskap og på denne måten støtter under mannens ulovlige handlinger. Det kan også være hvordan politiske ledere bruker diskursen om vold og kriminalitet til å støtte under fredsprosesser eller understøtte egen kampanje. Sist men ikke minst, kan det også være en måte å få kvinner til å gjenforenes med sine partnere og sine familier på og unngå å ta “problemet” til retten (s. 206). Sistnevnte er en vanlig praksis for politiet i Cape Town, da de gjerne foreslår til kvinnene som kommer og anmelder kjærester eller ektefeller for vold at de heller må “fikse opp i problemet hjemme”. En av mine samtalepartnere i felt, Belinda fortalte meg at kvinnene velger å komme til organisasjonen CASE først, slik at de kan anmelde på deres vegne og bli tatt seriøst av politiet. Hvis ikke, risikerer de bare å bli sendt ydmyket hjem. Dette viser også hva slags aksept det er for vold i Cape Town.

Denne type aksept kan selvfølgelig komme av flere ting, men en av årsakene er sosial kapital. Sosial kapital er blant annet et sett av sosiale regler, rutiner, gjengjeldelse av tjenester og normer i et samfunn, som danner samhold og kollektiv handling (Lederman et al, 20002, s. 509). I lys av Cape Town og mine to sammenligningsgrunnlag, kan man se på begge sidene hvordan sosial kapital er grunnlaget for flere av de kollektive handlingene. I tillegg sier

Ledermann et al (2002) at sosial kapital innenfor en vis sosial sfære, kan skape trygge rammer og beskyttelse for noen av de som bor der, men kan også skape økt kriminalitet og vold utenfor disse områdene (s. 511). Dette gjenspeiler både hva Jensen (1999) forteller, da han snakket med en mann fra en Township, som mente at det ikke er så farlig å bo samt bevege seg der (s. 76), og hva Schneider og Schneider (2008) også skriver om -I Marrys studie om kriminalitet i 1982 i Philadelphia, der et av hennes mer interessante funn er at de som var mest utsatte for kriminalitet og vold, var de som var minst redde for det. De brukte det blant annet også som en beskyttelse (s. 365).

Belinda, en av mine samtalepartnere i felt, sier det samme om gangsterne på Cape Flats og hvordan deres territorielle væremåte kan sees på som en form for beskyttelse. Jeg vil komme tilbake til det senere i avhandlingen. Det samme gjelder for inngjerdede samfunn i forstedene av Cape Town, som Lemanski (2004) har forsket på. De som velger å investere i denne typen beskyttelse eller som velger å flytte inn i nabolag med ekstreme sikkerhetstiltak har gjerne samme mentalitet og sosial kapital som de andre som bor der. Dersom det ikke hadde vært slike ulikheter som stammer hovedsakelig fra en brutal forhistorie, i Cape Town og Sør-Afrika, kan det derfor tenkes at den sosiale kapitalen heller ville fått kriminaliteten og volden til å synke, enn det motsatte som skjer nå. På grunn av de store ulikhetene i midler og muligheter, er det umulig å ha en gjensidig sympatisk relasjon som er likeverdig og rettferdig (s. 514). Dette gjør gapet enda større, samt følelsen av å være en eller samlet, fjern. I tillegg er det rot til de mange kriminelle og voldelige handlingene som skjer i Cape Town. Selv om samfunnet som helhet er splittet, er det grupper som holder sammen, som blant annet gangsterne på Cape Flats. Gangsterne sin måte å finne samhold på kan tolkes som sosial kapital. Blant annet finner gjenger samhold i likheter som matchende tatoveringer, væremåte, klesvalg eller å bruke tid sammen. Tiden blir gjerne da brukt til å "henge", drikke alkohol, ruse seg, eller begå kriminelle handlinger. De har også kallenavn på hverandre og fordi de kommer fra samme område- de samme vennene og fiendene (Vigil, 2003 s. 227 i Schneider og Schneider, 2008 s. 361). De rikere innbyggerne i forstedene, som investerer i ekstra sikkerhet har også sosial kapital. Dette når det gjelder sosiale koder, økonomi, at de har samme frykt utenfor gjerdene og relativ lik hverdag.

Til slutt, hvordan går vi fremover for å studere temaene vold og kriminalitet på best mulig måte? Som sosialantropologer har vi som jeg allerede har skrevet over, evnen til å studere temaer på en holistisk måte. Susdal og Vigh (2019) nevner fem forskjellige forslag til hvordan vi skal forholde oss til studiet om kriminalitet i femtiden. Disse forslagene er; en etnografisk tilnærming, fleksibilitet i metoden vår, kulturell sammenligning, utforske både ekstraordinære og ordinære situasjoner og kritikk. På denne måten kan vi se et helheltig bilde av enhver situasjon. Kriminalitet har vokst globalt de siste årene (s. 2) og er av den grunn et viktig tema å forske på.

Selv om mine to sammenligningsgrunnlag befinner seg i samme land og samme by, er deres verdener to poler, og slik som Susdal og Vigh sier, på en måte en ekstraordinær (Cape Flats) og en ordinær (forstedene) situasjon. Det er av den grunn jeg mener det er verdt en sammenligning. I tillegg vil jeg vise i metodekapittelet, hvordan jeg for min del har måttet være fleksibel i min metode under feltarbeidet mitt i Cape Town og hvordan jeg ser på vold og kriminalitet holistisk. Vold og kriminalitet i Cape Town har ofte blitt studert i vakuum av Townshippene. Jeg ønsker på ingen måte å undergrave realiteten av at mesteparten av overfall, ran, voldtekt, knivstikking, drap og gangsterism skjer i disse områdene, også omtalt som Cape Flats. Selv om området enda er segregert på mange måter, er det ikke lenger fysiske sperrer som skiller områdene og dette gjør at bevegelsesmønsteret til menneskene i Cape Town generelt, er formelt fritt. Dette gjør at de kriminelle, både enkeltindivider og gjenger kan bevege seg mellom ulike områder. I tillegg er det ikke stereotypisk “kun” mørke eller fargede, fattige menn som utfører kriminelle handlinger, men også hvite menn eller menn med større økonomiske midler. Det vil jeg også vise senere i avhandlingen. Jeg ønsker å utforske hvordan kvinnene beskytter seg mot vold og kriminalitet i de forskjellige sosioøkonomiske områdene. Dette omfatter hvilke ulike forhåndsregler de må ta, samt bevegelsesfrihet og sikkerhet på bil/bolig. Det omfatter også redsel og valg i følge av det. Som jeg vil forklare nøyere i kapitlene nedenfor så kan forhåndsregler og frykt være noe som går hånd i hånd med opplevelser eller kunnskap fra sine egne eller andres opplevelser (Jensen, 1999, s. 80) Jeg syntes det er interessant hvordan en tilrettelegger og innretter seg i sitt daglige liv etter dette, og på mange måter “glemmer” farene, da det å beskytte seg mot dem, har blitt en så stor del av hverdagen til de aller fleste, om ikke alle kvinner i Cape Town. Jeg mener derfor alle kvinner sine opplevelser av vold og kriminalitet er legitime og burde

settes lys på. Spesielt ettersom mine sammenligningsområder foregår i samme by. Det er det jeg skal forsøke å gjøre i denne avhandlingen.

Før jeg går videre vil jeg avklare to terminologier knyttet til vold mot kvinner, som jeg kommer til å bruke hyppig i avhandlingen. Selv om disse er relativt spesifikt forklart her, er det viktig å huske på at begrepene “vold” og “kriminalitet” er meget flytende og går mye inn i hverandre. Det er på ingen måte statisk. Motivasjon og utfall kan variere, så hva jeg presenterer er basert på litteratur, samtaler, samt statistikk.

To termer for vold mot kvinner

GBV (Gender-based violence) -Kjønnsbasert vold

Denne type vold skjer mot kvinner fordi de er kvinner. Kjønnsbasert vold er en av de mest utbredte typene vold i Sør-Afrika. Denne typen vold kan omfatte overfall, voldtekt, slag, spark og ikke minst mord. Kjønnsbasert vold er et resultat av blant annet misogony eller kvinnehat. I dette tilfellet er kvinnene sett på som andreklassens borgere, eller eiendom. Mannen mener derfor at det er akseptabelt at han behandler henne på den måten han selv ønsker. Kvinnehat utspringer fra en større samfunnsstruktur som setter mannen som overhodet i familien, et forhold eller klanen (Moreroa og Rapanyane, 2021, s.11). Som en konsekvens av dette betyr det at maktposisjonen til kvinner og menn er ujevn. Mannen kan ved tilfeller av for eksempel misnøye med kvinnen utføre vold. Denne typen vold er rettet mot tilfeldige kvinner så fremt som kvinnelige bekjentskaper eller utvidet familie. Begge historiene jeg fortalte over om Sinxolo Mafevuka og Uyinene Mrwetyana er tilfeller av GBV.

IPV (Intimate partner violence) også kalt Domestic violence- Partnervold/ vold i hjemmet

Partnervold/ vold i hjemmet er også en av de mest utbredte typene vold i Sør- Afrika. På samme grunnlag som ved GBV, er både kvinnehat, patriarkatet og maskulinitet viktige årsaker til denne typen vold. Spesielt her, står mannen sin posisjon i hjemmet høyt og bidrar til undertrykkelse og utnyttelse av kvinnen. Disse årsakene er med på å gjøre denne formen

for vold akseptert og berettiget i samfunnet (Mshweshwe, 2020, s. 2). IPV er handlinger som psykisk og fysisk vold mot kvinnen. Det kan på samme måte som GBV være slag, spark, kveling og i verste fall drap. Statistisk sett er det flest arbeidsløse menn med lavere økonomisk stabilitet som utøver mest IPV (s. 3). Allikevel er det ikke nødvendigvis kun menn i denne sosiale sfæren som utøver IPV. Jeg vil vise til et eksempel av det senere i avhandlingen. Det kan være vanskelig å skille GBV og IPV, men det største skillet er at IPV skjer i hjemmet, av en romantisk partner eller et annet nært familiemedlem. IPV er en type GBV, men GBV er ikke alltid IPV. En av aktivist-instagrammene jeg har fulgt poster jevnlig historier om kvinner som har blitt drept, der IPV ofte er forløperen og årsaken. En av eksemplene er;

En kvinne blir i september 2021 angrepet og kraftig og brutalt banket opp av sin kjæreste i et vindistrikt i Cape Town. Hun er i så dårlig stand at hun kaster opp og deretter sovner. Hun våkner aldri opp. Da kjæresten innser at han har drept henne, beslutter han seg for å partere henne og deretter sette fyr på henne, før han forsøker å skjule restene av liket i en søppelkasse like ved der han bor. Når likrestene blir funnet av en tilfeldig kort tid senere, blir kjæresten arrestert, men til den dag i dag, har han fortsatt ikke blitt straffeutmålt i retten.

Alle voldelige handlinger er kriminelle handlinger, men ikke alle kriminelle handlinger er voldelige handlinger, slik som GBV eller IPV. Kvinner er også utsatt for kriminelle handlinger som for eksempel ran eller innbrudd i hus og bil. Jeg mener alle handlinger av vold og kriminalitet mot kvinner burde bli tatt alvorlig og spesielt da det i mange tilfeller er en hårfin linje mellom liv og død for kvinnen det gjelder. I denne avhandlingen vil jeg derfor dele historier om kriminelle og voldelige handlinger som; voldtekt, overfall, drap (GBV og IPV), men også handlinger som ran, innbrudd.

Mine forskingsdeltagere

Før jeg går videre til de neste kapitlene, ønsker jeg å presentere mine forskningsdeltagere. Dette for at det skal være mulig å forstå hvilken rolle de har i avhandlingen, samt hva deres bakgrunn er. Alle mine deltagere er endret navn på, og jeg har valgt å ikke skrive for mye informasjon om deres bakgrunn, kun det som er relevant for å forstå hvem de er i samfunnet. Alle utsagn er direkte sitert eller skrevet ned i ettertid av en samtale, og forsøkt presentert på

en autentisk måte. Det eneste som er endret er informasjon som kan gjøre at personen blir kjent igjen. Jeg utelater også å nevne etnisitet. Grunnen for dette er fordi jeg ikke ønsker å fremstille etnisiteten til deltagerne som en faktor på hvor alvorlig man skal ta deres utsagn i forhold til historisk kontekst samt andre faktorer. Det jeg kan si er at deltagerne er mikset når det kommer til etnisitet. Jeg verdsetter alle tre av mine deltagere sine stemmer like høyt, og opplevde at på tross av kulturelle, sosiale og økonomiske forskjeller var deres syn på hvordan kvinnen blir behandlet i Sør-Afrika relativt lik.

Belinda

Belinda på 37 år er min hoveddeltager og representerer i hennes utsagn kvinnene som lever på Cape Flats. Hun er selv oppvokst i en av Townshippene, og jobber med kvinner gjennom organisasjonen CASE. Hun har godkjent at jeg bruker navnet på den ekte organisasjonen, da hun er stolt av å fremme arbeidet de gjør. Belinda er ikke hennes ekte navn og jeg har valgt å utelate hennes rolle i organisasjonen. Jeg hadde totalt to møter med Belinda. Jeg vil kalle det semi-strukturerte intervjuer (Bernad, 2011, s. 157-158). Vi møttes begge gangene over Zoom og på denne tiden var det ekstremt vanskelig å finne et tidspunkt som passet begge, da loadsheddingen i Cape Town var på et høyt nivå (jeg vil forklare hva loadshedding er i kapittelet under). Vi fant to dager som vi hadde en time der begge hadde elektrisitet samtidig. Vi hadde etter disse to møtene, planer om å møtes fysisk og Belinda inviterte meg til Townshipen hun jobber i, nærmere sommeren (november). Dessverre sluttet Belinda å svare på mine e-poster mot slutten av feltet mitt, og jeg fikk derfor ikke sett arbeidet fysisk. Allikevel var de to møtene vi hadde svært fruktbare og ga meg et tydelig bilde av hvordan det er å være en kvinne på Cape Flats, og noen av utfordringene de står ovenfor. I tillegg til samtalene over zoom, hadde vi mye e-post korrespondanse før hun stoppet å svare meg i Oktober. Jeg er svært takknemlig for hennes åpenhet til tema og at hun tok seg tid til å snakke med meg, på tross av sin svært travle hverdag.

Lilly

Lilly er en kvinne på 25 år, som originalt kommer fra østsiden av landet. Hun har bodd i Cape Town i nærmere 6 år. Hun ser på seg selv som privilegert i forhold til store deler av befolkningen. Lilly og jeg har et avslappet forhold der vi snakket om situasjonen for kvinner

på en veldig uformell og naturlig måte. Det vil si at mine samtaler med henne, aldri var strukturert som et intervju, og i motsetning til med Belinda, der samtalene ble tatt opp over zoom, skrev jeg ned i ettertid hva Lilly fortalte meg. Lilly godkjente dette. Hun fortalte meg ofte at selv om Sør- Afrika er hjem, er drømmen å flytte til Europa- der Danmark var det ultimate målet. Jeg syntes derfor at hennes syn på hva som skjer i Cape Town var veldig interessant, samt hvorfor hun ønsker å flytte. Jeg møtte Lilly gjennom venner og bekjente under en stor middag på et finere område i Cape Town. Flere av møtene våre fortsatte derfor å være uplanlagt- da vi har flere felles venner. Jeg er takknemlig for at Lilly var åpen og ærlig med meg om hvordan hun opplever sikkerhetssituasjonen og volden i landet.

Kathy

Min siste forskningsdeltager, som blir nevnt i avhandlingen med endret navn er 23 år gamle Kathy. Jeg kom i kontakt med Kathy gjennom Instagram, da hun står bak en av aktivist-Instagrammene jeg fulgte som en del av feltarbeidet. Jeg velger å ikke nevne hvilken for å holde henne anonym. Hun er en dame med sterke meninger om hva som skjer i Sør- Afrika, både politisk, men også med et spesielt fokus på kvinner. Hun har ikke samme bakgrunn som Lilly, men ser også på seg selv som privilegert i forhold til sin posisjon i samfunnet. Kathy var en ekstremt aktiv aktivist i mange år, før hun fikk en aktivist “burn-out” og var tvunget til å ta en pause. Å avtale møter med henne var aldri enkelt da hun er svært opptatt og selv om hun skulle sette meg i kontakt med flere organisasjoner og personer hun snakket om, skjedde dette aldri. Jeg setter allikevel veldig pris på samtalene våre og hvor åpen hun var om situasjonen i Cape Town, samt mer personlige opplevelser. Kathy er enda svært aktiv på aktivist-instagrammen sin og holder mye foredrag, samt leder demonstrasjoner i Cape Town.

Alle tre deltagere har gitt meg forskjellige perspektiver på hvordan det er å være en kvinne i Cape Town og hva sikkerhetsutfordringene kan være for de ulike kvinnene som lever i forskjellige områder. Dataen jeg har fått av Belinda, Lilly og Kathy blir derfor hyppig brukt i spesielt to av kapitlene som jeg kommer til senere. Kapitlet om Cape Flats og kapitlet om de tryggere forstedene. Jeg ønsker nå å gå videre til metode kapitlet for å vise hvordan jeg har gjennomført både feltarbeidet, samt litteratursøk og hvilke utfordringer jeg har hatt på veien. Jeg kommer også til å reflektere over hva jeg kunne gjort annerledes, dersom jeg hadde muligheten. Etter metodekapitlet vil jeg introdusere et historisk perspektiv, der jeg

også legger frem noen årsaker til volden og kriminaliteten i Cape Town. Deretter vil to kapitler om kvinnene sine liv bli presentert. Det første kapitlet vil være om kvinnene på Cape Flats, og det neste om kvinnene i forstedene. I disse kapitlene vil jeg dra inn egne felterfaringer, samt funn, og litteratur. Jeg kommer også til å ta for meg hvilke forhåndsregler og sikkerhetstiltak kvinnene må ta daglig for å unngå å bli “neste” på begge områdene. Statistikken til Cape Town blir også presentert for å gi et realistisk bilde av hva disse kvinnene står ovenfor. I tillegg for å vise hvor de forskjellige typene kriminalitet og vold jeg tar for meg er tyngst på de to områdene og hvordan det påvirker livene til kvinnene. Til slutt vil jeg komme med et konklusjonskapittel, der jeg forsøker å gjennomgå de viktigste funnene og diskutere sammenligningen jeg har gjort.

Sammendrag

Innledningsvis til denne avhandlingen har jeg startet med å dele to historier av to kvinner som begge ble overfalt og drept på brutalt vis på mine to sammenligningssteder, Cape Flats og en av forstedene. Disse historiene legger grunnlag for hva som kommer videre i avhandlingen og hva som dessverre er en ordinær nyhetsak å lese i avisen. Etter dette har jeg presentert hva forskjellige antropologer har forsket på og skrevet om når det kommer til kriminalitet og vold. Kort fortalt er det viktigste for meg å ha med videre, hvordan vold og kriminalitet kan være styrt av samfunnets normer og regler og at det alltid er påvirket av den økonomiske, sosiale, økologiske og politiske situasjonen. På mange områder finner innbyggerne en form for sosial kapital og samhold i sin situasjon, slik som gangsterne eller de som velger å flytte inn i inngjerdede samfunn. For å kunne forske på vold og kriminalitet må vi holde oss fleksible i vår metode og se på feltet på en holistisk måte- slik som jeg selv mener jeg har gjort. Jeg har også presentert to termer for vold jeg kommer til å bruke senere i kapitlene, for å avklare de distinkte forskjellene. Til slutt har jeg presentert mine feltdeltagere slik at det skal være lettere å forstå hvem de er og hva de har bidratt med når jeg nå går videre til de neste kapitlene.

Metode og forskningskapittel

I dette kapittelet skal jeg gjøre rede for metodene som ble brukt under datainnsamlingen. Jeg vil presentere forskningsspørsmålet mitt, samt forskningspopulasjonen, intervju-metoder, felt metoder og lignende. Jeg vil også legge frem etiske utfordringer, samt personlige utfordringer med å være i felt. Jeg valgte mitt felt basert på interesse og mitt bekjentskap til Cape Town. Jeg har tidligere vært student ved Universitetet i Cape Town et semester på Bachelor og har etter dette også besøkt Sør- Afrika ved flere anledninger. Jeg vil derfor si at feltet ikke var totalt ukjent for meg, og jeg var også klar over sikkerhetsproblematikken i landet. Det å reise til en by jeg allerede var noe kjent med føltes betryggende og ettersom jeg hadde noen kontakter der, tenkte jeg å bruke disse til å utvide bekjenskaper. Historien om Uyinene, som jeg forteller innledningsvis inspirerte meg til tematikken jeg har valgt da drapet på henne, for mange virket tilfeldig og så klart, som alle drap unødvendig. Allikevel skjedde dette drapet innenfor hva de fleste mener burde vært trygge soner, og det var det som sjokkerte mest. Metodene mine er en blanding av digitalt felt, litteratur, uformelle samtaler, strukturerte samtaler og observasjon. Jeg vil nå ta rede for hvordan jeg har utført feltarbeidet i Cape Town.

Beskrivelse og avgrensning av feltet

Cape Town er en stor by som strekker seg over et enormt geografisk område. Mitt felt ble derfor også like stort- men jeg kunne ikke være fysisk i feltet, over hele området av sikkerhetsgrunner og tid. På grunn av sammenligningsgrunnet forble feltet stort og mye digitalt og litterært. Jeg mener det er viktig å få et holistisk bilde av kriminaliteten og volden i hele byen, og ikke kun på Cape Flats- der det foregår hyppigst og er studert mest. Byen henger sammen og nærer av hverandre selv om de økonomiske og sosiale forskjellene er enorme og det ville ikke føltes rett for meg å utelukke noe av den intense historien ved å kun se på kriminaliteten i en liten del av byen. Selv med de økonomiske forskjellene, er alle kvinner utsatt for kriminaliteten på ulike måter, samt beskytter seg mot kriminaliteten på forskjellige vis- det er det jeg ønsker å vise ved å se på situasjonen i hele Cape Town, og vise til etnografiske eksempler, samt litteratur fra forskjellige områder. Feltet mitt er derfor Cape

Town som en by, og det innebærer både sentrum, forstedene og Cape Flats. Jeg vil gjøre skillet og forskjellene mellom disse områdene klarere i de andre kapitlene.

Forskningsspørsmål

For å gjøre det tydelig hva jeg ønsker å vise i denne avhandlingen, så ønsker jeg å forklare mitt forskningsspørsmål. Ettersom studiet er et sammenligningsstudium, må spørsmålet også dekke dette. Mine interessepunkter er sikkerhetsproblematikken til kvinner, samt vold mot kvinner i Cape Town. Forskningsspørsmålet ble derfor formet etter dette. Det er selvfølgelig veldig store temaer, men jeg syntes det var svært vanskelig å snevre det for mye inn, da jeg som sagt ønsker å se holistisk på situasjonen til kvinner og ikke kun på en side av skalaen. Spørsmålet er derfor; Hvilke sikkerhetstiltak må kvinnene i Cape Town forholde seg til og hvordan påvirker det deres daglige valg og bevegelsesfrihet?

Forskingspopulasjon

Mine samtalepartnere var alle kvinner som bor i Cape Town mellom 23 og 38 år. Fokuset jeg hadde bestemt på forhånd var at jeg ville snakke med unge kvinner mellom 20- 35 år. Dette var fordi jeg som ung kvinne selv, følte jeg kunne relatere mer til deres liv, og fordi jeg tenkte dette var aldersgruppen jeg lettere ville komme i kontakt med- noe som stemte med de jeg snakket med. I tillegg er kvinnene i denne aldersgruppen, den første generasjonen voksne kvinner etter apartheid, noe jeg syntes er interessant. Eksemplene om kvinnene som jeg har tatt fra nyhetskilder eller fra aktivist Instagrammene, er kvinner i alle aldre. Det alle kvinnene har til felles er at de bor i Cape Town og er på en eller annen måte påvirket av sikkerhetsproblematikken i byen. Det innebærer kvinner med ulike økonomiske, kulturelle og etniske bakgrunner.

Opprinnelig felt-plan, hindringer og utfordringer i felt

Jeg ønsker å dele den opprinnelige feltplanen min for å vise at den ikke gikk som planlagt, i tillegg til andre utfordringer jeg hadde i felt, som gjorde det vanskelig for meg å samle data. Før jeg kom i felt var planen at jeg skulle komme i kontakt med en organisasjon og jobbe tett

med de på daglig basis. Jeg skulle få etnografien min på denne måten. Jeg så for meg å jobbe frivillig eller observere og på denne måten se på nært hold hvordan kriminalitet og volden påvirker kvinner. Hovedsakelig på Cape Flats. Det var flere grunner for at dette ikke skjedde. For det første, var det ikke lett å komme i kontakt med forskjellige organisasjoner eller andre enkeltpersoner. For det andre var pandemien fortsatt ikke over når jeg kom ned til Cape Town. Det var fremdeles påbudt med munnbind og de fleste hadde hjemmekontor- inkludert Belinda som var hun jeg etter hvert kom i kontakt med. På grunn av dette opererte ikke organisasjonen på den måten de normalt sett gjør, når de er tilstede i Townshippen hver dag. I tillegg var CASE i en omorganisering og på topp av det kom loadshedding. Loadshedding bidro også til at Belinda ikke kunne være på sitt kontor i Townshippen hun jobber. Det var ikke strøm flere timer av dagen, og kombinert med Covid-19 og omorganiseringen var hun nødt til å fortsette å jobbe hjemmefra. Loadshedding påvirket alle uansett hvor du bor, så Belinda manglet, som meg- også strøm hjemme til tider. Det var allikevel tryggere for henne å være hjemme enn på Cape Flats når dette skjedde. Hun sa også at det ikke ville vært trygt for meg å delta i Townshippen i denne perioden. Hun inviterte meg til å se arbeidet nærmere sommeren (november), da håpet var at både Covid-19 og loadshedding ikke skulle være like begrensende faktorer lenger, i tillegg til at det er lengre lyst ute i November. Det ville da vært tryggere for meg, samt Belinda å være i Townshippen. Dessverre sluttet Belinda å svare meg på mail, og jeg fikk av den grunn ikke dratt ut, slik som planlagt.

Det å få tilgang til feltet viste seg derfor å være vanskeligere enn antatt. Det er det også andre grunner til. Jeg var, som jeg allerede har nevnt- en del av min egen forskingspopulasjon. En ung kvinne som bor i Cape Town. Selv om det selvfølgelig er flere forskjeller mellom meg og kvinnene som bor der permanent, måtte jeg som kvinne allikevel ta forhåndsregler. Det gjorde at det var en hårfin linje jeg aldri kunne krysse. Selv om Cape Town generelt blir sett på som trygt for turister (kategorien jeg på en måte er i), er dette fordi turistene velger å bevege seg i områder der sikkerheten er meget god og områder som også er veldig dyre for mange lokale. Jeg kunne ikke på egenhånd bevege meg inn til Cape Flats for å observere eller ta kontakt med kvinner. Mye av dataen jeg har samlet derifra er derfor ikke fra mine øyne, men andre-håndsinformasjon fra Belinda, andre kvinner, litteratur, aktivist-sider og nyhetssider. Det var derfor ideen om en sammenligning- studie ble til. I forstedene hadde jeg mye mer frihet til å bevege meg rundt, se på sikkerheten på bolig i forskjellige områder, være ute blant kvinnene, samt møte de fysisk for samtaler. Informasjonen herifra er derfor basert på mine egne erfaringer og observasjoner, samtaler med Lilly og Kathy, men også litteratur.

Selv om alle mine samtalepartnere var meget hjelpsomme når jeg snakket med dem, var det vanskelig å holde kontakten. De var opptatte med sine liv, og det var derfor flere avtaler som ble brutt, noe som gjorde at jeg på slutten av feltet følte jeg ikke hadde nok data. Det jeg mener med dette er, data jeg personlig samlet inn fra samtaler med kvinner, som jeg kan bruke etnografisk. Også viktige observasjoner. Jeg måtte av den grunn ta et ekstra dyp-dykk i litteratur, men også bruke mer av online- dataen jeg hadde samlet. Selv om jeg på mange måter mener det hadde vært bedre å få all dataen fra direkte kilder, kan jeg påstå at jeg har løst denne problemstillingen bra. Slik som jeg husker fra første året på masteren, leste vi flere artikler om følelsen av å mislykkes med innsamling av data og også hvordan vi må endre metodene våre dersom vi ikke får den dataen vi har behov for (Pollard 2009, Hume og Mulcock 2004) Det er slik jeg forstår det, også hva refleksivitet og posisjonering handler om, da feltet stadig er i endring og vi ikke kan kontrollere omgivelsene eller våre samtalepartnere.

En personlig utfordring jeg hadde i feltet var å oppleve egne utfordringer i forhold til sikkerhet og trygghet i Cape Town. Jeg har- som jeg vil nevne i et senere kapittel, selv om opplevd en hendelse i Cape Town, tilbake i 2018 som klassifiseres som traumatisk. Jeg velger å ikke dele hele hendelsen, men hva som skjedde i korte trekk. Denne hendelsen kom opp igjen i feltet og gjorde meg ekstremt handlingslammet i flere uker av feltet, på grunn av PTSD (post-traumatisk stress disorder). Jeg forsøkte etter hvert å dra nytte av opplevelsen, da den fikk meg til å føle meg nærmere forskningsspørsmålene mine, samt gjorde meg i enda større grad til en del av forskningspopulasjonen min. Situasjonen jeg var i, fikk meg til å tenke på en tekst jeg hadde lest tidligere fra Rosaldo (2004). I denne teksten forklarer han at han ikke kunne forstå hvordan menneskene i sitt felt kunne ha slik en sorg som ble til et slikt sinne at de ville drepe et annet menneske. Når han i samme periode mistet sin kone i feltet, kom han til å forstå hva de forsøkte å fortelle han (s. 21-25). Jeg kan på ingen måte påstå at jeg nå vet hvordan alle kvinner i Cape Town har det, da alle sine opplevelser av byen og sikkerheten er ulik. Jeg var heldig med at hendelsen endte bra, men jeg kan allikevel forstå på en måte de fleste andre turister eller internasjonale ikke kan- at noe kan skje med deg når du aller minst venter det. Jeg endte på grunn av dette også opp med å flytte tre ganger i løpet av seks måneder, før jeg fant en leilighet jeg følte meg helt trygg i.

Språk

En av fordelene mine under feltarbeidet i Cape Town var at et av de offisielle språkene i landet er Engelsk. Sør- Afrika har til sammen 11 offisielle språk, men engelsk er det språket som jeg hørte mest når jeg var i feltet. Dette er fordi det er det offisielle business og turist-språket. Det gjorde det lettere for meg, og for det første kommunisere, samt samle informasjon også fra å observere. Ifølge min erfaring er det ikke unaturlig for Sør-Afrikanere, spesielt Xhosa eller Zulu menn og kvinner, som jeg kjenner, å blande inn ord eller bytte mellom språk når de kommuniserer med noen fra samme etniske bakgrunn, men i samtale med meg eller andre som ikke prater noen av de andre språkene, holdt de seg til Engelsk. I tillegg gjorde det engelske språket at jeg plukket opp kampanjer og annet som forskjellige butikker promoterte, for å støtte kampanjen mot kjønnsbasert vold i landet. Et eksempel på det er en kampanje som matbutikken SPAR hadde mot GBV, der det stod på plastposene de pakket maten i “GENDER BASED VIOLENCE”. Det leses som “END GENDER BASED VIOLENCE”. Dersom språket ikke hadde vært et felles språk, ville det vært flere utfordringer, både med direkte kommunikasjon og slike observasjoner. Jeg hadde da vært nødt til å lære meg et fremmed språk, noe jeg ikke så meg nødt i nå.

“Participant observer VS observing participant”

Før felt reflekterte jeg mye over min egen posisjonering og hvilken rolle jeg skulle ha i feltet. Det at feltet mitt er ansett som noe utrygt, gjorde at jeg ikke hadde muligheten til å være involvert hundre prosent av egne sikkerhetsgrunner. Jeg kunne ikke dra til Cape Flats å observere livet, eller for å ta kontakt med kvinner der. Jeg måtte hele tiden sette min egen sikkerhet først som også reflekteres i hvordan feltet mitt utfoldes. Jeg har derfor kun observert fysisk (annet enn å kjøre forbi Cape Flats med Uber på vei til og fra flyplassen eller andre turer) andre områder av Cape Town som anses som tryggere. Jeg har også kun fått fysisk kontakt med kvinner over en lengre periode i tryggere områder. Dette gjorde på mange måter feltet mitt mer komplisert. Jeg følte stadig på at jeg ønsket å gjøre mer, men at jeg var avgrenset. Bernard (2011) forklarer “Participant observation” eller deltagende observasjon som selve grunnmuren i Sosialantropologi (s. 256) Han sier også at det er forskjellige måter å gjøre dette på. Han nevner blant annet “participant observer” og “observer participant”. Forskjellen på disse er:

“By far, most ethnographic research is based on the second role, that of the participant observer. Participant observers can be insiders who observe and record some aspects of life around them (in which case, they’re **observing participants**), or they can be outsiders who participate in some aspects of life around them and record what they can (in which case, they’re **participating observers**)” (s. 260).

Når jeg gikk inn i felt hadde jeg et ønske om å kunne være en “observing participant” altså en som hadde klart å komme seg på innsiden i feltet og kunne ta del i dagliglivet til en kvinne. Jeg håpet som sagt at dette skulle være mulig gjennom en organisasjon. I ettertid har jeg reflektert over at jeg allikevel måttet dra hjem til meg selv etter “jobb”, til et tryggere område og ikke måtte bruke all min tid på Cape Flats, ville jeg kanskje aldri vært hundre prosent “insider” allikevel. Jeg har også opplevd at det å få samt opprettholde kontakt med Sør-Afrikanske kvinner, viste seg å være mye vanskeligere enn antatt. Så rollen jeg tok var “participant observer”. I flere tilfeller var jeg også bare en “observer”. Det jeg mener med dette er en som kun har observert utenifra for eksempel når jeg har tatt Uber fra sted til sted, ruslet i ulike forsteder, eller sittet på en cafe og tilfeldigvis overhørt en samtale. Når jeg har beveget meg rundt og undersøkt ulike sikkerhetstiltak på boliger, har jeg for eksempel også vært en “observer”. For meg har det vært viktig å prøve å ta del i livet så godt jeg kan- jeg har forsøkt å få kontakt med kvinner, både gjennom mannlige bekjenskaper, samt ved å sende mail til organisasjoner og aktivist-instagrammene jeg følger, og som jeg har dratt stor nytte av under datainnsamlingen. Jeg har snakket med kvinner som jobber i butikker, som lurert på hvor jeg er fra og hva jeg gjør i Cape Town og jeg har forsøkt å opprettholde kontakt med de få Sør- Afrikanske kvinnene jeg har vært i kontakt med. Det har på ingen måte vært lett. I en samtale med noen mannlige Sør- Afrikanske venner en fredag i September på vårt lokale bryggeri forteller en av mennene uoppfordret om hvor vanskelig det er for kvinner å bli kjent med kvinner spesifikt fra Cape Town. Han sier: “Jeg har et vennepar fra Østsiden av landet (der han selv er fra), de har bodd her i et år nå- og hun har kun fått seg to venner!!”. Jeg rynket pannen og responderte med “to venner på et år!?”. “Ja!” sa han. “Kvinner fra Cape Town er ikke interessert i å bli kjent med andre”. Det er ikke første gang jeg har hørt at kvinner fra Cape Town er vanskelig å bli kjent med. Lilly bemerket seg det samme problemet når hun flyttet dit. Jeg fikk mannlige bekjenskaper mye lettere og ble derfor også avhengig

av deres informasjon for å samle data. Dette var veldig uforutsett, da mitt hovedfokus var planlagt å være direkte på kvinnene. Utfallet av min deltagende observasjon er derfor mye på grunnlag av mine mannlige kontakter. Jeg har også skrevet feltnotater med observasjoner, samtaler og lignende hver dag, samt felt- dagbok, for å få utløp for følelser, forvirringer, vanskeligheter osv. Begge deler har hjulpet meg massivt i skriveprosessen.

Digitalt felt og digitalt intervju

Ettersom det å ta del i dagliglivet med kvinnene viste seg å være vanskelig, ble feltet mitt mye mer digitalt enn planlagt. Jeg hadde på forhånd ingen tanke om at jeg skulle gjøre digitalt felt i det hele tatt, men det er på mange måter der jeg har samlet mest informasjon. Jeg fikk kun svar fra en av organisasjonene jeg sendte mail til- og det godt inn i feltet. På grunn av dette, var jeg nødt til å tenke kreativt så jeg forhørte meg med en mannlig bekjent som jeg har kjent siden jeg gikk på Universitetet i Cape Town. Han ga meg navnet på flere forskjellige Instagrammer som er styrt av kvinner for kvinner. Dette er aktivist Instagrammer som ønsker å sette lys på situasjonen til kvinner ved å poste hendelser, savnende kvinner og barn, drepte kvinner og barn, politiske utsagn, statistikk osv. Hadde det ikke vært for disse sidene hadde jeg på ingen måte klart å holde en oversikt over alle hendelsene som skjer på daglig basis. På nyhetssidene, som jeg også fulgte med på- publiserte de ikke halvparten av sakene jeg ble informert om på disse Instagrammene. Jeg forsøkte, som nevnt over å ta kontakt med de forskjellige sidene for et intervju, og fikk kun respons av en kvinne- Kathy. Dette mot siste halvdel av feltet mitt. Jeg har valgt å holde aktivist Instagrammene sine offisielle navn ute av avhandlingen, for å anonymisere kvinnene bak historiene.

De semi- strukturerte intervjuene (Bernard, 2011, s. 157-158), med Belinda fra organisasjonen CASE tok også plass digitalt. Vi hadde to møter totalt, og begge over zoom. Dette var utfordrerne på grunn av en pågående loadshedding situasjon, som betyr at regjeringen og Eskom kutter strømmen i forskjellige områder- i to en halv time av gangen, eller mer. Ettersom vi var i to forskjellige områder, hadde vi loadshedding til forskjellige tider. Noen dager kunne man oppleve å ha loadshedding i 8 timer av dagen. Vi kunne ikke møtes fysisk da Belinda var en svært opptatt dame som har mye ansvar i organisasjonen hun jobber i. De var i tillegg midt i en omorganisering og på toppen av det, var det enda Covid-19

restriksjoner. Jeg nøyte meg derfor med zoom og var takknemlig, da hun var den eneste som responderte på e-posten min fra alle organisasjonene. Annet enn loadshedding, hadde vi ingen utfordringer med å gjennomføre samtale digitalt og begge samtale ble tatt opp av meg. Hun inviterte meg ved siste samtale til å besøke organisasjonen i Townshipen de arbeider, nærmere slutten av feltarbeidet mitt, for å delta på et event. Jeg sendte Belinda e-post angående dette i god tid før eventet skulle skje, men fikk dessverre aldri noe svar til denne dag i dag.

Strukturerte og tilfeldige samtaler

Med mine to andre hoved- samtalepartnere Lilly og Kathy, foregikk møtene våre fysisk og ikke digitalt. Selv om jeg fikk kontakt med Kathy gjennom sosiale medier som forklart over. Med Lilly var møtene gjerne litt mer spontane og samtale tilfeldig, mens med Kathy planla jeg noen løse spørsmål og samtaleknagger på forhånd av våre møter. På denne måten fikk jeg en god blanding av tilfeldig, uforventet og forventet informasjon. For min del likte jeg godt denne måten å samle informasjon på, da møtene ikke ble så seriøse og tunge, spesielt med tanke på tematikken min. Jeg ønsket derfor å snakke om tema kriminalitet og vold mot kvinner, men mer løst, ledig og faktabasert fra min side, slik at de kunne sufflere det de ønsket, samt ikke føle seg presset til å dele personlige erfaringer. Møtene foregikk alt fra kaffe til tur langs sjø- promenaden og samtale skrev jeg ned etterpå, så fort jeg var kommet hjem.

Litteratur

Når jeg skulle finne ønsket litteratur til avhandlingen, var det flere ting som var viktig for meg. Først og fremst å se hva antropologer tidligere har skrevet om vold og kriminalitet. Dette er selvfølgelig store temaer, men jeg har forsøkt å skille ut hva som er relevant for meg og mine funn. Det var av denne grunnen jeg valgte å bruke litteratur fra blant annet Christian Kronh-Hansen (1994) og Madelaine Adelman (2010). Begge disse artiklene er med på å danne en forståelse av tematikken jeg har valgt og hvordan man skal studere det på best mulig måte. Deretter var det viktig å finne litteratur om den historiske konteksten til vold og kriminalitet i Cape Town, for å kunne forstå hendelsene som har ført til nåværende situasjon.

Slik som jeg vil vise, er det ikke kun en hendelse, eller en årsak, men flere. Jeg valgte å gå helt tilbake til The Cape Colony før Sør-Afrika ble offisielt kolonisert og har brukt litteratur fra blant annet William Beinart (1994), Erik Green (2022) og Pieter G Boon (2020) for å her forme en veldig kort fortalt historisk kontekst. For å belyse noen av årsakene, ble litteratur fra Dimpho Takane Maponya (2021), Katherine Wood og Rachel Jewkes (2005), Marie Rosenkranzt Lindegaard (2009) og Gail Super (2016) viktig her. Disse er alle med på å gi en bedre forståelse, samt validere mine egne funn, som jeg viser i de neste kapitlene. Videre så kommer litteratur fra både Cape Flats og forstedene i Cape Town. Dette for å få et sammenligningsgrunnlag og også se andres funn i lys av mine egne funn. Etersom jeg ikke kunne dra ut til Cape Flats selv, så har litteraturen fra andres forskning hjulpet meg mye for å kunne forsøke å forstå situasjonen der. Det har også hjulpet å styrke etnografien min. Det har vært interessant for meg å trekke tråder fra litteraturen jeg har lest og mine egne funn, slik som vil vises senere i avhandlingen. Noe av litteraturen brukt her kommer fra Makura B Rapanyane (2021), Steffen Jensen (1999) og Charlotte Lemanski (2004) og (2006). Det er et bredt spekter av temaer som jeg vil vise tydeligere i de kapitlene det gjelder.

Posisjonering, refleksivitet, forskerrolle og etikk

Etersom jeg er en del av min egen forskningspopulasjon- ung kvinne som bor i Cape Town, skapte dette av og til vanskeligheter og begrenset meg på noen områder. I tillegg har Cape Town en lang og brutal koloni- og apartheid historie som man som hvit må være klar over når man skal nærme seg feltet og de som bor der. Jeg ønsker i dette avsnittet å ta opp noen av utfordringene jeg kom over i feltet, samt hvordan jeg navigerte rollen som forsker, og hva jeg måtte tenke på for min egen sikkerhet.

1. En av problemstillingene jeg reflekterte mye over før jeg reiste i felt var post-kolonisme, makt og svart-hvit dikotomien. Sør- Afrika er et land med mye koloni-historie. Både Nederlenderne og Engelskmennene har vært koloniherrer av landet, og etterkommere av begge, bor fortsatt i Sør-Afrika. Jeg er klar over at Sør- Afrika har mye internasjonal innflytelse også utenfor dette- spesielt i Cape Town. De som bor i denne byen er derfor vant til utledninger, både fastboende og turister, selv om det også er mye xenofobia i byen (spesielt rundt Afrikanske immigranter). Det er allikevel et stort klasseskille på Europeerne som kommer nedover og flesteparten av

spesielt, den mørkere befolkningen. Det var veldig viktig for meg å på ingen måte fortsette fremstillingen eller diskursen av “de andre” eller forskjeller mellom Afrika og Europa som kan tolkes som ufølsomt, kunnskapsfattig eller rasistiske. Sikkerhet og vold er også et svært sensitivt tema for noen og jeg ønsket på ingen måte å trå noen på tærne, ved å være en hvit kvinne fra Europa som tar opp disse spørsmålene. I en samtale med en av mine samtalepartnere, Kathy- snakket vi om nettopp dette med å ikke være det som heter en “white saviour” eller hvit redningsmann. Som jeg også har skrevet om i innledningskapittelet er Kathy aktivist og sier at de fleste hun kjenner, spesielt i aktivistmiljøet, avskyr hvite Europere som kommer ned og skal “redde” befolkningen. Det er derfor en hårfin linje mellom å stille de riktige spørsmålene og ikke fremstå som en overlegen figur med forutsatte meninger om de som bor i Cape Town, eller er fra Sør- Afrika. Jeg har på tross av mitt tidligere forhold og erfaringer til landet, forsøkt å holde meg så nøytral som mulig i møte med kvinner, slik at deres sannhet skal komme frem uten mine forutinntatte inntrykk. I tillegg har jeg vært svært bevisst over at jeg ikke skal komme med løsninger eller sammenligninger fra Europa, kun lytte og stille relevante spørsmål.

2. Etersom Cape Town er regnet som verdens 8 farligste by i 2022 (Statista 2022), måtte jeg til alle tider ta forhåndsregler. Byen anses så klart farligst for dens innbyggere, spesielt de fattigste. Allikevel måtte jeg sette min egen helse og sikkerhet først å unngå visse områder, ikke gå alene i mørket eller i tomme gater. Dette begrenset arbeidet mitt på flere måter, og gjorde at jeg ofte følte jeg ikke fikk all informasjonen jeg gjerne skulle hatt for å danne et helhetlig bilde. Dette fikk meg også til å innse at jeg aldri kan forstå hvordan det egentlig er å være en kvinne i Cape Town, da det er så mange sider av livet jeg ikke kunne ta del i. Allikevel kunne jeg se og oppleve andre deler av livet til en kvinne, da jeg som sagt var en del av min egen forskningspopulasjon. Forberedende til feltarbeidet leste jeg flere artikler om sikkerhet og sikkerhetsfarer i felt, blant annet Nancy Howard (1988) som har skrevet om de litt mindre tydelige sikkerhets-farene, som eksempel avstand til sykehus eller rent vann. Etersom Cape Town er en svært moderne by, var aldri dette noe jeg var bekymret over, men en av sikkerhets-farene jeg allikevel opplevde var å føle meg utrygg i mitt eget hjem. Jeg flyttet som sagt, derfor hele tre ganger i løpet av oppholdet på 6 måneder.
3. Jeg syntes det i noen tilfeller var vanskelig å skille mellom forskerrollen og vennerollen. Dette gjaldt ikke med Belinda, da vi aldri møttes fysisk, men med Lilly

og Kathy. Selv om Cape Town er en stor by, er det mange som bedriver de samme aktivitetene, eller drar på de samme kafeene, barene, restaurantene eller markedene. Jeg møtte derfor begge to flere ganger tilfeldig, og fant også ut at vi hadde felles venner. I disse møtene syntes jeg det var vanskelig å sjonglere rollene mine. Selv om de var klar over at jeg tok meg "fri" fra forskerrollen fra tid til annen, var det viktig for meg å opprettholde en profesjonell fasade. Allikevel hadde jeg stort behov for å legge forskerrollen til hvile av og til, og bare kose meg med mine venner. Når man jobber med et tema der man leser om drap og voldtekt hver dag, blir det ekstra viktig å kunne skille privatlivet. Hvert fall for min del, men allikevel syntes jeg det var tider det var vanskelig å legge helt fra seg. Spesielt når jeg møtte på Lilly og Kathy.

4. Når det kommer til posisjonering i feltet i Cape Town, er det på mange måter fra et turistperspektiv. Dette sier jeg fordi jeg har godene til en turist. Jeg kan med min valuta, betale for et tryggere sted å bo, gå på dyre restauranter og ta trygg transport som Uber overalt. På grunn av dette er Cape Town en tryggere by for meg enn for flere av de som bor der. Det er selvfølgelig ikke de eneste forskjellene- vi har forskjellige morsmål og forskjellig bakgrunn. Jeg vil uavhengig av hvor godt jeg prater engelsk, eller hvor lenge jeg bor der, være fra Norge. Allikevel, slik som jeg allerede har nevnt- betyr det ikke at man er immun mot kriminaliteten og volden som skjer. 15 februar 2023, mens jeg holdt på å skrive denne avhandlingen, ble en Tysk mannlig turist knivstukket og ranet på en fjelltur i Cape Town. Han har vært savnet siden. (Williams, 2023) I tiden han har vært savnet har det vært mye lokal snakk om at han ikke fulgte sikkerhetsreglene og gikk alene på en tur han burde hatt følge. Selv om jeg ikke skal spekulere i det, så viser det hvor viktig sikkerhetsreglene er, også for turister eller besøkende over lengre perioder.
5. Før jeg dro til Cape Town måtte jeg finne meg et sted å bo. Jeg var som nevnt allerede litt kjent i byen etter tidligere opphold så jeg visste hva som anses som tryggere områder, samt hva som er i nærheten av de forskjellige områdene. Jeg endte med å booke meg et Airbnb på Sea Point, nær sjøpromenaden, butikker og restauranter. Jeg valgte dette området på grunn av beliggenhet og trygge gater- og da også muligheten til å spasere rundt å ta del i livet, samt forsøke å komme i kontakt med kvinner. Jeg visste at dette området er langt fra Cape Flats, og at jeg ikke ville komme i kontakt med kvinner derifra ved å bo der, men jeg var også nødt til å tenke på min egen sikkerhet ved valg av bolig. Ironisk nok, følte jeg meg tryggere i en leilighet jeg flyttet til senere, i det som anses som et mindre trygt område, Woodstock. Dette hadde

så klart å gjøre med sikkerhetstiltakene på bygget, og jeg kan ikke si at jeg følte meg like trygg i det området, som jeg gjorde på Sea- Point. Valget om å bo alene og ikke med andre Sør- Afrikanske kvinner ble tatt da jeg ikke kunne finne et ledig rom på tiden jeg lette, samt at jeg ønsket ro til å kunne jobbe slik som jeg ønsket fra hjemmet og trekke meg tilbake fra feltet. I tillegg fikk jeg en kraftig hjernerystelse rett før jeg skulle reise og hadde behov for å ha det stille rundt meg for å komme meg fortest mulig.

Refleksjoner i ettertid av feltarbeidet

Jeg ønsker å dele noen refleksjoner etter feltopplevelsen som jeg ville gjort annerledes til neste gang. Jeg er på mange måter fornøyd med min første feltopplevelse, selv om den ikke gikk som planlagt og er glad jeg valgte Cape Town som forsknings by, men jeg mener det allikevel er viktig å se på valg og avgjørelser i ettertid for å se sine svakheter og styrker.

1. Jeg ville gjort mer forarbeid før avgang til felt. Med det mener jeg for eksempel å begynne å kontakte organisasjoner i god tid, slik at jeg ikke var nødt til å bruke verdifull felt-tid til dette. Det tok ca fire- fem uker inn i felt før jeg fikk svar fra en av de mange organisasjonene jeg forsøkte å kontakte. Jeg kunne startet tidligere med intervjuer dersom dette var gjort på forhånd, samt bygget en sterkere relasjon til min samtalepartner gjennom organisasjonen. Jeg kunne kanskje også hatt mulighet til å besøke organisasjonen dersom dette var planlagt i god tid på forhånd, altså før jeg kom ned i felt. Det er selvfølgelig umulig å se utfallet av alle situasjoner, men jeg mener absolutt at jeg burde ha forberedt dette bedre.
2. Etersom jeg var klar over på forhånd at Cape Town er en enorm by, og at jeg er begrenset på grunn av sikkerhet, samt ikke har førerkort slik at jeg kan kjøre selv, burde jeg nok begrenset feltet mer. Jeg har vært svært opptatt av å vise at vold og kriminalitet ikke kun eksisterer i vakuum av Townshippene, men også ellers i Cape Town at jeg ønsket å ha hele byen som min feltgrunn. Jeg innser i ettertid at det ville vært lurt å avgrense feltet mitt til et mindre område, selv om jeg ønsket et sammenligningsgrunnlag. Dersom jeg hadde planlagt dette bedre på forhånd, kunne jeg sammenlignet en forstad eller sentrum, med for eksempel Townshipen organisasjonen jobber i. Jeg ville da fått mer konkrete data til et mer spesifikt felt.

3. Når jeg ser på det i ettertid, innser jeg også at det kunne vært lurt av meg å velge å bo i et kvinnelig kollektiv. Selv om jeg var svært fornøyd med å bo alene og kunne ha mulighet til å ha ro til å jobbe med feltet også hjemmefra, kunne jeg lært mye av kvinnene jeg hadde bodd med. Det hadde vært en utrolig bra inngang til å komme i kontakt med andre, på en naturlig måte. Dersom jeg hadde valgt dette, hadde jeg hatt en gylden mulighet til god deltagende observasjon og lærerike samtaler. Å komme i kontakt med kvinner i Cape Town har generelt vist seg å være vanskelig, men dette var jeg ikke klar over på forhånd av feltarbeidet mitt. Hvordan komme i kontakt med forskningspopulasjonen min er noe jeg derfor ville brukt mer tid på å reflektere over neste gang. Nå hadde jeg som skrevet over hjernerystelse når jeg ankom feltet og dette er jo også en uforutsett hendelse jeg ikke kunne planlegge, så valget å bo alene var et riktig et av den grunn, men dersom dette ikke hadde vært tilfellet- hadde jeg gjort det annerledes.

Sammendrag

Jeg har i dette metodekapittelet forklart hvordan jeg har valgt å løse feltarbeidet mitt, i forhold til forventninger, planer, uforutsette hendelser og sykdom. Jeg har gitt en ide av hva som er avgrensning av feltet, min forskningspopulasjon og forskningsspørsmål. Slik som jeg gjør klart, så ble feltet ganske annerledes enn hva som var planlagt og jeg har derfor vært nødt til å være kreativ i måten å løse det på. Det forklarer manglene etnografi fra feltet og supplerer av nettkilder og fra aktivist instagrammene jeg har fulgt. Jeg avslutter med å dele etiske spørsmål og refleksjoner om valg jeg ville gjort annerledes når jeg ser på det i retrospekt. Jeg vil nå gå videre til neste kapittel som omhandler historie og vold i Cape Town.

Historisk perspektiv på vold i Cape Town

I dette kapittelet skal jeg reflektere over hvorfor Cape Town har blitt og fortsetter å være en svært voldelig by, med mye kriminalitet, og hva som er noen av årsakene som har ført til dette. Dette spørsmålet er massivt og kunne vært skrevet en avhandling om i seg selv, så jeg vil gjøre det klart at jeg ikke kommer til å gi et fullt historisk perspektiv eller presentere alle årsaker. Det jeg velger å presentere er for å gi en bedre forståelse av situasjonen kvinnene befinner seg i, som jeg skal presentere i de neste kapitlene, både på Cape Flats og i forstedene. Faktorene til vold og kriminalitet er noen av hovedårsakene jeg har plukket ut gjennom mitt eget feltarbeid samt litteratur. Jeg vil starte med å presentere relevant historie fra Cape Colony, til apartheidstaten og så til tvangsflyttingen av den mørke og fargede befolkningen fra District Six til Cape Flats. Etter dette vil jeg presentere noen av årsakene til vold og kriminalitet, som; strukturert vold, maskulinitet, vigilanter og gangsterisme. Til slutt vil jeg konkludere med å trekke ut de viktigste punktene for kapittelet i et sammendrag.

Kolonialisme og apartheid- en splittet by

Sør- Afrika har en lang kolonihistorie som enda har en enorm tilstedeværelse i landet og byen Cape Town. Jeg skal her forklare de viktigste hendelsene for min avhandling, i veldig korte trekk. Jeg ønsker å starte med “The Cape Colony”. Før Sør- Afrika offisielt ble kolonisert av Nederlenderne, ble området som nå heter Cape Town brukt som en havneport og mellomstasjon for flere Europeiske skip på vei til Asia (Green, 2022, s. 27). The Dutch East India Company (VOC), et skip fra Nederland, hadde kontroll over området og benyttet det som en stoppestasjon for påfylling av råvarer som kjøtt. Kjøttet byttet de til seg fra den lokale Khoesan stammen som levde av kvegdrift, gjerne mot metaller. Da forespørselen på kjøtt økte, var de nødt til å finne en måte å sikre seg tilstrekkelig, og det var på dette tidspunktet noen få menn fra mannskapet, slo seg midlertidig ned på Sør- Afrikansk jord. De ønsket å bedre forholdet til Khoesan stammen og dermed sikre nok mat til mannskapet på båten. Det var på denne tiden, ikke tenkt at en permanent koloni, skulle finne sted (s. 23). Etter flere år, en krig med Khoesan stammen og tilbaketrekking av flere av det Nederlandske mannskapet som følge av dette, bestemte VOC seg for å forsøke å bedre relasjonen, nok en gang, til sine handelspartnere ved å trekke lenger inn i landet. På denne måten skulle de komme i kontakt

med andre khoesan stammer. Dette var ikke nødvendigvis vellykket (s. 31). I 1657 ble det derfor bestemt at en liten Europeisk koloni, selv skulle drive landbruk for VOC i bytte mot land og sikre mat til mannskapet (s. 33-34). Etter hvert som de Europeiske nykommerne begynte å bevege seg innover i landet, for å finne gresseland til dyrene, mistet VOC kontroll over utvidelsen av nykommerne (s. 37). Det var på dette tidspunktet de første permanente koloniene ble til. Nederlenderne ble på denne måten de første Europeerne til å kolonisere Sør- Afrika (Boon, 2020, s. 225). I perioden som ledet opp til dette var det innhentet slaver fra både andre Afrikanske land og Asia (Eriksen, 2016, s. 29). Det var i tillegg allerede innført en type identitetspåleggelse (forenklet pass) av stammebefolkningen og strenge arbeidsregler, der blant annet arbeidsvegring var ulovlig (s. 27). Over tiden Nederlenderne hadde kolonier i Sør-Afrika, satt ikke VOC igjen et eneste år med økonomisk overskudd. Dette gjorde de dårlig stilte og sårbare for koloni-overtagelse av et annet Europeisk land (Green 2022, s. 149)

På tidlig 1800- Tallet ble derfor Cape Town tatt av Engelskmennene og i 1814 ble byen offisielt Britisk jord (Boon, 2022, s. 230). Det er viktig å vite at selv med en ny koloniherre, forble mange av etterkommerne til Nederlenderne, da kalt "Boerne", nå bedre kjent som "Afrikaans" igjen i landet, og denne gruppen eksisterer enda. Slik som i alle kolonier, ble også Sør-Afrikas ressurser utnyttet for koloniherrene sin rikdom og gjorde de innfødte fattigere og mer avhengig av sin koloniherre (Green, 2022, s. 113-114). Den Britiske kolonien fortsatte denne trenden. Britisk administrasjon ønsket i hovedgrunn å ta over hele det Sørlege Afrika, og startet derfor raskt med å ekspandere grensene av imperiet, samt utvikle eksportproduksjon. De ønsket også å tilrettelegge for innvandring fra andre Europeiske land (Eriksen, 2016, s. 35-36). På samme måte som Nederlenderne implementerte før dem, var også passpåbud og arbeidsplikt for den mørkere befolkningen obligatorisk (s. 36). Selv om det å holde, selge eller kjøpe slaver etter hvert ble ulovlig på internasjonal basis, fortsatte Sør- Afrika å bruke slaver til arbeidskraft frem til 1834, og dette var med på skape en tydelig fremtredelse av en hvit elite (s. 36). Etersom Britene ønsket total landkontroll, også over områder som da var i besittelse av boerne eller Afrikanske stammer, brøyt det ut et nummer av kriger, frem til de i 1910 ble en offisielt samlet stat- Sør-Afrika (s. 78). Det dette i hovedsak betydde var samlet i form av den hvite befolkningen altså, boere, britene og andre europeere. Det var fremdeles en hel rekke regler som påvirket den undertrykte mørkere befolkningen.

I 1948 vant “The National Party” det politiske valget i Sør-Afrika og en legitim rasistisk og undertrykkende politisk samfunnsstruktur kalt apartheid ble formet. De talte i hovedsak om å skille rasene, samt legge til rette for at de ulike rasene kunne utvikle seg, på sine egne premisser og skulle på ingen måte mikses (Eriksen, 2016, s. 100). Det ble derfor fort satt i gang tiltak for å unngå dette, som lover som for eksempel tilsa at en mørk mann og hvit kvinne ikke fikk lov til å gifte seg eller ha noe form for romantisk eller seksuelt forhold (Beinart, 1994, s. 141). I tillegg tok det ikke lang tid før alle innbyggere skulle registreres med rase (noe som var meget vanskelig¹) og ha id kort (s. 142). På denne måten fortsatte undertrykkelsen og utnyttelsen av den mørke og fargede befolkningen fra kolonitiden. Apartheid ble en forsterkelse av dette og av kolonistenes eurosentriske og overlegne holdning. Det er i mine øyne en av de mest avanserte formene for rasisme vi har sett i historien. Segregering og strukturert vold, i form av hvite og svarte områder og soner, fratagelse av materielle goder og eiendom, enorme økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske forskjeller og muligheter samt ekstreme former for fysisk vold mot befolkningen. Det er flere store hendelser som formet apartheids-tiden, men jeg skal kun gå inn på en her. En av hendelsene som formet og preget Cape Town sin historie, var flyttingen av den mørke og fargede befolkningen fra sentrum av Cape Town til Cape Flats. “Group Areas Act” ble signert av regjeringen i 1950 (Jensen, 1999, s. 76) og for de mørke og fargede innbyggerne i området District Six, nært sentrum av Cape Town, betydde det at de skulle bli tvangsflyttet til nye landområder. District six var forbundet med kulturelt mangfold og politisk motstand (Eriksen, 2016, s. 102). Tvangsflyttingen var derfor en konkret handling for å sikre apartheid-staten et av de strategiske sentrums områdene, der blant annet jobbmulighetene lå, samt oppheve motstandsgruppene. 11 februar 1966, ble derfor District Six offisielt et område som kun skulle bestå av hvite innbyggere. (Dewar, 2012, s. 50). Landområdene den mørke og fargede befolkningen ble systematisk flyttet til var på Cape Flats. Et langstrakt, enormt og flatt område mellom sentrum og nå flyplassen av Cape Town, der noen av stedene det huser er Langa, Hanover Park, Mitchelles Plain og Manneberg. Dette ble klassifisert som nye bostedsområder kalt Township. Mange stod igjen uten bostedsalternativer, da de ikke var garantert et nytt hjem i en Township (s. 50). Flere ble av den grunn, hjemløse. Dette skapte

¹ Dette skyltes mange år med både miksing av de ulike rasene og slaver, som gjorde at Sør-Afrika nå satt med en stor populasjon “farget” befolkning, som det var vanskelig å stadfeste hvor opprinnelig kom fra. Det var også en stor populasjon av Asiater som Malaysiere og Indiere som var bragt inn som arbeidskraft. Dette utgjorde en hel del innbyggere med mikset herkomst (Eriksen 2016, s. 101)

enda et nytt problem- som i nåtid fortsatt er en stor problemstilling byen står ovenfor- hjemløshet. Etersom Cape Flats er et stykke fra sentrum, påvirket det de tvangsflyttede på flere måter. Det er for det første dyrere å komme seg inn til sentrum eller forstedene for jobb, eller for å foreta seg ærender. Dette på grunn av avstanden. For det andre er det ikke nødvendigvis så mange alternative måter å komme seg fra Cape Flats på. De ble derfor satt utenfor samfunnet, med overlegg.

De nye hus- prosjektene på Cape Flats bestod av forskjellige type boliger. Alt fra blokker, leiligheter, mindre hytter og hus. Det er derfor en stor forskjell også i områdene på Cape Flats- for de som bor der. Utenifra er områdene ofte dratt under betegnelsen jeg selv bruker Cape Flats eller “the Flats,” og nå assosiert med fattigdom, vold og gangstere (Jensen, 1999, s. 76). Det kommer jeg tilbake til senere i kapittelet. Jeg velger å selv bruke betegnelsen på hele området, Cape Flats da jeg kommer til å vise til statistikk, etnografi, historier og litteratur fra flere forskjellige Townshipp.

Apartheid staten møtte mye motstand fra den undertrykte mørke befolkningen. Det største og kanskje mest kjente partiet som gjorde motstand, på grunn av landets senere president, Nelson Mandela, er ANC (African National Congress). Utenom ulike fysiske angrep mot offentlige bygg, var mye av motstandsarbeidet utarbeidet under overflaten, med hemmelige møter. Arbeidet var ment for å vise formell motstand med sivil ulydighet og et ønske om at den nåværende staten skulle komme i forhandlinger med dem (Beinhardt, 1994, s. 212). Istedentfor forhandlinger førte det til strengere og voldeligere politistyrker og arrestasjon av medlemmer, slik som Mandela selv (s. 212-213). Apartheid staten møtte også motstand internasjonalt, frem til den ble oppløst i 1994 (s. 214), men det skal jeg ikke gå videre inn på.

Tilbake til flyttingen av innbyggerne fra District Six, så kan man forstå at dette påvirket de tvangsflyttede innbyggerne på flere måter. Det førte til stress, traumer, tap av naboskap og fellesskap, hjem og annen materiell eiendom. Det splittet også opp familier (Dewar, 2012, s. 51). Disse traumene er enda for mange svært nærliggende og har blitt videreført i familien. For de som vokste opp under apartheid, som i stor grad er de som enda bor og lever i Cape Town, har de vokst opp under et voldelig regime og enorme ulikheter. Ikke bare har de arvet traumene fra sine forfedre, men de har også traumer fra sin egen barndom, ungdomstid og voksenliv. Man sitter da igjen med flere generasjoner mennesker som har opplevd en form av den verste rasistiske og voldelige undertrykkelsen og som enda lever i konsekvensene av det.

Det er derfor på mange måter forventet at livene til menneskene det gjelder er svært preget. Dette viser seg tydelig gjennom volden og kriminaliteten byen, Cape Town står ovenfor- men også volden og kriminaliteten i andre byer og i Sør- Afrika som en helhet. Det kan tyde på at responsen på traumene for mange er sinne, samt selvmedisinering med alkohol og stoffer som igjen, er med på å bidra til denne situasjonen. Historien til Sør- Afrika og Cape Town er derfor en stor forløper til andre årsaker til volden og kriminalitet. Det skal jeg komme videre til nå.

Årsaker til kriminalitet og vold i Cape Town

Slik jeg innledet kapittelet med, er det mange ulike årsaker til at Cape Town er en by med mye kriminalitet og vold. Jeg skal nå ta for meg noen av de viktige årsakene jeg mener spiller inn og påvirker kvinnene sin situasjon. Disse årsakene fører direkte eller indirekte til volden og kriminaliteten som skjer mot kvinnene, både på Cape Flats og i forstedene. Volden stammer flere år tilbake og er på mange måter akseptert og normalisert- slik jeg nå vil vise. Det er av den grunn det er vanskelig, og vil ta lang tid å bryte sirkelen. Jeg vil nevne noen årsaker for dette i sammendraget på slutten av kapittelet.

1. Strukturell vold, fattigdom og ulikheter

Slik som jeg skrev i historie- avsnittet over, har Cape Town vært preget av mye strukturert vold gjennom kolonitiden og apartheid og dette har ført til ekstreme ulikheter mellom den mørke og hvite befolkningen. Strukturell vold går ut på å frarøve en del av befolkningen rettigheter og goder som en annen del av befolkningen har. Det er en segregerende og systematisk måte å fremprovosere ulikheter og skiller mellom mennesker (Farmer, 2001, s. 307) Dette kan være ulik tilgang til helsetjenester, arbeidsmuligheter, skolegang, bostedsmuligheter og lignende. Strukturell vold var selve grunnmuren til apartheid- der de forsøkte å undertrykke en del (majoriteten i dette tilfellet) av befolkningen. På grunn av dette er det fremdeles enorme sosioøkonomiske forskjeller i Cape Town. Flesteparten av den mørke og fargende befolkningen som ble segregert og flyttet under apartheid, er fremdeles preget av fattigdom og få muligheter. På samme måte har flesteparten av den hvite befolkningen som hadde midler under apartheid, disse enda. De lever et ganske urørt liv på grunn av dette. På mange måter kan man derfor argumentere for at den strukturelle volden

enda er svært tilstedeværende og kontinuerlig. Politiet hadde på denne tiden også en svært voldelig rolle når det kom til å holde sjakk på den mindre favoriserte befolkningen (Kynoch, 2016, s.66). Denne perioden var derfor preget av ekstremt mye vold fra alle kanter. Volden har ikke tatt slutt, men heller fortsatt å være en konstant faktor i samfunnet i Cape Town. Både på Cape Flats, men også i forstedene og sentrum. Som jeg nevnte over, er den strukturerte måten å avskille mennesker på, fortsatt aktiv og skaper den dag i dag et enormt skille mellom fattige og rike i Cape Town. Det jeg mener med dette er at de fattigste enda bor der de ble plassert av staten under apartheid (Cape Flats), mens de rike enda bor der de har bodd siden apartheid. Selv om apartheid endte i 1994, har ikke endringene nådd alle borgerne fysisk, sosialt eller økonomisk. Slik man kan forstå er disse ulikhetene og urettferdighetene svært provoserende for den mindre heldige, mørke befolkningen som ble fratatt alt under apartheid og enda, etter apartheid sitter igjen med svært lite. Slik som jeg vil komme til lenger ned i kapittelet har derfor flere tydd til vold og kriminalitet, både mot systemet (gangstere) og mot gangsterne og andre kriminelle i samfunnet som skaper uro (vigilanter). Selv om den politiske siden av den strukturelle volden mot befolkningen offisielt er over, har den avlet flere voldelige utløpere som er aktive i dag. Selv om borgerne reagerer med vold og kriminelle handlinger, er det som sagt i det større bildet et samfunnsproblem som stammer fra traumer fra fortiden. Ved slike store sosiale, kulturelle og økonomiske forskjeller som skiller et samfunn, slik det er i Cape Town kan de frustrerte fattigere borgerne dra nytte av de rike ved å utføre kriminelle handlinger. Når vi ser utenfor samfunnet på Cape Flats, er det fortsatt mye kriminalitet i Cape Town. Det er ikke uvanlig å ha innbrudd i bil eller hjem, eller å bli ranet på gaten eller fjellet. Jeg vil komme nøyere inn på det senere i avhandlingen. Dette er en måte for de dårligere stilte på, å kunne oppdrive seg materielle goder som de kan selge for å tjene litt penger til livets opphold. De store ulikhetene i samfunnet er derfor med på å fyre under kriminaliteten og volden som skjer hver dag. Med mindre disse forskjellene blir jevnet ut, er det sannsynlig at kriminaliteten og volden vil fortsette i lang tid fremover. Det er derfor slik også Kronh- Hansen (1994) sier, at volden blir påvirket av større statsprosesser (s. 373).

2. Maskulinitet

Maskulinitetskulturen eller macho-kulturen, i Sør- Afrika og Cape Town står ekstremt sterkt. Det er tydelig gjennom handlinger som vold mot kvinner, både i og utenfor hjemmet. Maponya (2021) mener religion bidrar til å opprettholde denne kvinnedverdigende,

maskuline samfunnsstrukturen, samt rettferdiggjør den. Hun forklarer dette med å si at i et samfunn som Sør- Afrika der 90% er religiøse, står patriarkatet sterkt hos alle i landet (s. 343). Patriarkatet går ut på at det er mannen som er overhodet, enten i familien, klanen og i samfunnet som en helhet. Dette fører til en sterk maskulin kultur. Kvinnen blir sett på som underdanig og mindre verdt, og kan dermed også bli dratt nytte (s. 341). Jeg mener på ingen måte å si at alle menn i Sør- Afrika gjemmer seg bak religion og velger å begå voldelige handlinger av den grunn, men den maskuline kulturen blir opprettholdt gjennom den religiøse institusjonen og forsterker av den grunn mannens rolle i samfunnet og hjemmet. Dette undergraver kvinnen sin status og skaper et gap mellom kjønnene og deres verd. Mannen skal ikke være sårbar, følsom eller “svak”, men heller hard, samlet og kontrollert. Dette går i generasjoner, og læres av foreldre og bringes til deres barn igjen. Maskulinitet er derfor heller ikke kun knyttet til religion, men selve kulturen i Sør- Afrika. Det står også sterkt til de forskjellige etniske gruppene i Sør- Afrika, som for eksempel Afrikaans- kulturen fra gammelt av. Det var ikke uvanlig at hvite menn hadde samleie med mørke kvinner, gjerne tjenestepiker eller slaver for å vise sin maskulinitet ved å utføre dominans over dem (Beinart, 1994, s. 140). Maskulinitet kan også vises på svært lignende, men også andre måter. Wood og Jewkes (2021) beskriver de unge Xhosa mennene på Cape Flats, sin seksuelle adferd som en del av det. Å ha mange seksualpartnere blir sett på som et meget maskulint trekk, av andre menn, og en måte å opprettholde status og posisjon i samfunnet på (s. 96). For å beholde denne statusen er de for det første nødt til å ha flere seksualpartnere, selv også om de har en kjæreste. De trenger mangfoldige kvinner de kan ha en seksuell interaksjon med en eller flere ganger på en jevnlig basis. Andre menn vil da se på denne mannen som den overlegne i den sosiale sfæren eller som en såkalt “playboy”. Dette gir den mannen det gjelder, høyere sosial status. Noe som viser seg positivt for den unge mannen (s. 97). På den andre siden, dersom en kvinne ønsker å ha flere partnere eller velger å bytte partner, vil den nåværende eller tidligere partneren ty til voldelige handlinger mot kvinnen. Dette gjør han for å opprettholde statusen han har jobbet seg opp og samtidig vise kvinnen “hvem som er sjef”. Han mener selv, med støtte fra venner og samfunnet- at han er det overlegene kjønn. Volden vises også som et tegn på sterk sjalusi, noe som for dem, er et tegn på ekte kjærlighet (s. 98). På denne måten viser mannen at han er overhodet, og at en kvinne ikke på noen som helst måte kan pinliggjøre han uten konsekvenser (som å forlate han for en annen). Det er ikke kun under disse omstendighetene en mann velger å utøve vold mot en kvinne. Ettersom den maskuline kulturen gir et syn på kvinnen som mindre verdt og som mannlig eiendom, er det også menn som velger å unytte en kvinne for egen vinning eller for å dekke egne behov. Dette kan være

seksuelt- eller maktrelatert. Dette med for eksempel voldtekt, som er et stort problem i Cape Town. Det vil jeg vise senere i avhandlingen gjennom statistikk. Lindegaard (2009) har intervjuet unge menn som sitter i fengsel for voldelige og kriminelle handlinger i Cape Town. En av de unge mennene hun har intervjuet, forteller om et spontant ran som ender i gjengvoldtekt og drap av en kvinne og sier blant annet:

“ something runs through my mind. I think I must rob her. So I told my friends.... / And I say, no, this girl is making a lot of noise so I grab a meg [long, thin knife-like instrument] and my friend takes his knife. He sticks through my fingers [shows the scars to me] in her neck.... /She will tell the police where we stay and all of that so we must kill her. The other guy says ok, but can we not rape her first. And then we are starting to rape her and after that I take the banga and I just smash her head” (s. 49)

Det er tydelig her at en konkret handling som ran fører til en annen mer livstruende handling i det de innser at kvinnen kan velge å gå til politiet, samt gi beskrivelse av hvordan overfallsmennene ser ut. De tar derfor en avgjørelse om at de må drepe henne, og drar derfor også større nytte av henne først -voldtar henne, nå som hun allikevel skal dø. Jeg har selv lest om flere lignende hendelser der et ran har endt i drap i Cape Town. Ofte fordi kvinnen stritter imot og gjør motstand. Eller fordi de vet hun kan gå til politiet i etterkant. Det som også er veldig interessant er at flere av de hun intervjuer forteller om at når de begår slike handlinger så beveger de seg over til det Lindegaard kaller “the dark side”. (s. 59). Mennene er ofte svært beruset når de utfører slike gjerninger og det er nettopp derfor tankene blir til handling og de beveger seg over til “the dark side”. Uten rusen, mener flere av de intervjuet mennene at de trolig ikke ville begått en slik handling (s.53). Rus og alkohol er et stort problem på spesielt Cape Flats, og sånn vi kan se forsterker bruken av det, maskulinitetskulturen. Mannen føler seg mektig og uovervinnelig og kvinnens liv er ikke mye verdt. Selv om så klart ikke alle menn er voldtekts-eller drapsmenn er sannheten at kvinner blir banket, voldtatt og drept på et slikt høyt tempo at man må begynne å sette spørsmål om hvorfor og hva som er faktorene og fellesnevnerne som spiller inn. I tillegg se på gjerningsmennene, som nesten alltid er menn. Jeg mener derfor at macho- kulturen som enda står sterkt i Sør- Afrika er en av faktorene som spiller inn på de høye nivåene av vold og kriminalitet i Cape Town. Både i hjemmet og utenfor.

3. **Vigilanter og lite tillit til politiet**

Det å bruke vold for å få bukt på vold har vært og er fremdeles en vanlig metode i Cape Town. Å være en vigilant betyr å være en sivil person i samfunnet som velger å ta loven i egne hender dersom politiet ikke gjør sin rolle godt nok eller blir sett på som “inkompetente”. (Super, 2016, s. 454). Det kan bety å forfølge kriminelle, jage de vekk fra et område, utføre skade på deres hjem eller annen materiell eiendom samt skade eller drepe den kriminelle det gjelder (s. 463). Vigilanter har vært en del av samfunnet på spesielt Cape Flats, lenge (s. 456). Sivile borgere på Cape Flats er lei av volden og kriminaliteten som omslutter dem, og da de mener at politiet ikke gjør jobben sin godt nok, tar de saken i egne hender. Samfunnet er av den grunn enige om at vold kan brukes dersom det er “nødvendig” for å bli kvitt de kriminelle og eller gangstere og gi resten av befolkningen en tryggere hverdag. Politiet velger også å ikke rettsforfølge vigilantene da de vet at dette vil motivere motstand fra samfunnet (Kynoch, 2016, s. 72). På denne måten fører vold til mer vold, selv om det er for “samfunnets beste”. Ettersom innbyggerne på Cape Flats ikke stoler på at politiet gjør jobben, velger flere derfor å varsle samfunnet og vigilant gruppene istedenfor politiet dersom de opplever en kriminell handling. De vet at samfunnet vil ta handling, selv når politiet ikke gjør det (Super, 2016, s. 474). Det kan gjelde kriminelle handlinger som ran eller innbrudd og voldelige handlinger som voldtekt og mord (Petrus, 2015, s. 27). Samfunnet fungerer derfor her som et privat sikkerhet og- rettferdighetssystem som på mange områder tar over pliktene til det de mener er staten sitt u- fungerende system. Selv om det i seg selv er problematisk at sivile skal ta rollen til et større statlig organ og utføre hva de selv mener er rettferdighet for enkeltindivider og samfunnet, er også problemet at kriminaliteten og volden ikke har forvunnet eller minnet av den grunn. Det kan selvfølgelig diskuteres om det ville vært enda mer kriminalitet og vold dersom disse vigilant gruppene ikke hadde eksistert, men det skal jeg ikke gjøre denne gang. Poenget er at vigilantene er med på å opprettholde en voldelig ukultur i Cape Town, der det er akseptert å utføre kriminelle og voldelige handlinger dersom en selv kan rettferdiggjøre det. Et drap for et drap, istedenfor fengsel, som ville vært straffen ved en juridisk forfølgelse. Selv om man kan argumentere for at problemet burde løses ved kjernen, er det allikevel forståelig at samfunnet velger å håndtere problemet slik de selv mener er best, når staten er fraværende i form av kompetent og tilstrekkelig politi og det ikke ser ut til å komme noen løsninger i nærmeste fremtid. For innbyggerne på Cape Flats har de ikke nødvendigvis noe annet valg enn å løse problemene selv, da de ikke har økonomisk

frihet til å for eksempel leie private sikkerhetselskaper slik som i de mer velstående områdene, grunnet høy arbeidsløshet og utstrakt fattigdom. De står derfor igjen uten andre alternativer. Vigilant gruppene har også tidligere hatt støtte fra staten og har derfor blitt sett på som en forlenget arm i noen tilfeller (Kynoch , 2011, s.67). De gikk fra å kjempe som Fourchard (2012) sier “mot apartheid og politiet til å kjempe med politiet mot kriminalitet i området sitt” (s. 204). Selv om politiet har en tydelig rolle som fraværende for innbyggerne på Cape Flats, er de fortsatt tilstede i Townshippene. Politiet både undersøker saker og straffeforfølger, men i forhold til antall mennesker som bor på Cape Flats, er ikke antall politi per borger nok til å ha en dominant rolle. I tillegg har, som jeg nevnte over- politiet under apartheid hatt en rolle som en voldelig politisk makt for å opprettholde segregering og undertrykkelse, i stedet for å beskytte befolkningen. (Kynoch, 2016, s. 66 og 73). Denne fremstillingen er enda grunnlaget for mistilliten til politiet og en av grunnene til fremtoningen av vigilant gruppene og deres dominante rolle. Politiet er også i dag forbundet med korrupsjon, noe vigilant gruppene ikke er, da de er samfunnsstyrt på bakkenivå, og har andre motiver, som trygghet og orden i samfunnet (Fourchard, 2011, s. 614). Uansett om samfunnet er tilfreds med rollen til vigilant gruppene eller ikke så er poenget mitt at de på sin egen måte bidrar til å opprettholde voldelige strukturer i samfunnet på godt og vondt. Dette bidrar igjen til at kvinnene må leve under svært voldelige forhold, spesielt på Cape Flats. Dette uavhengig om vigilantene blir sett på som en større hjelp og støtte i samfunnet enn fare for noen.

4. Gangsterisme

Cape Flats er et sted som er kjent for gangsterisme, både i Cape Town, og blant forskere. Gangsterne er kjernen for den fysiske volden og kriminaliteten som skjer, spesielt her. Belinda har fortalt meg at Gangsterne styrer hvert sitt område og på denne måten beskytter sine egne innbyggere innenfor områdets grenser. De rivaliserende gruppene er de man må akte seg mest for, da de kan komme til å angripe eller drepe deg av den grunn at du ikke tilhører deres terreng. Det kan for eksempel være i en form for hevnaksjon fordi en person i deres gjeng eller familie har blitt drept av gangsterne i ditt område. Det er derfor en større risiko å bevege seg utenfor sitt eget område, enn i sitt eget område. Det betyr ikke at du nødvendigvis er trygg i ditt eget område av den grunn. Gangsterne gjør også målrettet kriminalitet der. Veien til å bli en gangster er for mange unge et lett valg, da de for det første ser opp til gangsterne i området sitt (mangel på andre lokale rollemodeller), og ikke

nødvendigvis har så mange andre valgmuligheter i livet. Mange av de unge mennene som har valgt å ta del i slike grupper kommer fra ekstrem fattigdom og ofte voldelige hjem (Lindegaard, 2009, s. 53). Dette er et tydelig eksempel på at vold avler vold. Ettersom problemene som omslutter Cape Flats ofte blir sett på noe som kun kan fikses der, blir det heller ikke prioritert av utsideverden (staten i dette tilfellet) (Jensen, 1999, s. 210). Gangsterisme fortsetter derfor å holde en stødig gang, og den eneste fysiske motstanden de møter er vigilantene og noen ganger politi. Gangsterne er kjent for vold og kriminalitet, våpenbruk, besittelse og bruk av narkotika og alkohol og generell utvidet kontroll på områdene sine. Dette er ikke alltid lett for andre innbyggere, slik som vigilanter (som ikke alltid har våpen) eller politi (mangel på nok politi per innbygger) å stå opp imot. Min oppfatning etter hva Belinda har fortalt meg, er at gangsterne lever en degraderende livstil som de sjeldent stepper ut av. De har verken ønske om å gjøre bedre for seg selv eller andre og det er derfor også en svært altopplukkende livstil, som for mange starter veldig ung. Denne livstilen, går hardt utover spesielt kvinnene, samt barn, men også alle andre som bor i områdene. Gangsterne bidrar til ekstremt mye vold og kriminalitet- som har blitt hverdagen til de som bor på Cape Flats. Ettersom vold og kriminalitet ikke kan eksistere i vakuum, påvirker det også områdene utenfor Cape Flats. Det som anses som de tryggere forstedene og sentrum.

Sammendrag

Slik jeg har vist i dette kapittelet har vold og kriminalitet blitt normalisert i Cape Town etter å ha hatt en sterk tilstedeværelse i mange, mange år. Det stammer tilbake til kolonitiden og apartheid. Det er ulike årsaker som spiller inn og forsterker situasjonen. Ettersom for eksempel vold blir sett på som en form for sjalusi, noe som skal vise hengiven kjærlighet, og er akseptert som nettopp dette- vil det ta lang tid å snu en slik trend. Dette vil manifestere seg, spesielt i hjemmet og vises i generasjoner. På samme måte er vigilantene sine handlinger akseptert og normalisert. Vigilantene er sivile borgere som resten av befolkningen, og det kan derfor gi et inntrykk av at voldelige og kriminelle handlinger er legitime eller ikke vil bli forfulgt av et straffe-apparat dersom det ganger en eller flere borgere til det gode. Det samme gjelder når gangsterne heller ikke blir straffeforfulgt. Det er nemlig ikke bare vigilanter eller gangstere som utøver vold eller kriminelle handlinger- det er en større del av befolkningen,

spesielt menn. Jeg vil nå vise i neste kapittel, hvordan nåværende situasjon på Cape Flats også påvirker kvinnene som bor her, sine liv.

Det enorme Cape Flats “problemet”

I dette kapittelet skal jeg se på området kalt Cape Flats som ligger i Cape Town. Innbyggerne her, inkludert kvinnene, er de fattigste i Cape Town og samtidig de som er utsatt for mest vold og kriminalitet på daglig basis. For å forsøke å forstå hvordan disse kvinnene sine liv er formet, skal jeg først forklare hva Cape Flats er og hvem som bor der. Deretter syntes jeg det er viktig å presentere statistikken for dette området, da det gir et klart bilde av hva som faktisk er kjerneproblemene kvinnene må leve med hver dag. Jeg skal også gå inn på hva disse problemene er, hvordan det påvirker kvinnes frihet og hvilke forhåndsregler de er nødt til å ta for å navigere sin trygghet. Jeg vil også se på politiets og gangsternes rolle i dette området, og forklare hva organisasjonen CASE arbeider med for å bistå kvinnene i området.

Hva er Cape Flats og hvem bor her?

Området Cape Flats ligger på utkanten av byen Cape Town, rett ved flyplassen og ikke mer enn ca 20 minutter inn til selve sentrum. Området er kjent for sine mange Townshipp som en gang var, slik jeg allerede har skrevet om, dit den mørke og fargede befolkningen ble flyttet under apartheid. Dette var for å skille den overlegne hvite befolkningen og den undertrykte mørke befolkningen. Selv om Apartheid ble opphevd for nesten 30 år siden bor enda størstparten av den mørkere befolkningen på Cape Flats. Selve området Cape Flats er enormt og delt inn i forskjellige Townships. Noen av disse er Khayelitsha, Gugulethu, Langa, Nyanga og Mitchells Plain. Cape Flats, er som det er beskrevet i navnet et gigantisk flatt område, og derfor en stor kontrast til utsikten av massive fjell og hav man kan skimte når man kjører innover. Det er først når man kommer inn til selve Cape Town at man innser akkurat hvor stor kontrasten er. Skillet mellom fattig og rik er ekstremt tydelig og kan oppleves på kun noen minutters kjøring.

Under apartheidstiden var de forskjellige Townshippene bygget som ordinære boligområder med ulike boligalternativer. Townshippene består nå av en hel del uformelle skur med blikk tak, flere falleferdig og slitte mur bygg/hus, blandet med noen nyere hus som regjeringen har

bygget i forskjellige husprosjekter, samt de originale husene som var bygget. Områdene er nå overbefolket etter de uformelle skurene har tatt over alle ledige jordflekker og mange bor ekstremt tett. Sikkerheten på boligene varierer, men stort sett er sikkerheten dårlig, spesielt for de aller fattigste som bor i blikkskurene. Sett bort ifra hovedgatene, er gatene mellom boligene smale og mørke og ikke alltid godt belyst med gatelys. Det er ikke uvanlig å se barna leke i det som ser ut som søppelhauger eller jordhauger når man kjører forbi på motorveien. Det er mye liv i gatene, og spesielt når helgen kommer for tur, og mennene skal ut for å drikke. Veiene er en blanding av asfalt og jordveier, og ikke alle har strøm, vann eller sanitetsfasiliteter i hjemmet. Flere er derfor avhengig av de offentlige toalettene som er satt ut, for å kunne utføre sine menneskelige, naturlige behov. Det er ikke alltid verken hygienisk eller trygt- spesielt for kvinnene, slik jeg viste innledningsvis i avhandlingen.

Townshippene består av flere politistasjoner, sykehus, butikker, kjøpesentre og små barer. Det var bygget slik for at innbyggerne ikke skulle behøve å komme inn til de “hvites område”. Enda er det vanskelig å komme seg fra de ulike Townshippene til sentrum og forstedene, der noen jobber. Dette er fordi det er dårlig med offentlig transport slik som buss, og mange Uber og Bolt velger å ikke kjøre i områdene av egen sikkerhet. Tjenesten de fleste derfor bruker for å bevege seg rundt er en “white van” taxi. En hvit varebil som kjører uformelle, men relativt faste ruter- hvor du gir beskjed til han som hanker deg inn og tar betalt, hvor du skal av. Som også annen transport, må man ha penger for å kunne benytte seg av en “white van”. Dette gjør det for mange vanskelig når man foreksempel ønsker å se etter jobbmuligheter utenfor sin egen Township. På grunn av blant annet dette, er Cape Flats enda svært segregert og det er meget sjeldent at noen fra utsiden beveger seg innover dit. Dette er isåfall hvis de har historiske konnotasjoner til stedet eller familie. Andre tilfeller er i så fall “slumsafari” eller for å delta på en tradisjonell braai (grillfest) i en av Townshippene, gjerne Langa. Cape Flats er, slik man da kan forstå, preget av mye arbeidsløshet. På grunn av dette er de som bor der også preget av ekstrem fattigdom, gjengriminalitet, høy narkotika og alkoholforbruk, ran, drap og håpløshet. Det er flere menn enn kvinner som er i arbeid, både formelt og uformelt, og kvinnene er av denne grunn mer avhengig av mannen for økonomiske midler (Rapanyane, 2021, s. 218). Når mannen ikke jobber, eller er arbeidsløs blir mye av dødtiden brukt på rus- både alkohol og narkotika. Dette gjør mennene mer uforutsigbare og destruktive, spesielt når det kommer til seksuell vold mot kvinner (s. 2017). Noen få klarer å komme seg bort fra den nesten forutbestemte skjebnen på Cape Flats, men

de aller fleste vil bo her for resten av livet sitt. Jeg vil nå med statistikk vise tydeligere hva slags kriminelle og voldelige handlinger som foregår på Cape Flats, og i hvilket omfang.

Statistikk for vold og kriminalitet på Cape Flats

Hvert år poster South African Police Service (SAPS) statistikk for året som har vært. Statistikken innebærer tall på alt fra stjeling fra butikk, innbrudd i hjem, overfall og mord. Statistikken er målt fra hele Sør- Afrika, men viser kun de topp 30 politistasjonene som opplever mest av denne typen kriminalitet. Statistikken til SAPS i områdene på Cape Flats fra 2021/22 sier følgende om situasjonen der. På topp av alle politistasjoner i Sør- Afrika som har rapportert mord, er 7 av dem på Western Cape, og 6 av de i en Township. Dette er mellom topp 1-11 av 30 på statistikken. Townshippene/ politistasjonene det er snakk om er (etter rekkefølge på antall mord): Delft, Mfuleni, Harare, Khaylelithsa, Gugulethu og Nyanga. Ironisk nok viser statistikken at forsøk på mord har gått drastisk ned, i samme provins, Western Cape. I Khayelitsha for eksempel, har forsøk på mord gått ned hele 28,9%. I tillegg viser statistikken at selve mordraten for hele provinsen har gått opp 6,8% fra året før. Det betyr hovedsakelig at forsøkene på drap har vært mer vellykket (at gjerningspersonen faktisk vellykket har tatt livet av offeret/ofrene sitt). Noe som er svært urovekkende. Når det kommer til overfall (står ikke spesifikt hva som går under overfall) ligger flere av de samme Townshippene på topplista her også, og som nummer 1, Mitchells Plain. Selve provinsen har sett en økning på hele 11,4% det siste året når det kommer til dette. Når jeg tok en titt på statistikken fra 2020/2021 så er det tydelig at dette skyldes pandemien og korona. Ettersom det var portforbud og generelle avstandsregler (SAPS, 2020/21). Det er derfor ikke da overraskende at overfall gikk ned under denne perioden, og opp igjen når samfunnet åpnet igjen.

På statistikken over seksuelle lovbrudd står også en Township på Cape Flats som nummer 1. Denne gangen Delft. Litt lenger nedover listen kommer Harare og Gugulethu. Innenfor dette menes voldtekt, forsøk på voldtekt, overfall med seksuell kontakt og andre former for uønsket seksuell kontakt. Statistikken viser også at seksuelle lovbrudd har økt i Western Cape med 9% det siste året. Dette har også tydelig sammenheng med pandemien. De har også en egen statistikk for voldtekt, og Delft ligger på topplisten her- på 3 plass. På Western Cape generelt, som Cape Town er den største byen til, er antall voldtekter per år; 4843 stk. Det

tilsier så mye som 403,5 voldtekter hver måned og 13 voldtekter hver dag. Man kan med det trygt si at hvert fall en kvinne og trolig flere, blir voldtatt i Delft hver dag. Og garantert flere på Cape Flats generelt. Dette er også kun de voldtektene som blir anmeldt. Det er trolig høye mørke tall også, som gjør statistikken enda mer horribel. (SAPS, 2021/22).

Disse type lovbrudd- mord, overfall, seksuelle lovbrudd og voldtekt er de mest vanlige på Cape Flats, og påvirker kvinnene som bor der i aller høyeste grad. Det er ofte de som er utsatt og må forholde seg til flere sikkerhetstiltak hver dag for å unngå å bli “neste”. Slik vi kan se over, skjer disse type lovbrudd ekstremt hyppig, og topper av den grunn statistikken i hele landet. Det som er viktig å huske på når vi leser denne statistikken er at den som sagt er for hele Sør- Afrika og mangfoldige politidistrikt. Listen går fra 1-30, men flesteparten av landets politistasjoner kommer ikke med på listen. Så selv om en politistasjon viser seg å være langt nede på denne listen, er tallene ekstremt høye og overgår resten av landet. Å være nummer 1 på listen, betyr at denne politistasjonen opplever mest av denne type kriminalitet og vold i hele Sør- Afrika. Det viser oss ganske tydelig hvor mye vold og kriminalitet det faktisk er på Cape Flats, i forhold til andre områder, både på Western Cape og i resten av landet. Det er rett og slett det voldeligste stedet å bo i hele landet, i følge denne statistikken.

Politiets og gangsternes tilstedeværelse

Selv om det som sagt er flere politistasjoner lokalisert rundt på Cape Flats, i de forskjellige Townshippene har det på ingen måte ført til mindre kriminalitet. Lokalbefolkningen har ikke stor tillit til politiet, slik jeg også nevnte kort i forrige kapittel. Når det kommer til andre alvorlige saker, også utenom vold, er behandlingstiden lang og flere ganger er det aldri fremgang i anmeldelser. I tillegg blir ikke anmeldelsene alltid tatt alvorlig (Rapanyane, 2021, s. 2016). Belinda har fortalt meg det samme. Hun sier blant annet at mistillit grunner i politiets tilnærming til å gjennomføre (eller å ikke gjennomføre) jobben sin og at de som anmelder ikke blir ivaretatt eller tatt seriøst. Det har vært flere tilfeller der kvinner blir ledd av eller stilt spørsmål om hva de har gjort for å provosere mannen de anmelder. Hvis det omhandler vold i hjemmet, kan de bli fortalt at dette må fikses innenfor husets fire vegger. De blir også stilt spørsmål om hva de hadde på seg ved for eksempel overfall/voldtekt, som om lettkledd kropp trigger menns seksuallyst og er derfor rettfærdiggjort (victim-blaming). Slik jeg jeg nevnte innledningsvis, mener Adelman (2010) at aksepten rundt vold et styrt av

lokale regler og normer. Her vises en av baksidene med dette. Selv fra politiets side er volden akseptert som en legitim handling, dersom de mener kvinnen selv har skyld i det. Belinda sier også at hvis hennes mor som enda bor i en Township hadde ringt politiet ville de trolig ikke kommet i det hele tatt, i motsetning til hvis noen hadde ringt politiet fra et annet sted I Cape Town. Townshippene er som jeg har forklart, svært overbefolket og politiet har vanskelig for å kontrollere og ha oversikt over befolkningen. Det er for mye vold og for lite politi til å hankses med det (Kynoch, 2016, s. 72). Det er lett å se konsekvensene av når man ser på statistikken over. Allikevel mener Belinda det ikke alltid er en unnskyldning. Hun forteller meg om en hendelse som skjedde relativt nylig, mens jeg var i felt.

“So I'm not sure if you've heard about this story of the lady, ehm she ehm, I will rather not mention her name, just for, ehm it's not mine to mentioned, but yeah. There was a lady that was kidnapped, and she was found in Khayelitsha. I think this was a month ago so. She was missing for almost a month and found in Khayelitsha. And the police was there. They flag down the police and said; this is the woman that everybody was looking for, we found her here. They drove away. So, it's a.. (me shaking my head in shock). Yeah, they drove away. So, apparently it was to get a female police officer that ehm. Cause in our country, a female police officer should be assisting females. But they never came back, they never came back. So, the neighbourhood watch they took her to the police station. For her to be you know, seen to”.

Dette viser et eksempel der politiet valgte å ikke bistå en kvinne som var meldt savnet og kjørte heller videre. Selv om det var for angivelig å hente en kvinnelig politibetjent, kom de ikke tilbake. Det er ikke et uvanlig tilfelle ifølge Belinda. Mange kriminelle får gå fri, og blir verken arrestert eller tatt til retten. Dette grunner blant annet i dårlig politiarbeid (Gillespie, 2014, s. 204-205). Politiet er på mange måter med på å tilrettelegge for de kriminelle mennene og gjengene. Ettersom at det er et kjent fakta at politiet ikke opptrer for å beskytte innbyggerne, lever heller ikke alle innbyggerne lovlydige liv. Problemene i Townshippene blir også ofte sett på som noe som kun kan fikses i Townshippene, og av denne grunn bistår heller ikke andre politistasjoner, politikere eller regjeringen for å bedre situasjonen (s. 210). Det er som de påstår at det ikke er “deres problem”. Kvinnene står derfor uten et offentlig støtteapparat til å bistå når de sårt trenger det, slik det vises tydelig i hendelsen over.

Kivland (2020) har gjort research og skrevet om såkalte Baz i Haiti (kriminelle gjenger som bor i gettoene, lokalt kjent som Baz)(s. 501). Hun skriver blant annet at Baz tar kontrollen når staten ikke er i stand til det. De trer da inn i en rolle for å beskytte befolkningen og skape et trygt samfunn innenfor sine rammer (s. 503). På noen måter mener jeg dette passer godt inn med hva Belinda har fortalt meg om gangsterne på Cape Flats. Grunnen for at jeg sammenligner de med gangsterne og ikke vigilantene er fordi Baz er kjent som kriminelle grupper og er ikke sett på som legitime i samfunnet, på tross av deres beskyttelse. Belinda forteller meg, som jeg også nevnte i forrige kapittel- at det kan være ekstremt farlig for noen å krysse inn i en annen Township man ikke selv tilhører eller har mye kjennskap til. Din egen Township er på mange måter tryggere fordi man kjenner sine naboer, og kjenner til gangsterne som kontrollerer område. Gangsterne i ditt område kan derfor gi en viss trygghet og beskyttelse på grunn av denne bekjentskapen. Gangsterne kan være broren, kjæresten eller mannen din, og vil av den grunn beskytte deg. Dersom du beveger deg ut av din Township og inn i en annen, der du ikke kjenner like mange, er du dermed utsatt med en gang. Det kan for eksempel være en gangster som kjenner deg igjen som søsteren til en annen gangster og derfor velger å angripe akkurat deg for hevn på et drap, fra en rivaliserende gjeng. Kvinnene på Cape Flats må derfor ta forskjellige sikkerhetsvurderinger hver dag for å holde seg trygge. Spesielt når de beveger seg ut av nabolaget sitt.

Et av problemene med volden og kriminaliteten som utfolder seg på Cape Flats er at den på mange måter er forventet. Det har pågått så hyppig i så mange år og derfor ikke sett på som et like stort hodebry eller tatt like alvorlig. Slik som jeg nevnte innledningsvis, forklarer Jensen (1999) at en respons han har fått av lokale i Townshipene, når han spør om sikkerhetssituasjonen, er at det ikke egentlig er så farlig å bo der. Det er handler om å vite hvordan man skal navigere hverdagen. Når de blir presentert med fakta, innser de allikevel at det ikke nødvendigvis er så trygt (s. 76). Tilbake til Schneider og Schneider (2008) og Mary's studie av kriminalitet, kan man se at innbyggerne på mange måter bruker gangsterne de kjenner som en beskyttelse i sitt eget område, og slik som hun konkluderte- at de som opplever mest kriminalitet er også de som er minst redde for det (s. 365). Mye kan selvfølgelig ha endret seg på tiden frem til i dag, fra når Jensen (1999) samlet data på Cape Flats. Det er mange organisasjoner som jobber for å opplyse og bryte sirkelen av vold, slik

som CASE, som jeg skal fortelle mer om senere i kapitlet. Tilbake til gangsterens og politiets rolle. Selv om det hovedsakelig skulle vært politiet som et statelig organ, som skulle hatt en dominant rolle som sikkerhetsforsørger, har gangsterne på flere måter tatt denne rollen for noen. De har en tilstedeværelse som betrygger, men også skremmer. Politiet har ikke ressurser nok til å ta på seg kampen mot gangsterne og de styrer derfor på mange måter Cape Flats. Slik som jeg har fortalt i historie kapitlet- er det vigilantene som har fungert som gangsternes motstandere.

Hun er heldig- hun ble bare voldtatt en gang

Overfall, voldtekt og generelt GBV og IPV samt andre typer kriminalitet mot kvinner er svært vanlig på Cape Flats, som jeg allerede har konkludert. Som kvinne her kan du ikke anses å være trygg, selv om du har beskyttelse fra gangsterne i ditt område, vigilanten eller velger å holde deg for det meste innendørs. Som en kvinne på Cape Flats er du utsatt. Du er utsatt på grunn av hva du har på deg, hvordan du ser ut, håret ditt, sminken din, familien din, jobben din (eller fraværende jobb), hjemmet ditt og kjønnet ditt, samt seksualiteten din. Som kvinne her, må du ha øyne i nakken. Det er svært vanlig at du som kvinne i dette området har opplevd en kriminell handling mot deg. Bare gjennom nyheter, venner og aktivist-instagrammene jeg følger, har jeg hørt om utallige hendelser. På Cape Flats, skjer det noe på daglig basis. Kidnappinger, masse-skytinger, voldtekter, drap og alt annet man (ikke) kan forestille seg. Det er offerer som kjenner gjerningsmennene og offerer som ikke gjør det. Det er offerer fra Townshippene, og offerer på besøk i Townshippene. Kvinnene her er utsatt for IPV, GBV som overfall på gaten, voldtekt, ran, å bli skutt av gangstere, kidnappet og drept. Her er noen av tilfellene. En av aktivist Instagrammene jeg følger poster følgende hendelser som tar sted bare noen dagers mellomrom. Jeg velger å utelate navn.

- De skriver 13 September 2022 at en 17 år gammel jente blir funnet drept i Hanover Park. Hun hadde vært savnet i to uker. Hun var trolig kidnappet, drept og dumpet. Hun hadde flere skader på kroppen.

- 22 September 2022 skriver de at en livløs kropp har blitt funnet i noen busker i Nyanga. Det er en 22 år gammel kvinne. Hun var sist sett dagen før, og ingen vet hva som skjedde med henne.
- 24 September 2022 blir en annen kvinne på 35 år, funnet død i hjemmet sitt i Khayelitsha. Hun fortalte familien rett før at hennes kjæreste og far til barnet deres på 4 måneder, mishandlet henne. Barnet er nå savnet.

Dette er tre av tilfellene som har hendt kun i september 2022, men ikke de eneste tilfellene. Jeg vil bemerke at tre kvinner drept på under 2 uker på Cape Flats er tre kvinner for mye. Statistikken sier det er enda flere. Og selv om ikke alle ender opp døde, er det daglig kvinner som blir utsatt for forskjellige typer vold og kriminalitet. “Hun er heldig, hun ble bare voldtatt en gang” er dessverre normen, da de fleste kvinnene her opplever dette flere ganger i livet (Jensen, 1999, s. 77). Under demonstrasjoner mot GBV og IPV i Cape Town og andre deler av landet er det ikke uvanlig å se plakater der det står “It’s easier for a woman to get raped, then to get a job in South Africa”. Dette er for noen kvinner fakta. Kvinnene som bor på Cape Flats, er dårligere økonomisk stilte i forhold til resten av Cape Town. Dette gjør også at de er hyppigere utsatt for GBV og IPV. Sjansen for at en kvinne derfor kan rømme fra for eksempel IPV, er derfor mye mindre (Rapanyane, 2021, s. 218). Frasen jeg nevnte over og som også er i overskriften til avsnittet, er faktisk et sitat fra politimesteren av landet selv. Han uttalte i en pressekonferanse der de adresserte en stor overfall- og voldtektssak at den yngste jenta var heldig, fordi hun bare ble voldtatt en gang- når de andre kvinnene ble voldtatt av flere menn. Dette skjedde i august 2022 (Bhengu 2022). For meg sier denne uttalelsen litt om en manns syn på kvinner som blir speilet til samfunnet, og hva slags aksept den øverste lederen for sikkerhet i landet, har for saker som omhandler overfall og voldtekt. En gang er en gang for mye. Som det kan tenkes ble ikke denne uttalelsen godt tatt imot av kvinnene i Sør- Afrika.

Slik som vi så i avsnittet over, er ikke alltid politiet tilgjengelig eller villig til å stoppe kriminaliteten og volden som skjer. Gillespie (2014) sier seg enig, ut ifra sitt eget feltarbeid. Hun tok i sitt feltarbeid del i en samling, der en kvinne holder en tale om den svært voldelige

og ukontrollerbare situasjonen i Khayelitha. Talen innebærer blant annet saker der den kriminelle enda ikke er lokalisert og tatt, og hvordan politiet på denne måten bidrar til å opprettholde volden som skjer der (s. 204-205). Ettersom de kriminelle derfor går fri er det på mange måter tilrettelagt for at de kan gjøre den samme gjerningen igjen. Hvorfor skal de være redd for å bli tatt, når det så sjeldent skjer i disse områdene? Kvinnene er derfor omringet av menn, både på hjemmebase- som utøver vold (IPV), og når de forlater hjemmet på vei ut i Townshippene eller inn til sentrum og forstedene for å gjøre sine daglige gjøremål (GBV). På mange måter høres dette ekstremt ut, men det er hverdagen til kvinnene som lever her. Belinda sier:

“.....ehm so I mean gender-based violence, domestic violence, in the house, like that’s not enough- we have to go outside and you have to experience this, and not just during the morning or late at night- even during the day. At school, at work. You know, you have all these different types of things happening to you, and, so that you have to be careful of. So ehm from my perspective, and from the work that I’ve seen- women generally don’t feel safe in South Africa”.

Allikevel oppfatter jeg kvinnene som svært motstandsdyktige. Belinda bekrefter. De ønsker å ta tilbake retten til egen kropp og eget liv. De reiser seg og prøver igjen hver gang de blir nedslått. De nekter å stoppe opp livene sine av redsel, og fortsetter å leve så godt de klarer, med det de har. Organisasjonen CASE hjelper kvinnene med dette, og jeg skal forklare mer om arbeidet deres nå.

CASE sin rolle på Cape Flats

Under feltarbeidet, når jeg søkte etter ulike organisasjoner la jeg merke til at de aller fleste organisasjonene jobber med post-vold tiltak for kvinner. Det er et nummer av mottak og organisasjoner kvinner kan ta kontakt med, samt få støtte og hjelp fra etter de har opplevd en kriminell eller voldelig handling. Dette er selvfølgelig svært viktig, men det fikk meg også til å reflektere over hva slags tiltak det faktisk finnes som fokuserer og jobber med pre-vold. Etter hva jeg fant, er det ikke så alt for mange. Organisasjonen jeg nå skal fortelle om jobber

med begge deler, altså pre-vold og post-vold, og det er en av grunnene jeg personlig mener arbeidet de gjør er svært viktig.

Belinda jobber, som jeg allerede har nevnt- i organisasjonen CASE. CASE står for “Community action towards a safer environment” og har base i en av Townshippene, Hanover Park. Organisasjonen har som mål å bryte sirkelen av vold. De jobber hovedsakelig i Townshippene de har base, men samarbeider også med organisasjoner og skoler i andre Townshippene. Jeg ønsker å forklare hva CASE sin rolle er da deres arbeid er svært viktig for mange kvinner og også noen menn i området. Belinda har gitt meg god innsikt i arbeidet til organisasjonen og hvordan de hjelper kvinner med å blant annet komme ut av voldelige forhold, styrke sin posisjon i samfunnet, anmelde voldelig og kriminelle hendelser mot kvinner og lignende. Belinda møter kvinner hver dag, som søker hjelp hos organisasjonen. Noen av programmene CASE tilbyr er: psykososial konsultasjon, menns mentor prosjekt og aktiv ungdomsprojekter. På denne måten når organisasjonen ut til både kvinner, menn, barn og ungdom. De ansatte i CASE er alle lokale fra området de jobber, eller Townshippene rundt. De vet derfor hvordan de kan hjelpe de som trenger det, best.

Uten organisasjoner som CASE ville mange kvinner stått uten alternativ hjelp. Slik som jeg allerede har forklart over, har ikke innbyggerne på Cape Flats så stor tillitt til politiet eller staten. Det er derfor de søker hjelp hos CASE. CASE minner kvinnene på at de ikke er alene, samt lærer kvinnene hva som er riktig og galt i for eksempel et romantisk forhold. For hvis du som kvinne selv har flere venner som også blir slått, banket og mishandlet på andre måter, av partneren din, både psykisk og fysisk. Hvordan kan man så skille hva som er rett og galt? Det blir en slags normalisert og akseptert praksis, som er viktig å snu. Hvis ikke vil praksisen fortsette og det vil være normalt å gå fra en partner som utøver vold, til en annen som også gjør det. I tillegg er flere kvinner som befinner seg i forhold med IPV svært redde for å gå fra mannen sin i frykt for å bli drept eller i frykt for å ikke klare seg økonomisk. Hos CASE, kan de få støtte, hjelp og veiledning.

Ikke bare hjelper CASE kvinnene, men også mennene. De driver blant annet prosjekter der de forsøker å snu mentaliteten rundt vold. Belinda har fortalt meg er parr hendelser der en velkjent gangster kommer innom kontoret til CASE for å etterspørre hjelp. Hun sier det ofte gjelder hjelp til å stoppe IPV. Mennene vet at dette er galt, men klarer ikke stoppe uten hjelp. De trenger assistanse til å håndtere sinnet sitt, samt gå tilbake til sin egen historie og barndom

for å prøve å forstå hvor dette misbruket kommer fra. Ofte er det generasjonsbasert. Det er dessverre ikke mange av disse tilfellene, der gangsterne selv søker hjelp, men det betyr allikevel at arbeidet CASE og kanskje også andre organisasjoner gjør, er med på å snu trenden sakte, men sikkert. Allikevel uten hjelp fra den Sør- Afrikanske regjeringen og eller politiet vil det ta veldig lang tid. Belinda forteller meg at de får svært lite offentlig støtte fra regjeringen og belager seg derfor på private donorer. Regjeringen sier de kan støtte dersom prosjektet går ut på deres egne forhåndsbestemte fokus, men ikke hva Belinda og de andre i organisasjonen mener er de viktige temaene å ta tak i. Hun sier:

“Speaking from my experience with the government- it’s been a process. They don’t understand the work that we do or even if they do, it’s more about doing things their way, rather than doing what you see is necessary and see that it fit in the community.”

Ettersom Belinda selv er fra Cape Flats, er hun svært lidenskapelig når det kommer til prosjektene CASE driver. Hun er opptatt av at prosjektene faktisk skal fungere og kunne hjelpe folk, spesielt kvinner og barn. Det er riktignok forståelig at hun mener disse mennene fra regjeringen, som så vidt har satt sin fot på området før, skal bestemme hvor nøden er størst og hvor pengene skal brukes. Allikevel er det realiteten hvis de ønsker at regjeringen skal bidra og støtte prosjektene. Selv med slike organisasjoner sin bistand, må kvinnene fremdeles ta daglige sikkerhetstiltak og forhåndsregler for å navigere hverdagen. Det skal jeg se på nå.

Sikkerhetstiltak og forhåndsregler

Så mellom gangsterism, politiets ineffektive tilstedeværelse, arbeidsløshet, alkohol og vold mellom menn, og mot kvinner- hvordan holder kvinnene seg trygge? Hvilke tiltak må de ta på daglig basis for å unngå å bli “neste”? Belinda har fortalt meg noe som samspiller med det jeg allerede har skrevet om politiet på Cape Flats, nemlig at kvinnene tar forhåndsregler med bakgrunn at de vet at politiet trolig ikke vil bistå de dersom det skulle skje dem noe.

Forhåndsreglene er utarbeidet etter samtaler med Belinda. Disse forhåndsreglene inkluderer, men ekskluderer ikke andre;

- Forsøke å kle seg på en måte som gjør at du unngår uønsket oppmerksomhet fra menn. Dette kan være å bruke bukser istedenfor skjørt, bruke lite eller ingen sminke, ikke korte eller gjennomsiktige topper osv. Dessverre betyr ikke det alltid at man kommer umerket unna. Belinda sier blant annet “You know, women gets raped and murdered, and they had long pants on. They were covered from top to toe!” Dette kan selvfølgelig også ha noe med kjennskap til gjerningsmann å gjøre også. Da vil det nødvendigvis ikke si noe på hva du har på deg. Allikevel kan det å velge “riktige” heldekkende klær beskytte deg mot overfall og voldtekt, ved at man ikke tiltrekker seg like mye oppmerksomhet når man forlater hjemmet. Mange kvinner velger også å dekke seg til med mer klær fordi mange menn stirrer og det oppleves som ubehagelig, uavhengig om mannen opprer truende eller ikke.

- Ikke ta offentlig transport eller andre transport- tjenester som Uber og Bolt, buss, eller taxi alene. Spesielt på kveldstid eller tidlig morgen, men det gjelder som en gyllen regel, med mindre du ikke har noe annet valg. Dessverre er det mange som ikke har noe valg, for å kunne komme seg på skole eller arbeid. Belinda forklarer at mannen hennes aldri lar henne benytte seg av offentlig transport eller Uber/Bolt. Han kjører henne til og fra jobb i Townshippen hun jobber i og kommer aldri senere enn 16 for å hente henne. Spesielt på vinterstid er dette viktig da det begynner å bli mørkt rundt denne tiden. Hun sier også at det ikke er uvanlig å bli ranet eller overfalt på offentlig transport, eller på vei til å ta offentlig transport. Uber og spesielt Bolt har et dårlig rykte for å seksuelt trakassere, overfalle og i noen tilfeller kidnappe kvinner. Jeg har aldri hørt eller lest om en slik hendelse i de såkalte tryggere forstedene (det betyr ikke at det ikke har skjedd), men jeg har lest om flere tilfeller rundt Cape Flats. Bolt spesielt, er uregulert og det betyr at hvem som helst kan bli sjåfør, noe som flere menn har dratt nytte av. Å kjøre selv er derfor et tryggere alternativ, men noe ikke alle har mulighet til, da det krever tilgang til bil.

- Holde seg hjemme/inne når mørket kommer. Kveldstid og mørket er gjerne da mye av kriminaliteten og volden skjer (men på ingen måte utelukkende). Flere steder har også dårlig med belysning, noe som gjør kvinnene svært utsatt hvis de velger å bevege seg

i smågater. I tillegg har loadshedding gjort kveldstid/ nattestid enda mer sårbar for flere, da de få stedene med belysning vil bli påvirket av dette. Det er ikke uvanlig at gangsterne er ute på kveldstid og hvis man ikke ønsker å komme i kryssilden eller bli sett av en rivaliserende gjeng fra området man bor (ref: hevndrap), kan det være lurt å holde seg inne. Samme gjelder for ran og overfall/voldtekt. Kvinner som ikke har sanitetsfasiliteter eller vann hjemme er på kveldstid og tidlig morgen spesielt utsatt, når de må benytte seg av de offentlige toalettene i området. Dette viste jeg også til innledningsvis.

Slik jeg tolker det- er den største frykten til kvinnene som lever på Cape Flats så bli overfalt, voldtatt og drept. Når vi ser på statistikken over, er ikke dette veldig overraskende. Jensen (1999) mener som sagt at tiltakene man benytter for å holde seg trygg, kommer fra levd virkelighet (s. 80), og det kan vi også se når forhåndsreglene til kvinnene her belager seg mye på sikkerhet av egen kropp og helse. Det er mot kropp, helse og liv at trusselen er størst. Slik som Belinda sa, så føler generelt ikke kvinnene seg trygge, og når de bor på Cape Flats, har de ikke nødvendigvis et sted å dra for å komme seg bort fra situasjonen. De bor midt oppi det. De lever med sine overfall- og drapsmenn, som går fritt i gatene, ettersom politet og regjeringen ikke gjør nok for å ende volden og kriminaliteten eller straffeforfølge forbryterne. I tillegg blir det at kvinnene må ta slike forhåndsregler, normalisert i samfunnet. Det at kvinnene føler frykt blir også normalisert, og det at menn er voldelige blir normalisert. Belinda sier:

“it’s become normalized in South Africa, for women to feel like this, or for women to have to navigate their life’s through this. So even though, you know, critically thinking about it, even though it sounds, you know, normal. It sounds normal for us to do these things- critically thinking about these things- it’s not normal. It’s really not, it’s really not!”

Kvinnene her er oppvokst på denne måten. Fra de var barn har de måtte ta forhåndsregler og følge advarselene til foreldrene, om hvor de ikke må oppholde seg, og til hvilken tid. Volden og kriminaliteten har vært massiv i mange, mange år, og blir derfor akseptert og normalisert. Dette gjelder for samfunnet som en helhet, også blant kvinnene. Mange vet ikke hva de kan

gjøre for å endre atferden og synet på kvinnen. Det er fordi endringen må skje på mange plan. Mannen være villig til å endre seg. Normer og verdier må endre seg. Regjeringen må kreve endring og alt dette vil ta lang lang tid. I mellomtiden må kvinnene fortsette som de nå har gjort hele livet, å innrette seg mannens kriminelle handlinger og ta forhåndsregler for å sikre kropp, helse og liv. Dersom de ikke gjør dette, og generelt blir et offer for vold og kriminalitet, blir skylden lagt på kvinnen.

Cape Town blir ikke bare sett på som en draps hovedstad, men også et turistparadis som jeg kommer til i neste kapittel. På grunn av dette blir problemene lagt teppe over og holdt tilbake i Townshippene. Da vil det ikke påvirke turismen eller den rikere befolkningen like mye. Jeg vil argumentere for at det allikevel påvirker den andre siden av Cape Town, selv om volden og kriminaliteten på ingen måte er like ekstrem og hyppig som på Cape Flats. Kvinnene må også her, i områder som anses som tryggere, ta daglige valg og forhåndsregler for å unngå kriminaliteten og volden. Jeg vil utdype dette i kapitlet som kommer nå.

Sammendrag

I dette kapitlet om kvinnene som lever i Townshippene som er spredt rundt på området Cape Flats, har jeg forsøkt å formidle hvordan deres hverdag og liv er formet av vold og kriminalitet. Det er tydelig når vi ser på statistikken at Cape Flats i aller høyeste grad preget av dette. Problemet er allikevel at denne krigslignende situasjonen har blitt normalisert som en del av de fattigstes daglige liv, og ikke ser ut til å endres ved det første. Både staten og statens organer, slik som politi- har ikke en dominant rolle her, og blir av denne grunn satt til side av gangsterne. Gangsterne styrer derfor sine Townshipper med både trygghet og frykt fra innbyggerne. Kvinner er svært utsatt i dette maskuline miljøet de bor i. Mange er utsatt for vold og kriminalitet på daglig basis som IPV og GBV. Ettersom de på mange måter er etterlatt av staten er det organisasjoner som CASE de kan lene seg på for hjelp. Belinda er stolt over arbeidet CASE gjør for både kvinner og menn, men selv med slike organisasjoner i ryggen, må kvinnene i disse områdene ha øyne i nakken. De må fremdeles tenke på hvordan de ter seg, hva de har på seg, hvor de går, og hvem som er rundt. Selv i hjemmet med sin nærmeste familie kan de ikke slappe av og føle seg trygge. Byrden er derfor ekstremt omfattende mentalt, så vel som fysisk. Mennene det gjelder, på en annen side, blir ikke like påvirket som kvinnene av kriminaliteten og volden. Belinda sier:

“So when men can go about and do certain things and yes it might be a risk. Women are more at risk, when doing things similar to what men would want to do”.

Mennene er beskyttet av samfunnet på en måte kvinnene ikke er. Det kan vi se med måten politimennene besvarer kvinnene ved anmeldelser for vold og hvordan gjerningsmennene ofte ikke blir tatt. Selvfølgelig er ikke dette alle tilfeller, men det viser den sosiale og maskuline normen som henger igjen i samfunnet. Dette stammer selvfølgelig fra de større samfunnsstrukturene og ikke bare fra politiet i seg selv. Det er et samfunnsproblem. Menn beskytter menn, men ikke kvinner. Vi har nå sett på hvordan det påvirker kvinnene på Cape Flats, og jeg skal videre se på hvordan det påvirker kvinnene i det som anses som de tryggere forstedene.

Kriminalitet i forstedene og sentrum av Cape Town

I dette kapitlet ønsker jeg å se på livet til kvinnene som lever i det som blir sett på som, de tryggere forstedene i Cape Town og sentrum. Jeg mener vold og kriminalitet har blitt studert i et vakuum, nemlig med fokus på Townshippene, der andre steder av Cape Town ikke har blitt inkludert. Volden og kriminaliteten eksisterer ikke i et vakuum og det er av den grunn jeg ønsker å se situasjonen til kvinner holistisk. Selv om hyppigheten av volden og kriminaliteten ikke er lik, betyr ikke det at vi ikke skal ta alle kvinners sikkerhetsproblematikk på alvor. I dette kapitlet kommer jeg derfor til å fortelle litt om disse områdene, så kommer jeg til å dele en opplevelse jeg selv har hatt i Cape Town i 2018, deretter ta for meg statistikken for å vise hvor mesteparten av kriminaliteten skjer i disse områdene, så fortelle om hendelser, samt sikkerhetstiltak som blir tatt i forstedene. Både på hjem, med politiets og private sikkerhetsselskaper sin tilstedeværelse og spesifikke tiltak en kvinne må ta for å unngå kriminalitet og vold. Jeg ønsker å vise hvordan kvinnene må modifisere livstilen sin og ta ulike valg for å holde seg trygg. Dette gjelder også å manøvrere seg rundt de trygge og ikke trygge sonene. Jeg vil som sagt starte med å forklare litt rundt hva disse såkalte tryggere forstedene er.

Nabolag med høye strømlende gjerder

Når man kjører fra Cape Flats mot fjellene ligger resten av Cape Town. Kjent for sine vakre grønne omgivelser, vingårder, strender til avslapping og surfing, kule restauranter og barer og gode vibber. Landskapet er langstrakt og delt inn i forskjellige forsteder rundt sentrum også kjent som CBD (Central Business District). Fjellene skiller forstedene på begge sider, der du har kysten på den ene siden med blant annet områdene Camps Bay, Clifton, Bantry Bay og Sea Point, og innlandet på den andre siden med Woodstock, Mowbray, Claremont og Constantia som noen. På samme måte som på Cape Flats er boligene her ulike. Det er flere nyere og moderne hus og leiligheter, blandet med gamle slitte og falleferdige bygg, og viktorianske hus. Selv om de aller fleste forstedene er sett på som trygge, er sikkerheten i forstedene også ulik. Forstedene lengst unna Cape Flats (på kystsiden) har de desidert beste sikkerhetstiltakene, noe som henger sammen med at størsteparten av den rike befolkningen

bor her. Dette stammer tilbake til apartheid, og har ikke endret seg siden. Disse områdene er derfor ansett som de tryggeste, i forhold til andre områder som ligger lokalisert nærmere Cape Flats. Innbyggerne i forstedene er ulike mennesker, både mørke, fargede, afrikaans, engelske, indiske og andre internasjonale innflyttere eller arbeidsnomader. Selv om skalaen av vold og kriminalitet som sagt ikke er like hyppig her, som på Cape Flats, betyr det ikke at det ikke eksiterer på tross av alle sikkerhetsforberedelser. For innbyggerne er det i tillegg til permanente tiltak, andre sikkerhetstiltak som må tas daglig for å unngå kriminaliteten og volden. Det samme gjelder for turister som besøker det som gjerne blir kalt “et turistparadis” aka Cape Town. Både ran, overfall, innbrudd av bil og hus, samt vold er også en stor del av hverdagen til kvinnene her. I noen områder mer enn andre, slik jeg vil vise i statistikken. I kontrast til Cape Flats er ikke volden og kriminaliteten like forventet i forstedene på grunn av de massive sikkerhetstiltakene. Det er derfor ikke uvanlig å høre innbyggerne referere til ulike områder som trygge, noe som henger sammen med sikkerheten som er investert der. Det er gjerne sikkerhetsvakter, gjerder, alarmer osv. Jeg har selv vært vitne til at en mann satt ifra seg flere designer poser (Louis Vuitton, Gucci osv) ved bordet sitt på en restaurant jeg selv hadde lunsj, mens han forsvant inn på toalettet. Dette var på en restaurant på det som anses som det tryggeste området i Cape Town, Waterfront. Samtidig som jeg vitnet dette, leste jeg på en av aktivist- instagrammene om en kvinne som var blitt ranet og funnet drept på Cape Flats. Dette gir et bilde av hvor store kontrastene egentlig er. Alle områder i Cape Town har ikke like god sikkerhet som Waterfront. Når vi ser tilbake til Jensen (1999) som i sin artikkel forklarer hvordan man opptrer og beskytter seg mot vold og kriminalitet grunner i hvordan man oppfatter trusselen, altså vil man ta forhåndsregler ut ifra en trussel du har opplevd før, eller noe som har hendt med en du kjenner. Det blir også kalkulert ut ifra kjønn, etnisitet, område osv (s. 80). Historien over er et godt eksempel på det. Jeg har selv observert at det er svært ulikt hvordan og hvor kvinnene velger å ta de forskjellige forhåndsreglene. Dette gjerne ut ifra hva som regnes som trygge og ikke trygge soner, der for eksempel Waterfront er en trygg sone. Det er også basert på at politiet på mange plan er mer tilgjengelig enn på Cape Flats. Noen valg kvinnene tar kan være, for eksempel å ikke parkere bilen sin i visse områder i sentrum, og velge gatene man går i alene med omhu, selv på dagtid. Jeg tror at årsaken for at drapet på Nene som jeg har presentert i innledningskapittelet, ble en veldig stor sak, og var så sjokkerende var at hun ble angrepet på et postkontor i en trygg forstad, Claremont. Derav, hvor postkontoret (om ikke også forstaden) er en trygg sone. Det er nok for mange et av de siste stedene de kunne tenke seg å føle seg utrygge eller ville

trodd de kunne blitt angrepet. Det var uforståelig og uforventet i den forstand, og minnet alle kvinner på at de kan bli neste, selv på vei for å hente en pakke på posten.

Jeg har selv opplevd en hendelse i Cape Town som har formet mine senere opphold der. I 2018 opplevde jeg et innbrudd i et hus lokalisert på kyst siden av Cape Town, Clifton. Et område delt inn i fire strender, med store hus og meget gode sikkerhetssystemer, samt private sikkerhetsselskaper som patruljerer området og strendene. Dette anses som et av de tryggeste stedene å bo og personlig forventet jeg aldri at noe slikt ville skje der, fremfor andre mindre trygge områder jeg har bodd og beveget meg i Cape Town. Jeg var på Clifton i 5 dager, og innbruddet skjedde siste natt. Etter å ha fortalt det til venner i Cape Town var de også i sjokk over at et innbrudd kunne skje i et slik nabolag. Mine venner som også bor i det som anses som tryggere områder i nærheten av Clifton, følte seg i en periode etter dette, selv mer utrygge i sitt eget hjem. De innså at sikkerheten på deres egen bolig muligens ikke ville holde en kriminell ute. Selv om jeg og en annen lå og sov da innbruddet skjedde, endte det heldigvis godt, annet enn at han kom seg unna med en del materielle ting. Allikevel har det fått meg til å bli ekstra var på hvor jeg velger å bo. Det kan ikke være første etasje og helst ikke andre etasje (noen kan klatre opp). Det må være gjerder rundt bygget, og helst med pigger eller strømledende trå (så ingen kommer seg inn på selve tomten). Må ha gode muligheter til å låse dører og vinduer, helst med gitter utenfor hoveddør og vinduer (vanskeligere å bryte seg inn). Og gjerne i et område hvor de private sikkerhetspatruljene kjører rundt hele døgnet. Det er nå mine kriterier for å føle meg trygg i en bolig i Cape Town etter en slik hendelse. På samme måte som Jensen (1999) sier oppfatter jeg nå dette som min største traume-trussel og kan på denne måten sette meg inn i situasjonen av å føle utrygghet i hjemmet i Cape Town. Dersom en kvinne opplever voldtekt eller å bli ranet på en av de populære fjellturene vil dette være deres traume- trussel. Det er derfor styrt av frykten for gjentakelse av en opplevelse.

Det er, slik jeg har nevnt også mulig å få en frykt for slike hendelser ved at venner, familie eller en offentlig person (eller som kommer i media i ettertid, slik som Nene) blir utsatt for noe kriminelt. For å gi et klarere bilde av hva slags type kriminalitet kvinnene faktisk opplever i disse områdene, skal jeg nå presentere statistikken. Jeg ønsker å gjøre det klart før jeg går videre at det jeg argumenterer for, er at når vi ser på antall tiltak og valg, både på hus/hjem og ellers modifisering av livsstil- kan vi se at kvinnene er svært utsatt for vold og

kriminalitet også her. Dersom dette ikke hadde vært en stor trussel, hadde ikke sikkerhetstiltakene vært like omfattende og også så normalisert. Det kvinnene gjør for å holde seg trygge er innprentet fra ung alder på samme måte som med kvinnene på Cape Flats. Forhåndsreglene blir derfor tatt på autopilot for å unngå volden og kriminaliteten. Jeg vil vise dette tydelig i dette kapittelet.

Statistikk i Cape Town sentrum

I motsetning til Cape Flats, vil ikke statistikken her vise høye rater med mord og voldtekt, men ekstremt hyppige tilfeller av andre kriminelle handlinger. Det betyr forsovet ikke at mord og voldtekt ikke skjer i disse områdene, for å ha det klart. Det jeg ønsker å starte med er kategorien SAPS kaller “alvorlig kriminalitet”. De utdyper ikke hva slags type kriminalitet som går under dette, men Cape Town Sentrum sin politistasjon er her på 1 plass med en økning på 7,1% det siste året. Den neste kategorien er ran. Her er samme politistasjon på 3 plass. Tallene rapportert til denne stasjonen viser en dobling av hendelser fra året før. Dette har en tydelig sammenheng med pandemien og portforbud. Det er nå 775 ran i året, eller rundt 2 hver dag i disse områdene. Gardens og Tamboerskloof er ansett som veldig trygge områder å bo og ferdes, men går innenfor denne politistasjonen her. Dette er også kun de ranssakene som er anmeldt. Anmeldelse av ran må gjøres innen 24 timer etter hendelsen fant sted. Dette har jeg blitt klar over da jeg har flere venner som selv har opplevd å blitt ranet, der noen valgte å anmelde og andre ikke. De fikk også beskjed om at det er en ekstremt liten sjanse for at de får tilbake hva som er stjålet. Når det kommer til eiendomsrelatert kriminalitet, er Cape Town Sentrum igjen på 1 plass. Dette innebærer saker som innbrudd på både privat og offentlig eiendom, tyveri fra bil/motorsykkel, samt tyveri av bil/motorsykkel. Selv om statistikken sier at anmeldelsene har gått ned med 5%, er det fortsatt 2657 tilfeller hvert år, eller 221 tilfeller hver måned. Cape Town Sentrum er også nummer 1 på kategoriene; tyveri av bil, samt hva SAPS kaller “andre alvorlige kriminelle handlinger”. Hva som går under denne kategorien er: tyveri fra butikk, andre tyveri som ikke har en egen kategori og hva som også kalles ”white collar crime”. Det som går under dette er blant annet; underslag av penger, unngåelse av skatteinnbetaling, korrupsjon osv. Det er ikke dirkede voldelige handlinger, men økonomisk motiverte handlinger. Sentrum av Cape Town er midtpunktet for business, og huser flertalls av kontorer. Under “white collar crime” sin egne

kategori “commercial crime, kommer derfor Cape Town Sentrum som nummer 7 på lista. Her er det rapport inn 921 saker i året, eller 76 i måneden (SAPS, 2021/22).

Igjen er det viktig å huske på at denne statistikken er samlet inn fra hele landet. Å havne på topplisten i en kategori som viser de 30 mest utsatte områdene, basert på anmeldelser indikerer ekstremt høye tall av denne typen kriminalitet. Og mye høyere enn resten av landet. Vi kan her se at Cape Town sentrum troner en høy plass på flere kategorier som ran og andre former for alvorlig kriminalitet. Det bekrefter den hyppige raten av kriminelle handlinger, også utenfor Cape Flats. Dersom man setter statistikken for både Cape Flats og sentrum sammen, får man et helhetlig bilde av Cape Town som by, der volden og kriminaliteten er hverdagskost. Kvinnene som av ulike grunner beveger seg i sentrum, for eksempel for å gå på jobb, ta en drink på en bar eller gjøre et ærend er derfor mest utsatt av alle i Sør- Afrika, for en type alvorlig kriminell handling mot dem. Jeg skal nå se på hvordan politiet og private sikkerhetsselskaper jobber for å forebygge dette.

Private sikkerhetsselskaper og politiets tilstedeværelse

Å ha økonomiske midler er til stor hjelp for å beskytte seg mot kriminaliteten og volden. I de mest velstående områdene, men også i andre forsteder har innbyggerne av samfunnet gått sammen for å sørge for private sikkerhetsselskaper. De private sikkerhetsselskapene patruljerer gatene med jevnlig mellomrom, setter opp CCTV kameraer og også alarmer. Lemanski (2006) har forsket på hvorfor noen velger å bo i områder med høy sikkerhet eller ansatte private sikkerhetsselskaper i Cape Town, og svaret kommer alltid av frykt for kriminalitet, “de andre” eller følelsen av å være utrygg (s. 796). Økt sikkerhet hjelper innbyggere å lette på frykten og føle seg tryggere innenfor sine hjem og nabolag. Med tallene vi så i stasisikken for innbrudd og ran er dette forståelig. Denne type sikkerhet sammen med en modifisert livstil og begrenset bevegelsesfrihet, gjør at kvinnene i mye større grad holder seg trygge, i forhold til kvinnene på Cape Flats. Lemanski forklarer at Abgola (1997) kaller dette “the architecture of fear” (s. 789). Dette betyr i korte trekk at måten forstedene er bygget og strukturert på, er en konsekvens av frykt for kriminalitet og “de andre”. Dette henger tydelig igjen fra apartheid, da byen var segregert og var ansett som trygg for den velstående hvite befolkningen. Strukturen er den dag i dag temmelig lik- de fattigste bor enda på Cape Flats, og de rikere bor enda i de ulike forstedene, men nå må livet, spesielt for

kvinnene på begge steder, lever med daglige sikkerhetstiltak for å beskytte seg mot volden og kriminaliteten som har spredt seg som en epidemi i Cape Town. Akkurat hvilke sikkerhetstiltak kvinnene må ta, skal jeg komme til senere i kapitlet. Slik jeg nevnte i innledningskapitlet, kan slike tiltak gjøre at oppfattelsen av vold og kriminalitet blir forsterket utenfor gjerdene.

Noen av forstedene har stor tilstedeværelse av politi. Et av stedene er for eksempel Camps Bay, som er en svært velstående forstad. Her kan man se en politibetjent på omtrent hvert hjørne i gågata der restaurantene og barene ligger. Politiets tilstedeværelse er ikke like stor i alle forstedene, men det som er en tydelig gjenganger er at høyere velstand går hånd i hånd med økt polititilstedeværelse, slik jeg selv har observert det. Det kan også ha en sammenheng med hvor turistene oppholder seg. Politiet er også tilstede på forskjellige plasser i Sentrum av Cape Town, men sentrum i seg selv, er allikevel for stort for de få betjentene som er utplassert. Det gjør at politiet kun er synlig i noen hovedgater og ikke i de trangere og mørkere gatene- der noen av restaurantene, barene og utestedene ligger. Politiets tilstedeværelse føles derfor veldig ulik i de forskjellige områdene. Camps Bay gir meg en tryggere følelse, men til og med der, blir man anbefalt å ikke gå alene i mørket og vente på en uber fra en restaurant eller bar. Dette gjelder spesielt der det ikke er godt opplyst, under loadshedding eller hvis det er ikke er noen mennesker ute. I motsetning til flere steder i sentrum har jeg oftere observert de private sikkerhetsselskapene i forsteder som Camps Bay. I forstedene generelt er det lagt opp til en tryggere utforming for innbyggerne. Det er gjerne gatelys, flere butikker, gjerder, CCTV kameraer og som sagt politi og private sikkerhetsseksaper som er utplassert på tildelte plasser. Loadshedding, er også et problem i forstedene, som på Cape Flats og gjør at gatene og sikkerheten er mer utsatt for kriminelle handlinger. Under loadshedding på kveldstid velger de fleste å holde seg innendørs eller benytte egen bil eller Uber for å bevege seg rundt. Sikkerheten på bolig blir ekstra utsatt da strømbruddet også påvirker strømforsyningen til elektriske gjerder, porter, alarmer osv. Boligene er derfor mer utsatt for Innbrudd i disse periodene. De private sikkerhetsselskapene har derfor en ekstra viktig rolle under loadshedding.

Politiet er også mer tilgjengelig for innbyggerne i forstedene, enn på Cape Flats. Belinda fortalte, at politiet trolig ikke ville rykket ut til hennes mor på Cape Flats, men at dersom hun selv hadde ringt fra forstaden hun bor i, ville de vært der på 5 minutter. Dette gjør det også

lettere for kvinnene i forstedene å “ta sjanser”, kvinnene på Cape Flats ikke ville tatt. Selv om det ikke nødvendigvis er lurt. Områdene er i seg selv mer tilrettelagt for kriminalitetsforebygging, samt utrykning av politiet. Allikevel benytter de som kan, de private sikkerhetsselskapene- mulig fordi de er mer pålitelige og kan tilby flere sikkerhetstjenester enn politiet. De som bor på disse områdene har derfor et større sikkerhetsnett rundt seg, men allikevel er ikke alltid dette nok. Det skal jeg komme nærmere inn på nå.

Ulike hendelser og kvinners daglige sikkerhetsproblematikk

Som jeg nettopp forklarte kan vi se både på politiets og sikkerhetsselskapene sin tilstedeværelse på disse områdene, at de som bor her har et bedre universelt sikkerhetsnett rundt seg. Allikevel er ikke kvinnene alltid trygge fra voldelige og kriminelle handlinger av den grunn. Slik som statistikken tilsier så er kriminaliteten i Cape Town hyppigere enn andre steder i landet. Jeg skal nå dele forskjellige hendelser og historier for å vise på hvilken måte dette gjelder.

28.09.22 repostet en av aktivist- Instagrammene jeg følger et innlegg på story av en hendelse som fant sted dagen før, på et av de mest folksomme stedene i Cape Town. Havpromenaden, eller “The prom” som den ofte blir kalt i Cape Town, er en svært populær tursti som går langs havet fra Waterfront til Camps Bay. Det er ofte mye mennesker på promenaden, som driver ulike aktiviteter som å gå tur, løpe, ta med barna til parken, svømme ved strendene, spille minigolf og slappe av å nyte utsikten. Området er ansett som veldig trygt. Hendelsen som tok sted denne dagen, var på dagtid og kvinnen var på tur med hunden sin. Kvinnen opplevde å bli forfulgt av to menn på sykkel. Mennene syklet frem og tilbake og “cat-called” kvinnen ved å si “pspspsps” slik man ville gjort for å lokke til seg en katt. Etter de hadde gjort dette en stund følte kvinnen ekstremt ubehag og beveget seg ned til en av strendene der hun så to andre menn, for å søke hjelp og beskyttelse. Mennene fulgte etter kvinnen ned til stranden og hun ble da veldig redd. Kvinnen gikk bort til de to mennene som originalt var på stranden og fortalte om mennene som fulgte etter henne og spurte deretter om de kunne hjelpe å se til at hun kom seg trygt til bilen sin. Reaksjonen til mennene hun søkte hjelp av, var å le av kvinnen og begynne en samtale med de andre mennene som kom ned til stranden. Deretter lo

de alle og pinlig- gjorde kvinnen samt bagatelliserte situasjonen. Kvinnen løp sin vei og kom seg heldigvis trygt til bilen sin og deretter hjem. Hun var svært sint over å ikke bli tatt seriøst når instinktene hennes fortalte henne at disse mennene ikke ville henne godt. Moralen av historien var for denne kvinnen å dele at man som kvinne alltid må ha øynene i nakken fordi en slik hendelse kan skje hvor som helst, og det ikke er dermed sagt at noen vil være der å hjelpe deg ut av den. Hadde situasjonen skjedd på kvelden, kunne den også endt ganske annerledes.

Slik som vi ser i statistikken er det å bli ranet svært vanlig dersom man er i sentrumsområdene, der Gardens er et av stedene med de mest populære restaurantene og barene. Jeg kjenner flere som har blitt ranet i sentrumsområde, og flere som har blitt forsøkt ranet både i Gardens og andre steder. Dette har foregått selv med flere personer rundt som vitner, men også på kvelds- eller nattetid da en har gått fra bilen sin og hjem, eller har valgt å gå 100 meter fra en bar og hjem. For kvinnene jeg kjenner var gjerningspersonen kun ute etter materielle eiendeler og da de vet regelen med å gi fra seg alt ved et ran, kom de uskadet ut av det- fysisk i alle fall. I ettertid er de svært engsterlige for å gå alene. Jeg har i motsetning til dette også lest om ran som har endt med knivstikking og død. En annen av aktivist- instagrammene skriver 16.11.23 om en kvinne på 28 år som var på vei hjem fra en restaurant og ble ranet, knivstukket og døde senere av skadene. Dette i et område som igjen, blir ansett for å være trygt. Uavhengig om du gir fra deg eiendeler eller ikke kommer det til syvende og sist ned til hvem som raner deg, denne personen sine hensikter og hva slags våpen han har.

Selv om det er betydelig mindre skyting i forstedene, skjer det en uforventet hendelse fra tid til annen som påminner innbyggere om volden og kriminaliteten som finnes rundt dem. Camps Bay er som sagt ansett som et av de tryggeste områdene og både bo, men også oppholde seg på, også på grunn av politiets tilstedeværelse. 05.10.22 skjedde det allikevel en skyteepisode i hovedgata her, hvor en taxisjåfør, og en tilfeldig forbipasserende ble drept (Charles, 2022). Politiet var etter denne hendelsen svært tilstedeværende på Camps Bay og satt inn flere politifolk for å berolige innbyggerne om at det ikke er fare for en gjentakelse av hendelsen. Dette er forsovet aldri tilfellet på Cape Flats, der skyteepisoder finner sted daglig. Ettersom Camps Bay er sett på som en trygg sone, vil handlingene til politiet og regjeringen

speiles av dette. De vil vedlikeholde og opprettholde inntrykket av Camps Bay, for den rikere befolkningen og turistene. På grunn av sikkerheten som allerede er på plass i slike områder, kommer hendelser som dette som et sjokk på befolkningen, inkludert meg selv. På Cape Flats derimot, er slike hendelser normalisert og blir ikke gitt like mye oppmerksomhet. Uavhengig av hvordan politet eller regjeringen håndterer problemet, er dette et godt eksempel på at en skyteepisode kan finne sted hvor som helst i Cape Town. Det vil si at man ikke behøver å være på Cape Flats for å komme i kryssilden, eller et sted uten politiets tilstedeværelse.

Lilly har fortalt meg noe som Belinda også resonnerer over, og som jeg har inntrykk av at er vanlig for alle kvinner i Cape Town. De er fra en ekstremt ung alder, vant til å forholde seg til sikkerhetsregler. De er oppvokst med at det er normalt og setter derfor heller ikke spørsmålsteget ved det, før de blir eldre, og som Belinda sa; innser at det faktisk ikke er normalt å måtte leve på en slik måte. Lilly fortalte meg om sin ferie til Frankrike der hun ble observant på noe hun ikke var klar over. Hun sier:

“ I was in France for six weeks, and i didn't realize how stressed and anxious my body actually is. I've never relaxed so well before. I loved being able to walk home to the hotel from dinner, stay out late and don't look over my shoulder at all times. Yoh, my pulse actually went down, i saw it on my watch!”

Det å leve i en konstant overlevelsesmodus, men å ikke være klar over det, påvirker kvinnene og går også ut over deres mentale helse, i følge Belinda. Ved å bevege seg i visse soner i byen som anses som mindre trygge, slik som sentrum, der de fleste restauranter, barer og arbeidsplasser er lokalisert gjør at kvinnene konstant må være på vakt og se seg over skulderen. De fleste gjør dette naturlig, uten å gi det en tanke, da de har gjort det hele livet. De pakker ned peppersprayen, bestiller en uber, venter innenfor porten, sjekker nummerskiltet, bekrefter at sjåføren vet navn og destinasjon før de setter seg inn også sender lokasjon til venner. De bestiller deretter drinken sin selv, så de vet den ikke er tilsatt dop, pakker godt ned verdisaker som mobil, lukker veska med låsen inn mot kroppen, og får en vekter til å eskortere de til uberen når de skal hjem. Det er en vanlig prosedyre man ikke

aviker fra. Når hendelser som beskrevet over skjer innenfor de trygge sonene må kvinnene ta enda flere forhåndsregler for å føle seg trygge.

I stor kontrast til hva Belinda forteller om kvinnene på Cape Flats, har jeg ikke opplevd kvinnene her som sjenerte i forhold til sin personlige stil. Det er ikke uvanlig å se kvinnene utrykke seg gjennom klær, smykker, sko, sminke og hår. Gjerne siste mote, og også i noen tilfeller med dyre designervarer. Selv om ran er vanlig, er det gjerne materielle goder som er målet, og ikke overfall og voldtekt, som kvinnene på Cape Flats opplever hyppigst. Kvinnene her har derfor større personlig frihet i klesvalg, selv om Kathy mener noen er for uforsiktig og dumdristig i valg av dette. Selv om sikkerheten hovedsakelig er bedre, betyr det ikke at ikke overfall og voldtekt også skjer her. Kvinnene har større bevegelsesfrihet i forstedene, da strukturen rundt sikkerhet på mange måter er bedre her, slik jeg forklarte i avsnittet over. I tillegg så er de fleste- hvert fall de med økonomiske midler til det, opptatt av sikker transport, samt å sikre hjemmene sine svært godt. Jeg vil gå mer inn på det i avsnittet under. Selv om kvinnene er opptatt med å sperre farene utenfor døren og tar flere sikkerhetstiltak når de beveger seg utenfor- er en av farene også innenfor husets fire vegger, nemlig IPV. Det er ikke kun på Cape Flats, kvinnene opplever vold i hjemmet. Kvinnene som bor i de tryggere forstedene er også utsatt for dette på hyppig basis, men denne typen vold ekstremt skjult, da det foregår i det private rom. For noen kvinner ender det med døden. En av de mest kjente sakene internasjonalt, som har funnet sted i Sør- Afrika, må være Reeva Steenkamp som ble skutt og drept i sitt eget hjem av samboeren på Valentines Day (14.02) i 2013. Samboeren var Oscar Pistorius, en paraolympisk mester i løping (Nbcnews 2013). Selv om denne hendelsen ikke skjedde i Cape Town, representerer den det faktum at det kan skje med hvem som helst. Reeva og Pistorius var et offentlig, kjent par og hadde rikelig med økonomiske midler, så det indikerer også at IPV ikke kun skjer med de dårligere økonomiske stilte kvinnene, selv om de er hyppigst utsatt. Som jeg nevnte innledningsvis, er det ikke kun stereotypen mørke og fattige menn som utøver vold. Det skjer også i de mer velstående forstandene og har ikke nødvendigvis noe med etnisitet eller velstand å gjøre, men heller med maskulinitetskulturen i landet. Det gjør at alle kvinner er utsatt for denne typen vold. Når det kommer til statistikken som SAPS legger ut hvert år, kan man ikke se tallene for verken IPV eller GBV. Det er derfor vanskelig å vite akkurat hvor mange kvinner som opplever disse typene vold hvert år, men et nettsted jeg kom over påstår at flest kvinner blir voldtatt i Sør-Afrika hvert år, på verdensbasis (The business standard, 2021). I tillegg er det mange som ikke anmelder

(Mshweshwe, 2020, s. 1). Grunnen for dette kan være, hvis det er en partner, at man kanskje tror eller ønsker at han skal endre seg eller frykt for å bli drept dersom man velger å dra. Det er, slik som jeg nevnte i statistikk- avsnittet, mye mørke tall. I tillegg kan det være vanskelig å bevise voldtekt. Det skal jeg komme inn på nå.

Kathy har fortalt meg om det hun selv kaller “Rugby rape culture”. Dette er noe som sjeldent når frem til nyhetene, men som hun påstår at allikevel “alle” har kjennskap til. Kathy mener dette er en bakside av den maskuline rugby kulturen i landet. Rugby er en svært populær sport blant menn, på størrelse med hva fotball er i andre land. “Rugby rape culture” er en voldtektskultur, der rugby spillere voldtar jenter som både er edru og dopet ned. Etter hva Kathy forteller meg er dette gjerne fan-jenter. Rugby spillerne vil i noen tilfeller selv dope de ned med å putte noe i drinken deres, eller ha samleie med dem når de er så ruset på alkohol eller stoffer at de ikke har kontroll over egen kropp. Jentene blir også presset til å ha samleie med rugbyspillerne. Linjen mellom samtykket og ikke samtykket samleie er derfor veldig utydlig, og mange av disse kvinnene velger derfor å aldri anmelde voldtekten. Kathy sier også at det er en skryte- kultur blant mennene som er med på å forsterke denne ukulturen. Det å ha samleie med mange jenter, blir sett på som overlegent og maskulint. Det jeg finner interessant med dette er hvor utrolig lik kulturen rundt sex er med de unge xhosa mennene i Townshippene, som jeg skrev om i historie kapittelet (Wood og Jewkes, 2011, s 96-97). I begge tilfellene er det å ha mange seksualpartnere sett på som svært maskulint og gjør at mannen det gjelder klatrer høyere på rangstigen i sin sosiale sfære. I tillegg har de alle et svært nedverdiggende bruk- og kast syn på jenter/kvinner. Dette bekrefter igjen at hvem som helst kan begå voldelige handlinger mot kvinner, ikke kun hva stereotypen tilsier. Kathy forteller meg at “rugby rape” kulturen har blitt normalisert og at mennene derfor kommer unna med det gang på gang. I tillegg er det en kjent sak at det kan være vanskelig å tiltale noen for voldtekt, med mindre kvinnen drar direkte til politiet eller legevakten for å sikre bevis. Dette er ikke normen for kvinnene som er utsatt. Kathy forteller meg at hun personlig kjenner flere som har blitt sett ned på når de anmelder slike saker, ikke blir tatt seriøst, eller hvor en politibetjent prøver seg på kvinnen istedenfor å hjelpe henne med anmeldelsen. Når det kommer til slike saker, føler derfor heller ikke kvinnene som bor i forstedene seg hørt av politiet. Mange kvinner er heller ikke klar over sine rettigheter når det kommer til å anmelde slike saker (Parker, 2020, s. 301).

Å lukke farene utenfor porten

Jeg har reflektert mye over noe en intervjuet kvinne sa i en av Lemanski (2006) sine artikler. Hun sa at i andre land er de kriminelle i fengsel og resten av befolkningen går fri. I Sør-Afrika er det omvendt- befolkningen låser seg inn, mens de kriminelle, de går fri (s. 793). Dersom en har økonomiske midler vil enhver her prioriterte å sikre boligen sin, for å holde de kriminelle ute. Det er ikke alltid nok- slik jeg selv har opplevd. En kan også argumentere for at skillet mellom “oss” og “dem” eller rik og fattig blir opprettholdt og reproduisert. Dermed blir også redselen for hva som er utenfor gjerdet forsterket, slik som Ortner gjenforteller fra Seta Low sin studie om “gated communities” i USA (Ortner, 2016, s. 57). Kvinnene jeg har snakket med fra forstedene som anses som tryggere, sier alle de føler seg trygge i sitt hjem. Det er når de forlater hjemmet at de må være på vakt. Valg av bolig og område viser at kvinnene bevisst tar sikkerhetstiltak for å føle denne type sikkerhet i hjemmet- da det er en av de få områdene i livet de kan kontrollere sikkerheten til. Hvert fall til en viss grad, eller til det blir motbevist. Lemanski (2004) har forsket på urban eksklusjon og sikkerhet i Cape Town, og sier seg enig i dette. Hun skiver at mens beboerne på Cape Flats ser på deres område som kjernen for volden og kriminaliteten og er derfor redd sine nærmeste omgivelser, føler de rikere beboerne av de tryggere forstedene ikke nødvendigvis seg redde i sine nærmeste omgivelser, men når de beveger seg utenfor disse (s. 105). Det er det jeg tolker med trygge og ikke trygge soner. Når vi tidligere så på statistikken for sentrumsområdene, som er et område svært hyppig brukt av kvinnene som bor i de ulike forstedene, kan det tenkes at mange selv har opplevd en kriminell handling mot selv, eller kjenner noen som har det. Det er slike hendelser som er med på å legge til rette for hvilke forhåndsregler som blir tatt.

Selv om hjemmet blir assosiert med et trygt sted å være, er det allikevel ikke alltid realiteten. Jeg har, som jeg allerede har fortalt tidligere i kapittelet selv opplevd innbrudd på et område jeg aldri ville trodd det kunne skje, grunnet den åpenbare sikkerheten. Jeg har også lest på en av aktivist- Instagrammene om innbrudd i velstående områder med god sikkerhet. I Marina de Gama ble en kvinne i 50 årene funnet død på soverommet sitt 10.08.22. Kvinnen var tidligere en advokat og aktor og hadde før sin død vært nervøs angående en kausjons sak hun har jobbet med. Allikevel ble motivet sett på som ran, da bilen var stjålet, men deretter funnet igjen i Mitchells Plain på Cape Flats, to dager senere. Høye murer og CCTV kameraer viser seg derfor å ikke alltid være nok. Dersom en slik hendelse hadde skjedd i mitt nabolag, ville

det påvirket min trygghetsfølelse og fått meg til å vurdere enda flere sikkerhetstiltak i hjemmet mitt. Det er derfor også nabolag går sammen for å innsette private sikkerhetsselskaper. Et godt eksempel på det er en historie jeg vil fortelle i avsnittet under. Dersom en kvinne opplever vold eller en annen form for kriminell handling i hjemmet som for eksempel innbrudd, endrer hjemmet seg fra å være en trygg sone til en utrygg sone. Når en kvinne opplever å ikke føle seg trygg i sitt eget hjem, har sikkerhetsmuren i deres liv falt. Ettersom kvinnen heller ikke er trygg i alle andre soner hun beveger seg, er hun konstant utsatt for vold og kriminalitet. På grunn av dette blir sikkerhetstiltak og forhåndsregler ekstremt viktig. Jeg skal nå gå videre til dette mer spesifikt.

Forhåndsregler kvinnene tar:

- Velge boliger med gode sikkerhetssystemer. Det innebærer gjerder rundt hus/bygning, pigger eller strømgjerder, busker, CCTV-kameraer, porter til dørene, gitter foran vindu og overvåkning av private sikkerhetsselskaper. Disse tiltakene kommer selvfølgelig an på økonomisk frihet, og det er derfor ikke alle som har mulighet til å benytte seg av alle tiltakene. Noen velger da å være kreativ og for eksempel la lyset stå på når de forlater hjemmet, slik at det ikke fremstår som tomt. Dette er ikke alltid nok. I flere såkalte trygge forsteder har det skjedd at kriminelle har fulgt etter biler hjem fra jobb og inn porten når den har blitt åpnet. Noen velger derfor også å kjøre ekstra runder rundt nabolaget eller området, for å riste av seg de som evt følger etter. En tilfeldig kvinne jeg møtte i juni fortalte meg at nettopp dette hadde skjedd med hennes far. Når han da så opp av rattet i garasjen stod det 7 menn med maskingevær foran han og forlanget mobil og bil og hus-nøkler. De tok seg deretter inn i huset, der resten av familien var- inkludert kvinnen jeg pratet med. De skadet heldigvis ingen, men stjal alt med materiell verdi som tv og annen elektronikk, smykker, biler, etc. Familien investerte etter dette i ekstra sikkerhet på eiendom, samt tok disse ekstra sikkerhetsrundene i bilen for å unngå gjentagelse av hendelsen.
- Ikke gå ute i mørket, med mindre man er en større gruppe i et område det gjerne er sikkerhetsvakter eller politi i. Ikke gå i det hele tatt hvis området anses om noe utrygt, er mer forlatt, eller under loadshedding. Alltid velge Uber eller kjøre selv for å

komme seg fra A til B. Uber blir ansett som en trygg transport-tjeneste i sentrum, men det er allikevel mange som fremdeles føler seg utrygge med å ta det (kan være dårlig opplevelse enn selv har hatt, eller noen man kjenner), og derfor velger å heller drikke og kjøre selv. Dessverre skaper dette en annen sikkerhetssituasjon med såkalt fyllekjøring, men det skal jeg ikke gå inn på nå. Jeg vil påstå at Uber er den mest brukte tjenesten her, ettersom Bolt ikke er like regulert. Selv med Uber er det flere forhåndsregler som må benyttes som for eksempel, bekrefte med sjåføren navnet ditt og endestasjonen din (selv om du sjekket skiltet før du går inn), sitte bak sjåføren slik at du kan ta handling dersom han skulle finne på å fullføre turen uten å sette deg av eller vike fra ruten sin. Dette ved å for eksempel kvele han med belte på vesken din. Noen velger også å etterlate et parr hårstrå i bilen, alltid dele lokasjon med venner eller familie og be sjåføren ikke låse dørene.

- Ikke etterlate seg så mye som en flaske vann i bilen din når du parkerer offentlig. Det skal ikke mer til for at bilen din kan få en knust rute eller at døren blir brutt opp. Dersom man legger fra seg andre verdi-saker, må man alltid legge det i bagasjerommet slik at det ikke er mulig å se dersom noen titter gjennom vinduet. Slike innbrudd i bilen skjer i alle områder, men stille områder uten mye trafikk, eksempel tomme gater eller parkeringsplasser er mest utsatt. Dette kan skje på dag-tid så vel som kveld/nattes-tid. Mange velger å gi penger til uformelle sikkerhetsvakter som oppholder seg rundt om i forstedene. Dette er arbeidsløse kvinner og menn, som håper å tjene noen kroner ved å passe på bilene, mens eieren gjør sine ærender. En kvinne jeg satt på med sa hun var redd for at de skal oppfordre noen til å bryte seg inn i bilen, dersom hun ikke ga penger.
- Generelt være forsiktig med verdigjenstander som elektronikk og smykker. De aller fleste velger å bruke en rumpetaske på tvers av brystet for å ha verdisakene sine tett på seg eller bruke en veske som går på tvers av kroppen og som man kan ha låsen inn mot seg selv. Erfaringsmessig, basert på observasjoner- bruker de fleste smykker, øredobber eller armbånd/klokker. De fleste er heller ikke sjenert til å ha mobilen i hånden når de går bortover travle gater, men vil legge den vekk på mindre folksomme steder og vise aktsomhet på kveldstid. Selv om det er vanlig å ha mobilen i hånden, er

det ikke alltid lurt- det er ikke uvanlig at biler eller motorsykler kjører forbi og napper den ut av hånden. Jeg har selv vært vitne til dette to ganger i løpet av feltarbeidet mitt, og flere ganger når jeg har vært i Sør- Afrika ellers.

I motsetning til kvinnene på Cape Flats, er sikkerhetsbekymringene til kvinnene i forstedene mer basert på tap av materielle eiendeler eller invasjon av privat rom. Det betyr ikke at de ikke er bekymret for overfall, voldtekt og drap, men slik jeg har tolket det når jeg har snakket med kvinnene- i mindre grad enn i Townshippene. Kvinnene er forsovet opptatt av å dele at Cape Town generelt ikke er en trygg by, men velger allikevel å leve fritt når det kommer til klesvalg og for det meste, bevegelsesfrihet. Tilfellet jeg som oftest ble fortalt når jeg pratet med forskjellige kvinner var at de hadde blitt ranet med pistol eller kniv, gjerne rett utenfor der de bodde (i et antatt trygt område). Dette skjedde gjerne på kveldstid og hvis kvinnen var alene og valgte å gå i mørket fordi hun hadde kjent på det jeg liker å kalle “den falske tryggheten” som byen gir deg. Den falske tryggheten er vanlig for både turister og innbyggere og belager seg på at man ikke kjenner seg truet av sikkerhetssituasjonen fordi man opplever byen som moderne, kul, åpen og derfor trygg. Man opplever også menneskene som hyggelige, imøtekommende, og oppegående og dette er med på å forsterke inntrykket av at man ikke blir utsatt for en kriminell handling i de trygge sonene. Slik som flere har sagt til meg; “Det er når du velger å senke skuldrene at de slår til!”. Også hvis man velger å ta sjanser ved å gå korte avstander eller ikke konstant er årvåken.

Sammendrag

I dette kapittelet om kvinnene som lever i det som anses å være de tryggere områdene i Cape Town, nemlig forstedene- har jeg forsøkt å vise at kriminalitet og vold ikke skjer i vakuum av Townshippene, men også her. Det er tydelig gjennom statistikk at hvert fall ved bevegelse i Sentrumsområdene er man spesielt utsatt for kriminalitet som for eksempel ran. Allikevel er også innbrudd i bolig svært vanlig og har ført til massive sikkerhetstiltak og private sikkerhetsselskaper sin tilstedeværelse. Dersom kriminalitet og vold kun skjedde på Cape Flats, ville ikke dette vært en nødvendighet. I tillegg til sikkerhet på bolig, er det daglige sikkerhetstiltak også når hjemmet forlates. Selv om kvinnene på Cape Flats og i forstedene lever forskjellige liv, er noe av volden og kriminaliteten de er utsatt for den samme- spesielt i

hjemmet. Hovedpoenget er uansett at selv om kvinnene her tar sine daglige sikkerhetstiltak på autopilot og er vant med å leve slik, betyr det ikke at deres sikkerhetsproblematikk er normal eller ikke burde bli tatt alvorlig. Kvinnene her har flere midler enn kvinnene på Cape Flats, men er allikevel utsatt for det samme enorme samfunnsproblemet- nemlig at volden og kriminaliteten mot dem er ekstremt hyppig. Nå som jeg har presentert begge sider av min sammenligning ønsker jeg i mitt avslutningskapittel å diskutere mine viktigste sammenligningspunkter, samt trekke frem mine hovedpoenger. Jeg vil gjøre dette nå.

Rest in Power

I de tidligere kapitlene har jeg nå vist hvordan jeg har løst feltarbeidet med utfordringer og litteratursøk. Jeg har også forsøkt å vise den historiske konteksten til volden og kriminaliteten i Cape Town, og spesifikke tiltak og forhåndsregler, i lag med beskrivelser av hendelser mot kvinner både på Cape Flats og i forstedene av Cape Town. Selv om kvinnene jeg har presentert på de ulike områdene, på mange måter lever ekstremt forskjellige liv, er mange av hendelsene og historiene, overraskende like. Det historiske kapittelet er derfor her viktig. Maskulinitetskulturen i Sør-Afrika påvirker alle kvinner og en av måtene å se dette på, var sammenligningen jeg gjorde med de unge Xhosa mennene og Rugby spillerne. Uten å nødvendigvis ha en tilknytting, demonstrerer mennene på hver sin kant en lignende oppførsel, der kvinner blir utnyttet for mannens status i sin sosiale sfære. For de alle er det viktig å ha seksuell omgang med mangfoldige kvinner, gjerne hyppig. Dette blir sett på som mandig og overlegent. For kvinnene sin del, fører dette i noen tilfeller til voldtekt, å bli dopet ned og utøvet vold mot. Selv utenfor disse sfærene, har jeg vist at vold og kriminelle handlinger mot kvinner eksiterer i høyeste grad i Cape Town. På grunn av dette, er frykten for å bli utsatt for en voldelig eller kriminell handling- det som styrer mange av kvinnene sine valg. Både daglig og på lang sikt. Selv om jeg har nevnt dette ved flere anledninger nå, passer det seg å nevne det igjen- valgene er styrt av levde opplevelser. De er også styrt av opplevelser noen i samme sosiale og økonomiske sfære som deg har opplevd (Jensen, 1999, s. 80). Selv om jeg enda har igjen å snakke med en kvinne som ikke har hatt en eller annen ubehagelig opplevelse i Cape Town, betyr ikke det at alle har opplevd å bli overfalt og voldtatt. Allikevel vil kvinnene på Cape Flats, der både sjansene er større for en slik hendelse, som vi så når jeg presenterte statistikken og det er sannsynlig å påstå at alle kjenner hvert fall en person med en slik opplevelse, ta forhåndsregler for å unngå dette. Kvinne som bor her, tar derfor flere forhåndsregler for å beskytte kropp, helse og liv. Cape Flats er, som jeg har forklart et sted også for gangsterne av Cape Town. Hele området er på mange måter derfor assosiert med kriminalitet og lovløshet. En av måtene å se dette på, er hvordan Nene (en av historiene jeg fortalte innledningsvis) sin kropp, ble dumpet i Townshipen, Khayelitha. Den ble fraktet fra det som anses å være en tryggere forstad med større tilstedeværelse av politi, til et sted der det stadig vekk blir funnet et kvinnelig lik, og politiet ikke har like stor tilstedeværelse. Ettersom det ikke er en nyhet for allmenheten at kvinner på Cape Flats blir overfalt, voldtatt og drept på daglig basis, trodde kanskje gjerningsmannen han ville komme seg unna, slik som

mange andre. Forskjellen her er at i motsetning til de fleste på Cape Flats, så hadde foreldrene til Nene økonomiske midler til å sette i gang en grundig etterforskning. I tillegg var hennes venner fra Universitetet i Cape Town bestemt på å finne henne, og ifølge Lilly startet kampanjer med plakater som det stod “Where is Nene?” på Campus. Slik som jeg konkluderte med i et tidligere kapittel følger effektivitet av politiet med høyere økonomiske midler. Det er nok en av grunnene til at Nene’s foreldre og venner kunne få begravet henne og satt gjerningsmannen i fengsel. Når vi ser tilbake på en hendelse som Belinda fortalte, da politiet i Khayelitha valgte å kjøre videre og ikke komme tilbake da en kvinne som hadde vært savnet ble funnet i en grøft, ser vi nettopp hvor “lovløst” det kan være. Ut ifra kvinnene sine sikkerhetstiltak i de tryggere forstedene, er det gjerne for å sikre materielle eiendeler og invasjon av privat rom som er det viktigste. De har et større sikkerhetsnett rundt seg, av politi og sikkerhetsselskaper. Det var nettopp derfor samfunnet opplevde et sjokk når drapet på Nene kom i mediene. Må man nå ta sikkerhetstiltak også på postkontoret? Eller matbutikken? Slike hendelser er ikke like normalisert i forstedene som på Cape Flats, men det betyr ikke at det ikke skjer fra tid til annen. Hendelser som ran og innbrudd derimot er mer normalisert og på mange måter som en del av kvinnene i forstedene sine liv. Slik jeg selv har observert og som Lemanski (2016) også har forsket på, tar de med økonomisk frihet til det, ekstreme sikkerhetstiltak for å låse ute den kriminelle verden. På denne måten føler kvinnene seg tryggere, hvert fall når de er innenfor husets fire vegger. Dette er en luksus kvinnene på Cape Flats ikke alltid har. Det er derfor når kvinnene i forstedene går utenfor hjemmet at de heller forventer en kriminell handling og holder seg vekk fra visse områder. Annet enn det så er vold i hjemmet eller IPV svært vanlig på begge områdene. Selv med massive sikkerhetstiltak på hjem, er derfor ikke kvinnene alltid trygge for vold allikevel. Jeg har ikke så mange eksempler fra IPV i avhandlingen, også fordi de jeg leste om, endte med det verste scenario, at kvinnen ble drept og gjerningsmannen ikke alltid tatt. Disse eksemplene er det flere nok av. Andre eksempler er vanskelig å finne fordi dette ikke alltid blir snakket høyt om, dersom kvinnen for eksempel enda er sammen med partneren sin. Dette er derfor på mange måter en mer skjult form for vold mot kvinner. Annet enn når det ender med døden. Det er tydelig at kvinnen må innrette seg for volden som en konsekvens av mannlig maskulinitet og dominans, både i hjemmet og utenfor.

Livene til kvinnene i Cape Town er derfor preget av ekstremt mye vold og kriminalitet. En av årsakene til at det kan være vanskelig å innse akkurat hvor mye, er nettopp fordi kvinnene er

vant til å leve med det og derfor utfører sikkerhetstiltakene uten en ekstra tanke. Det går på autopilot. Slik som jeg selv opplevde i Cape Town, så lever alle vanlige liv. De går tur langs havet, møter venner for kaffe eller en øl, tar med barna i parken og går ut og fester. Det er umulig å leve livene sine i unntakstilstand i flere år, og det samme gjelder kvinnene på Cape Flats. Belinda fortalte meg at de står opp og gjør det de må hver dag for å tjene penger, sende sine barn på skolen osv. Fra et utsideperspektiv og spesielt et turistperspektiv kan det derfor se ut som en svært tiltrekkende og trygg by. Sikkerhetstiltakene og forhåndsreglene er derfor normalisert på samme måte som den hyppige volden og kriminaliteten. På grunn av dette, i motsetning til hva jeg foreslo innledningsvis i forhold til Susdal og Vigh (2019) sine metoder til å studere vold, er egentlig vold på Cape Flats sett på som en ordinær situasjon, mens vold i forstedene en ekstraordinær situasjon.

Turister er også bedt om å ta forhåndsregler i landet. Det er mange av de samme forhåndsreglene de lokale må ta. Som jeg nevnte kort i metodekapittelet så skjer det også at turister opplever volden og kriminaliteten på nært hold. Det kan jeg også bekrefte selv, ettersom jeg er en av de som har det, selv om jeg tok alle forhåndsregler jeg ble fortalt. Det jeg derfor ønsker å konkludere med er at Cape Town er en by med ekstreme tilfeller av både vold og kriminalitet og absolutt alle blir påvirket av det på en eller annen måte. Lokale som bor i dyrere forsteder vil fortelle deg at det er helt trygt, og at det er på Cape Flats at det virkelig er lovløse tilstander. Hvis dette er riktig og volden og kriminaliteten ikke påvirker de som bor i forstedene, hvorfor bruker innbyggerne så mye penger på sikkerhetstiltak på bolig og annen eiendom? Og hvorfor bruker regjeringen så mye penger på å sette inn sikkerhetspersonell i områdene de rikere innbyggerne og turister befinner seg? Selv om det, som jeg har vist i denne avhandlingen- er på Cape Flats det på alle områder er farligst, så kan ikke dette eksistere alene, eller uten å påvirke områdene rundt. Jeg har derfor presentert historier om kvinner fra begge sider av skalaen, for å vise at kvinner rett og slett er utsatt fordi de er kvinner. Under felt, når jeg åpnet Instagram på morgningen var det første som viste seg en av aktivistsidene jeg følger, og det var alltid en kvinne som var funnet drept, eller var savnet og senere ble funnet drept- hver dag, også flere ganger om dagen! Mangfoldet var for meg, så ekstremt, at jeg på et tidspunkt begynte å sette spørsmål ved min egen sikkerhet og helse. Kvinner som bor i Cape Town og leser nyheter, samt følger slike aktivistsider blir derfor påvirket slik som Lilly fortalte meg. Som jeg skrev i et tidligere kapittel ga hun uttrykk for at hun ikke var klar over hvordan sikkerhetssituasjonen i landet påvirket henne mentalt og

kroppslig. En av aktivistsidene postet en dag et innlegg der de spurte: “How do you feel being a woman in South Africa?”

Noen av de over 200 svarene var: Broken, exhausted, i hate i here, scared, anxious, frustrated, having constantly to look over your shoulder- nervous, terrified, paranoid, living on survival mode, horrified, constantly affraid of my life and well being, vulnerable, i feel like i´m not important, state of fear- daily, always on egde, never relaxed, depressed, hopelessness, dispoible, filled with rage, NOT SAFE.

En kvinne har også skrevet:

“ I left my home and my family to move halfway across the world beacuse i mentally could not cope with the constant fear, stress and anxiety. I could not breath at night thinking of the place my children were growing up in. I could not sleep without waking 2 or 3 times at night to make sure every window was closed and every door was locked and my babies were safe in their beds. The constant barrage of every possible negative though and fear left me with full blown PTSD. Woman in South Africa have been through far too much for far too long.”

På samme måte som Lilly, beskriver andre kvinner i Sør-Afrika at de føler seg urolige og er tydelig påvirket av situasjonen, slik som også Lilly- både mentalt og kroppslig. Lilly fortalte meg også ved en anledning at hun bevisst dater Europeiske menn, slik at hun kanskje lettere kan flytte til det hun selv kalte, et tryggere sted for kvinner. Ideelt sett, Danmark. Hun var også forvirret over hvorfor så mange Europeiske kvinner frivillig velger å flytte til Sør-Afrika, når både henne selv og hennes venninner drømmer om å flytte vekk. Igjen, hovedsakelig på grunn av sikkerhetssituasjonen til kvinner. Tilbake til responsen over, så kan jeg på ingen måte bekrefte at disse kvinnene alle er fra Cape Town, men det er åpenbart at det er en rød tråd her for kvinner generelt. Dette forsterker mine påstander og legger til grunn for hvorfor sikkerhetstiltak og forhåndsregler er viktig for kvinnene i Cape Town. Uten å ta disse forhåndsreglene, ville kvinnene vært enda mer utsatt for vold og kriminalitet. Samtidig, så lenge regjeringen ikke slår hardere ned på kriminaliteten og volden som skjer hver dag, forsøker å løse problemet ved kjernen, samt forsøker å jevne ut de sosio-økonomiske forskjellene, er det et godt spørsmål, om det kommer til å bli noen endring. Mange av

kvinnene tar derfor selv kampen, og er talspersoner for sin egen sak, slik som aktivist-Instagrammene som er til for å spre budskap, opplyse, sjokkere og skape samhold blant kvinnene. Kathy er en av disse kvinnene. Organisasjoner slik som CASE, der Belinda jobber er også svært viktig for samfunnet, da både kvinner og menn kan komme dit å få støtte og hjelp. Arbeidet de gjør, er med på å snu mentaliteten til samfunnet- sakte, men sikkert.

Avslutningsvis er det viktig for meg å påpeke at jeg ikke på noen måte ønsker å gjøre kvinnene i Cape Town til et offer. Slik jeg allerede har fortalt, så er kvinnene svært motstandsdyktige og sterke. De reiser seg opp hver gang og fortsetter, og etter mitt inntrykk gir aldri opp. Når jeg forteller om deres situasjon, er det ikke for å se på de som de svakere i samfunnet, men samfunnet og historien til Sør- Afrika har gitt kvinnene denne posisjonen. Jeg valgte dette tema for å belyse sikkerhetsproblematikken som kvinnene står ovenfor hver dag, fordi jeg mener det er viktig, og fordi vold og kriminelle handlinger mot kvinner må slutte å bli normalisert. Etter å ha vært i Sør- Afrika og Cape Town selv ved flere anledninger og over lengre perioder, føler jeg meg mer utsatt som kvinne for hver gang jeg blir litt mer kjent med byen. Det er et annet inntrykk et det overfladiske førstegangsinntrykket man får av byen ved første turistbesøk. Det er derfor ikke alle som er klar over hvor seriøse problemene som rammer kvinne er, både på Cape Flats og i forstedene. Jeg håper at jeg har gjort dette litt mer klart nå. Bevissthet er endring. En annen måte å se hvor motstandsdyktige kvinnene er, er setningen de skriver på slutten av hvert innlegg om de drepte kvinnene. "Rest in power". Dette er en måte å vise motstand til drapene og anerkjennelse og styrke til kvinnene som ble drept.

På samme måte ønsker jeg ikke å sette alle menn i dårlig lys. Selv om menn åpenbart ble gjerningspersonen i denne avhandlingen, vet jeg at det finnes mange bra menn i Cape Town, og Sør- Afrika generelt, som prøver sitt beste å sette et eksempel for de yngre generasjonene. Slik som jeg har nevnt tidligere i metode kapittelet, så syntes jeg det var mye lettere å komme i kontakt med menn enn kvinner i Cape Town, og har derfor nå flere gode mannlige venner. En likhet noen av disse mennene har, er å bli oppdratt av mor, da far ikke var tilstedeværende eller døde i ung alder. En av mine venner fortalte også at hans mor ble banket og nesten drept av sin stefar, som heldigvis for dem-forsvant ut av bilde etter dette. Kanskje er det derfor jeg opplever disse mennene som mer åpne og sensitive til hva som skjer med kvinner hver dag?

Det er umulig å si med sikkerhet, men jeg ønsker allikevel å legge vekt på at det som blir presentert i denne avhandlingen, ikke er normen for alle menn, men dessverre, alt for mange av de som bor i Cape Town.

Sammendrag

I dette avsluttende kapittelet har jeg forsøkt å vise mine hovedargumenter og andre viktige punkter som jeg konkluderer med i denne avhandlingen. Nettopp at kvinner, både på Cape Flats og i forstedene blir utsatt for voldelige og kriminelle handlinger på daglig basis. Fordi volden, kriminaliteten og sikkerhetstiltakene på mange måter har blitt normalisert og kvinnene på hver sin kant fortsetter å leve sine liv og utfører sine daglige gjøremål, er det lett å glemme stresset de lever under for å holde seg trygge. Den intense situasjonen kommer av en undertrykkende og volderlig historisk kontekst og ulike årsaker framsprunget av dette. Noen av årsakene er som jeg allerede har nevnt er en sterk maskulin kultur og gangsternes tilstedeværelse. Kvinnene er av mange sett på som andreklasses borgere og blir også behandlet som dette. Det vises tydelig i handlinger der kvinner blir overfalt, voldtatt og drept på så hyppig basis. Det har jeg vist med eksempler både fra Cape Flats, og fra forstedene. Selv om kvinnene jeg presenterer lever veldig ulike liv, er flere av handlingene utført mot dem meget like. Det er tydelig når vi sammenligner situasjoner, slik som med Xhosa mennene og rugby spillerne. Allikevel er kvinnene på Cape Flats de som er mest utsatt for skade mot kropp, helse og liv, mens kvinnene i forstedene tar forhåndsregler for å unngå tap av materiell eiendom og invasjon av privat rom. Dette er en generell konklusjon og sier ikke nødvendigvis noe om hva hver enkelt kvinne tar flest forhåndsregler mot eller er mest redde for. Det at kvinner uavhengig av hvor de bor og hvem de er, uansett blir utsatt for vold og kriminalitet er derfor fakta. Det er det jeg har vist i denne avhandlingen.

Litteraturliste

Avis nettartikler:

- Adebayo, B. (2019, 15 nov). A post office worker was given three life sentences for raping and murdering a student. Now South African woman are saying enough. *Cnn.com*. <https://edition.cnn.com/2019/11/15/africa/south-africa-student-murder-sentence/index.html>
- Bhengu, C. (2022, 3 aug). DA wants Cele sacked for saying Krugersdorp victim “lucky, if it’s lucky”, to be raped by only one man. *News24.com*. <https://www.news24.com/news24/southafrica/news/da-wants-cele-sacked-for-saying-krugersdorp-victim-lucky-if-it-is-lucky-to-be-raped-by-only-one-man-20220803>
- Charles, M. (2022, 5 okt). Two shot dead in Camps Bay, suspects flee. *News24.com*. <https://www.news24.com/news24/southafrica/news/two-shot-dead-in-camps-bay-suspects-flee-20221005>
- Daniels, L.A. (2018, 7 aug). We remember Sinxolo Mafevuka. *iol.co.za*. <https://www.iol.co.za/news/south-africa/western-cape/we-remember-sinoxolo-mafevuka-16417701>

- Nbcnews (2013, 14 feb). Blade runner Oscar pistorius charged with murder.
Nbcnews.com <https://www.nbcnews.com/news/world/blade-runner-oscar-pistorius-charged-murder-flna1c8371215>

- The Business Standard (2021, 8 april). Countries with the highest rape incidents.
Tbsnews.net. <https://www.tbsnews.net/world/countries-highest-rape-incidents-144499>

- Williams, R. (2023, 27 mars). German tourist Nick Frischke, 22, still missing in spite of numerous searches. *iol.co.za*. <https://www.iol.co.za/capeargus/news/german-tourist-nick-frischke-22-still-missing-in-spite-of-numerous-searches-7e56ebe1-177b-457a-9846-03418878c242>

Andre nettsider:

- FN. (2022, 23 sep). *Sør- Afrika*. <https://www.fn.no/Land/soer-afrika>

- Statista. (2022, 5 aug). *Ranking the most dangerous countries in the world 2022, by murder rate*. <https://www.statista.com/statistics/262963/ranking-the-20-countries-with-the-most-murders-per-100-000-inhabitants/>

- SAPS. (2021/22 og 2020/21) *Police Recorded Crime Statistics Republic of South Africa*. https://www.saps.gov.za/services/downloads/Annual-Crime-2021_2022-web.pdf

Artikler:

- Adelman, Madelaine. (2010). Anthropologies of domestic violence: Studying crime in situ. In book: International handbook of criminology (pp.183-209) Publisher: Taylor & Francis. Editors: Shlomo Giora Shoham, Paul Knepper & Martin Kett

- Boon, P. G. (2020). "Settlement and Gradual Expansion of the Europeans in Southern Africa": A History of the First Centuries of Colonial Rule in South Africa by Moravian Bishop Hans Peter Hallbeck. *Journal of Moravian History*, 20(2), 190–234. <https://doi.org/10.5325/jmorahist.20.2.0190>

- Dewar, N. (2001). Seeking closure: Conflict resolution, land restitution, and inner city redevelopments in 'Distrixt Six' Cape Town. *South African Geographical Journal*, 83(1), 48–55. <https://doi.org/10.1080/03736245.2001.9713718>

- Farmer, P. (2004). Sidney W. Mintz Lecture for 2001: An anthropology of structural violence. *Current Anthropology*, 45(3), 305–325. <https://doi.org/10.1086/382250>

- Fourchard, L. (2011). The politics of mobilization for security in South Africa Townships. *African Affairs* (London), 110(441), 607–627. <https://doi.org/10.1093/afraf/adr046>

- Fourchard, L. (2012). Security and party politics in Cape Town. *Geoforum*, 43(1), 199–206.

- Gillespie, K. (2014). Murder and the whole city. *Anthropology Southern Africa*, 37(3-4), 203–212. <https://doi.org/10.1080/23323256.2014.993806>

- Howell, N. (1998). Health and Safety in the Fieldwork of North American Anthropologists. *Current Anthropology*, 29(5), 780–787. <https://doi.org/10.1086/203702>

- Hume, L. and Molcock, J. (2004). Introduction: Awkward spaces, productive places. In Hulme and J. Molcock (eds.) *Anthropologists in the field: case studies in participant observation*. Xi-xxvii. New York. Columbia University Press.

- Jensen, S. (1999). Discourses of violence: Coping with violence on the cape flats. *Social Dynamics*, 25(2), 75–97. <https://doi.org/10.1080/02533959908458676>

- Kivland, C. L. (2020). The Spiral of Sovereignty: Enacting and Entangling the State from Haiti's Streets. *American Anthropologist*, 122(3), 501–513. <https://doi.org/10.1111/aman.13344>

- Krohn-hansen, C. (1994). The Anthropology of Violent Interaction. *Journal of Anthropological Research*, 50(4), 367–381. <https://doi.org/10.1086/jar.50.4.3630559>

- Kynoch, G. (2016). Apartheid's Afterlives: Violence, Policing and the South African State. *Journal of Southern African Studies*, 42(1), 65–78.
<https://doi.org/10.1080/03057070.2016.1087167>

- Lederman, D., Loayza, N., & Menéndez, A. (2002). Violent Crime: Does Social Capital Matter? *Economic Development and Cultural Change*, 50(3), 509–539.
<https://doi.org/10.1086/342422>

- Lemanski, C. (2004). A new apartheid? The spatial implications of fear of crime in Cape Town, South Africa. *Environment and Urbanization*, 16(2), 101–112.
<https://doi.org/10.1177/095624780401600201>

- Lemanski, C. (2006). Residential responses to fear (of crime plus) in two Cape Town suburbs: implications for the post-apartheid city. *Journal of International Development*, 18(6), 787–802. <https://doi.org/10.1002/jid.1314>

- Lindegaard, M. R. (2009). Moving to the 'Dark Side': Fear and Thrills in Cape Town, South Africa. *Etnofoor*, 21(2), 35–61.

- Maponya, D. T. (2021). Religion, patriarchy and the prospect for gender equality in South Africa. *International Journal of Philosophy and Theology*, 82(4-5), 337–349.
<https://doi.org/10.1080/21692327.2021.200323>

- Moreroa, MC. & Rapanyane, MB. (2021). A Growing Outcry of Gender-based Violence and Gender Inequality in South Africa: An Afrocentric Perspective. *African Journal of Gender, Society & Development*, 10(2), 7–24.
<https://doi.org/10.31920/2634-3622/2021/v10n2a1>

- Mshweshwe, L. (2020). Understanding domestic violence: masculinity, culture, traditions. *Heliyon*, 6 (10), e05334–e05334.
<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05334>

- Ortner, S. B. (2016). Dark anthropology and its others: Theory since the eighties. *HAU Journal of Ethnographic Theory*, 6(1), 47–73.
<https://doi.org/10.14318/hau6.1.004>

- Parker, Z. (2020). Violence against women in South Africa : perspectives from a mental health context. *Acta Juridica* (Cape Town), 2020(1), 287–311.

- Petrus, T. S. (2015). Enemies of the “state”: Vigilantism and the street gangs as symbols of resistance in South Africa. *Aggression and violent behavior*, 2015, Vol.22, p.26-32.

- Pollard, A. (2009). Field of screams: difficulty and ethnographic fieldwork. *Anthropology Matters*. 11(2):1-24.

- Rapanyane, M.B. (2021). Women in Trouble? A Critical Reflection on the Major Hindrances to Addressing Gender Based Violence in South Africa. *African Journal of Gender, Society & Development*, 10(4), 209–225. <https://doi.org/10.31920/2634-3622/2021/v10n4a10>

- Rosaldo, Renato. (2004). “Grief and a Headhunter’s Rage.” In Robbin Anronius (ed.). *Death, mourning, and burial: a cross-cultural reader. (fikse denne)?*

- Sausdal, D. & Vigh, H. (2019). Anthropological criminology 2.0: Ethnographies of global crime and criminalization. *Focaal*, 2019(85), 1–14. <https://doi.org/10.3167/fcl.2019.850101>

- Schneider, J. & Schneider, P. (2008). The Anthropology of Crime and Criminalization. *Annual Review of Anthropology*, 37(1), 351–373. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.36.081406.094316>

- Super, G. (2016). Volatile Sovereignty: Governing Crime through the Community in Khayelitsha. *Law & Society Review*, 50(2), 450–483.

<https://doi.org/10.1111/lasr.12198>

- Wood, K. and Jewkens, R. (2005) Dangerous love: reflections on violence among xhosa township youths. I A. Cornwall (Red.), *Readings in gender in Africa* (s. 95-102). Indiana University Press.

Bok:

- Bernard, H. R. (2011). *Research methods in anthropology : qualitative and quantitative approaches*. (5th ed., pp. XIII, 665). AltaMira Press.
- Beinart, W. (1994). *Twentieth- Century South Africa*. Oxford University press.
- Eriksen, L. T. (2016) *Sør- Afrikas historie: Forkoloniale samfunn, apartheid og frigjøring*. Portal forlag.
- Green, E. (2022). *Creating the Cape Colony: the political economy of settler colonisation*. Bloomsbury publishing Plc.

